ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ

7

ಏಳನೆಯ ತರಗತಿ

ಮೊದಲನೆಯ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್

2015

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.)

100 ಅಡಿ ವರ್ತುಲ ರಸ್ತೆ, ಬನಶಂಕರಿ 3ನೇ ಹಂತ,
ಬೆಂಗಳೂರು – 560 085

ಮುನ್ನುಡಿ

2005ನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯವಸ್ತುವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘವು 2010ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿವರೆಗಿನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ರಚನಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು 12 ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕೋರ್ ವಿಷಯಗಳನ್ನು 7 ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 1ರಿಂದ 4ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು 5ರಿಂದ 10ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಕೋರ್ ವಿಷಯಗಳಾದ ಗಣಿತ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಿರುತ್ತವೆ.

2005ರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

- ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಜೀವನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸುವುದು.
- ಕಂಠಪಾಠ ವಿಧಾನದಿಂದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಜ್ಞಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಲಿಕಾ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು.
- ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ನೀತಿಯನ್ವಯ ಮಕ್ಕಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವುದು.
- ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಇಂದಿನ ಹಾಗೂ ಭವಿಷ್ಯದ ಜೀವನಾವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ವಿಷಯಗಳ ಮೇರೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಮಗ್ರದೃಷ್ಟಿಯ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು.
- ಶಾಲೆಯ ಹೊರಗಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಜ್ಞಾನ ಸಂಯೋಜನೆ.
- ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು.

ನೂತನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ನೂತನ ವಿಧಾನಗಳಾದ ಅಂತರ್ಗತ ವಿಧಾನ (Integrated Approach), ರಚನಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನ (Constructive Approach) ಹಾಗೂ ಸುರುಳಿಯಾಕಾರದ ವಿಧಾನ (Spiral Approach)ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪಠ್ಯವಸ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನೂತನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಪರೀಕ್ಷಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅವುಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ. ತನ್ಮೂಲಕ ಅವರನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಸ್ವಸ್ಥಸಮಾಜದ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ.

ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಗಣಿತವು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ-2005ರಂತೆ ಗಣಿತವು ಕೆಲವು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ, ಪ್ರಮೇಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗಣಿತವನ್ನು ಜೀವನದ ಸಕಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಬಳಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಗಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದು ಸಹಕಾರೀ ಕಲಿಕೆಗೂ ಪೂರಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಬಹುತೇಕ ಮಂದಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ ಗಣಿತವೆಂದರೆ ಭಯ. ಈ ಭಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ವಿನೋದಗಣಿತ, ಕಥೆಗಳು, ಒಗಟುಗಳು, ಗೂಢಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ

ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿಸುವ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಣಿತ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ನಾವಿಂದು ವಿಜ್ಞಾನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತಿದ್ದೇವೆ. ಕಳೆದ ಅರ್ಧಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಅದ್ಭುತ ಕನಸುಗಳು ನನಸಾಗಿ ಮಾನವ ತನ್ನ ಸಾಧನೆಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಜೀವನವನ್ನು ಸುಗಮವನ್ನಾಗಿಸಲು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾದ ಸಕಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಭೋಗ ವಿಲಾಸ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋಗಿ ಇಂದು ಮೂಲ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನೇ ಮರೆಯುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ಮಾನವ ತಲುಪಿರುವುದು ಒಂದು ದುರಂತವೇ ಆಗಿದೆ. ಭೋಗ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಠಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದತ್ತ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಒಲವಿದ್ದು ಮೂಲವಿಜ್ಞಾನದತ್ತ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈಗಲಾದರೂ ನಮ್ಮ ಯುವಕ ಯುವತಿಯರು ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವರೆಂದು ಆಶಿಸಿ ಮುಂದೆ ಬರುವ ನೂತನ ವಿಜ್ಞಾನ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದು, ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು, ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವತ್ತ ಒಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಹೆಣೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಗುರುವೃಂದದವರ ಸಹಕಾರವು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ.

5ನೇ ತರಗತಿಯ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸತನವನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಾಯ ಆಯಾ ವಿಭಾಗದ ಇತಿಹಾಸ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ಜನಜೀವನ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಹಾಗೂ ಆ ವಿಭಾಗದ ಜನಜೀವನವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಹಿರಿಯನಾಯಕರ ವಿಚಾರ ಮಾಹಿತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಎನ್‌ಸಿಎಫ್ 2005ರ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಂತೆ ಇತಿಹಾಸ, ಭೂಗೋಳ, ಪೌರನೀತಿ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಂಶಗಳನ್ನು 8ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಅವಶ್ಯಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಆವರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡುವ ಅಂಶಗಳಾದ ಇಸವಿಗಳು, ಅನಾವಶ್ಯಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕಾ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘವು ಈ ಪುಸ್ತಕದ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ, ಸದಸ್ಯರಿಗೆ, ಕಲಾಕಾರರಿಗೆ, ಪರಿಶೀಲಕರಿಗೆ, ಸಂಯೋಜಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗದವರಿಗೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಮುದ್ರಕರಿಗೆ ತನ್ನ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಎಸ್. ಮುಡಂಬಡಿತ್ತಾಯ
ಮುಖ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರು
ಪಠ್ಯವಸ್ತು ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಹಾಗೂ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನೆ
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು

ನಾಗೇಂದ್ರಕುಮಾರ್
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ
ಬೆಂಗಳೂರು

ಪರಿಷ್ಕರಣೆ

ನಿನ್ನೆ, ಇಂದು ಮತ್ತು ನಾಳೆಗಳು ಇಂದು ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವ ವಿವೇಕವನ್ನು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಹೇಳುತ್ತಾ ಚರಿತ್ರೆ ಎನ್ನುವುದು ಗುಪ್ತಗಾಮಿನಿಯಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮೂರ್ತವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಮೂರ್ತವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಘಟನೆಗಳಾಗಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ, ಮೌಲ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿವಿದ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಜಗತ್ತು ಧರ್ಮ, ಬಣ್ಣ, ಲಿಂಗ, ಭಾಷೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ, ಬಡವರು, ಶ್ರೀಮಂತರು ಎಂಬ ನೂರಾರು 'ಐಡೆಂಟಿಟಿ'ಗಳಲ್ಲಿ ಒಡೆದು ಹೋಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ಆಸಕ್ತಿಗಳ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲೇ ಜನರು ತಮ್ಮ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇತಿಹಾಸವು ಕೇವಲ ಒಂದು ಸರಳ ರೇಖಾ ಮಾದರಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನು ಇತಿಹಾಸದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ಹೊಸ ಟಿಸಿಲುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಇತಿಹಾಸವೆನ್ನುವುದು ಒಂದು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸರಪಳಿ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಪ್ರತಿ ಕೊಂಡಿಯು ಒಂದು ತಲೆಮಾರು; ಮತ್ತು ತಲೆಮಾರುಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಚರಿತ್ರೆಯು ಅದರ ಸಂಚಯಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದದ್ದು. ಚರಿತ್ರೆಯೆನ್ನುವುದು ಮೂಲತಃ ಒಂದು ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಅದನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ನಿರಂತರ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಚರಿತ್ರೆಯು ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ತಾರವಾದದ್ದು. ಏಷ್ಯ, ಯೂರೋಪ್ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡಗಳ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾವು ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆಫ್ರಿಕ, ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ ಖಂಡಗಳ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಅಸಂಖ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ತರುವುದು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲು. ಏರು ಸುರುಳಿಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಕೊಂಡರೂ ಅದು ಮತ್ತಷ್ಟು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಏಳನೇ ತರಗತಿಯ ಪಠ್ಯವು ಯೂರೋಪ್ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ವಿವಿಧ ಖಂಡಗಳ ವಿಶೇಷ ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಷಯಾವಾರು ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಪಠ್ಯಕ್ರಮವೇ ತುಸು ಹೆಚ್ಚೆನಿಸುವುದರಿಂದ ವಿವರಗಳು ಸಹಜವಾಗಿಯೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂದಿವೆ. ಈ ಹಂತದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವುದೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿತ್ತು.

ಈ ರಚನೆಯಾಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎದುರಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಸವಾಲೆಂದರೆ ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ಲಿಂಗ ಮುಂತಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಗೆ ಬರೆಯಬೇಕೆಂಬುದು. ನಮ್ಮದು ಬಹುಮುಖಿ ಸಮಾಜ. ಏಳನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾವಸ್ಥೆಯ ಮನೋಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಜನಮುಖಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಮುಖಿ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಈ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಕರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಪ್ಪದೆ ತರಬೇಕಾದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

- 7ನೇಯ ತರಗತಿಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ಪಠ್ಯವಸ್ತು 5 ಮತ್ತು 6ನೇ ತರಗತಿಯ ಪಠ್ಯವಸ್ತುವಿನ ಮುಂದುವರಿದ ಭಗವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಿಂದಿನ ತರಗತಿಗಳ ಪಠ್ಯವಸ್ತುವನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಸೂಕ್ತವೇ ಆಗಿದೆ.
- ಪಾಠದ ಪ್ರಾರಂಭ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯನ್ನು ಐಕಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಲಿಖಿತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಚೌಕಟ್ಟು ಮೀರದಿರಲಿ. ಬಾಕ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಲಿಖಿತ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಬಾರದಾಗಿಯೂ ವಿನಂತಿ.
- ಪಾಠದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರವೇ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಅವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ಅಂತರ್ಗತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಆಶಯ.
- ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ಉತ್ತಮ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘದ ಮುಖ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಪರಿಪಾಠವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗುವುದು. ಪೋಷಕರೂ ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಾದರೆ ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇವೆ.
- ಸದರಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ರೂಪುಗೊಳಿಸಲು ಸಹಕರಿಸಿದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಂದನೆಗಳು.

ಡಾ. ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು : ಡಾ. ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ, ಅಸೋಸಿಯೇಟ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ, ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ ಕ್ಯಾಂಪಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು-560056.

ಸದಸ್ಯರು : ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎನ್.ಕಟ್ಟಿ, ಭೂಗೋಳ ಶಾಸ್ತ್ರ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಬಿ ಪಿ ವಾಡಿಯಾ ರಸ್ತೆ, ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-560026.

ಶ್ರೀ ಎನ್.ನಿಂಗರಾಜು, ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಯಲಹಂಕ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀ ವೈ.ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾವ್, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಎರ್ಮಾಳು ಬಡ ಅಂಚೆ, ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ-574119.

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಬಿ.ಕಡಕೋಳದವರ, ಸಹಶಿಕ್ಷಕರು, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಪಿ.ಯು. ಕಾಲೇಜು, ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿಭಾಗ, ಧಾರವಾಡ-1.

ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ.ವಿ.ಶಿಲ್ಪ, ಸಹಶಿಕ್ಷಕರು, ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ಚನ್ನಯ್ಯನ ಕೋಟೆ, ವಿರಾಜ ಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಮಡಿಕೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಚಿತ್ರ ಕಲಾವಿದರು : ಶ್ರೀ ತಾರಾನಾಥ ಕೈರಂಗಳ್, ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಮಂಚಿ ಕೊಳ್ನಾಡು, ಬಂಟ್ವಾಳ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಪರಿಶೀಲಕರು : ಶ್ರೀ ಎಂ. ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪ್ರಭು, ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ (ನಿವೃತ್ತ), ಅನಂತ ಪ್ರಸಾದ, ದಂಬೆಲ್, ಅಶೋಕನಗರ ಅಂಚೆ, ಮಂಗಳೂರು-575006.

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಆರ್.ಮಂಜುನಾಥ್, ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ಎಮ್ ಇ ಎಸ್ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಬಿ ಟಿ ಎಮ್ ಲೇಔಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ : ಡಾ. ಎಂ.ವಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್, ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ (ನಿವೃತ್ತ), ಹೆಚ್. ರಸ್ತೆ, ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿ ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಆರ್.ಎಲ್.ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ (ನಿವೃತ್ತ), 1105, ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಾನಗರ, ಉತ್ತರ ಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಈಶ್ವರಪ್ಪ ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮುಖ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರು : ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಎಸ್. ಮುಡಂಬಡಿತ್ತಾಯ, ಸಂಯೋಜಕರು, ಪಠ್ಯವಸ್ತು ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ

: ಶ್ರೀ ನಾಗೇಂದ್ರಕುಮಾರ್, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀ ಪಾಂಡುರಂಗ, ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು (ಪ್ರಭಾರಿ), ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು

: ಶ್ರೀಮತಿ ಎಸ್.ಎನ್. ಲೀಲಾವತಿ, ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪರಿವಿಡಿ

ಮೊದಲನೆಯ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್		
		ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
	ಇತಿಹಾಸ	
1	ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ಆರಂಭ – ನವೋದಯ	1
2	ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣೆ	11
3	ಭೌಗೋಳಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳು	15
4	ಭಾರತಕ್ಕೆ ಯುರೋಪಿಯನರ ಆಗಮನ	23
5	ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದ ಭಾರತ (1707–1757)	28
6	ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ (1758–1856)	35
7	ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು	43
	ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನ	
8	ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯತ್ತ ಭಾರತ	55
9	ಗ್ರಾಹಕ ಶಿಕ್ಷಣ	70
10	ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ – ಮನುಕುಲದ ಆಶಾಕಿರಣ	78
	ಭೂಗೋಳ ವಿಜ್ಞಾನ	
11	ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ – ಪ್ರೈರೀಸ್‌ಗಳ ನಾಡು	88
12	ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ – ಆ್ಯಂಡೀಸ್‌ಗಳ ನಾಡು	112

ಪಾಠ 1	ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ಆರಂಭ – ನವೋದಯ

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಯುರೋಪಿನ ಸುದೀರ್ಘ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮೂರು ಯುಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುವುದಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ – ಪ್ರಾಚೀನ ಯುಗ (ಸು. ಕ್ರಿ.ಶ. 500ರವರೆಗೆ), ಮಧ್ಯ ಯುಗ (ಸು. 500–1500) ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಯುಗ (ಸು. 1500ರಿಂದ). ಮಧ್ಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕ್ ಚರ್ಚ್ ಜನಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಬಿಗಿಯಾದ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಧಿಸಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಚಿವುಟಿಹಾಕಿತ್ತು. ಆದರೆ 15 ಮತ್ತು 16ನೇ ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯ ಯುಗವು ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಹೊಸ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಯುಗ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತು.

ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ಆರಂಭದ ಮೂರು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳೆಂದರೆ: ನವೋದಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳು. ಇವನ್ನು ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1 ನವೋದಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು.

2 ನವೋದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳು, ನವೋದಯದ ಪ್ರಾರಂಭ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

3 ನವೋದಯ ಚಳವಳಿ ಪ್ರೇರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ಚಿತ್ರಕಲೆ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವರು.

ಗುರುಗಳು: ಮಕ್ಕಳೇ 'ನವೋದಯ' ಎಂದರೇನು ಗೊತ್ತೆ?

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು : ಇಲ್ಲ ಗುರುಗಳೆ, ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಗುರುಗಳು : ನವೋದಯ ಎಂದರೆ 'ಮರುಹುಟ್ಟು' (ರಿನೈಸಾನ್ಸ್ – Renaissance). ಇದಕ್ಕೆ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಎಂಬ ಅರ್ಥವೂ ಇದೆ. ನವೋದಯವು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 1400–1600ರ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಹಲವಾರು ವಿಶಿಷ್ಟ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ನವೋದಯ ಚಳವಳಿಯು ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸೃಜನಶೀಲ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಚಳವಳಿಯು ಆ ಕಾಲದ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಬಹುಮುಖಿ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಯೂರೋಪನ್ನು ಮಧ್ಯ ಯುಗದಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಯುಗಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿತು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು : ಈ ಚಳವಳಿಯು ಎಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು?

ಗುರುಗಳು : ಇದರ ಆರಂಭ ಇಟಲಿಯಲ್ಲಾಯಿತು.

ದ್ಯಾಮವ್ವ : ನವೋದಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಯಾವುವು ಗುರುಗಳೆ?

ಗುರುಗಳು : ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲೇಬೇಕಾದದ್ದು. ನವೋದಯವು ಹಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವತಾವಾದ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕತೆ ಮುಖ್ಯವಾದುದು.

ದೀಪಾಲಿ : ಮಾನವತಾವಾದ ಎಂದರೇನು?

ಗುರುಗಳು : ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ಆಗುಹೋಗುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಪಾತ್ರವೇ ಅತಿ ಪ್ರಧಾನ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯೇ ಮಾನವತಾವಾದ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರೀಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು 'ಮಾನವಾಸಕ್ತರು' (humanists) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಾನವನೇ ಅತಿ ಪ್ರಮುಖ; ಮಾನವನು ಪಾಪಿಯಲ್ಲ, ಅವನು ದೇವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವರು ಸಾರಿದರು.

ಗಣೇಶ : ಹಾಗಾದರೆ ವೈಚಾರಿಕತೆ ಎಂದರೇನು ಗುರುಗಳೆ?

ಗುರುಗಳು : ವೈಚಾರಿಕತೆ ಎಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹವಿಲ್ಲದೆ ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ತರ್ಕದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಅದು ಸತ್ಯವೆಂದು ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿದೆ.

ನವೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗ-ನರಕ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕದ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಇಹಲೋಕದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರ ಒಲವು ತಳೆಯಲಾಯಿತು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಬದುಕಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಜೋಸೆಫ್ : ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಲಕ್ಷಣಗಳಿವೆಯೇ ಗುರುಗಳೆ?

ಗುರುಗಳು : ಅವುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇನ್ನೆರಡು ಲಕ್ಷಣಗಳಿವೆ. ಅವೆಂದರೆ – ಒಂದನೆಯದು ಅಭಿಜಾತ ಭಾಷೆಗಳಾದ [classical languages] ಗ್ರೀಕ್ ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಟಿನ್‌ಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಸ್ಥಳೀಯ ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಾದುದಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯದು, ಕಲಾಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಮೂಡಿದುದಾಗಿದೆ.

ನವೋದಯದ ಚಿತ್ರಕಲಾವಿದರು ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡರು. ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವು ಹೆಚ್ಚು ಮಾನವಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿತ್ತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಇಗರ್ಜಿಗಳು [churches] ಕೇವಲ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರಗಳಾಗಿರದೆ ಕಲಾತ್ಮಕ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಗಳಾಗಿಯೂ ಮೂಡಿಬಂದವು.

ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ : ಗುರುಗಳೆ, ನವೋದಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನಾವು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡೆವು. ದಯವಿಟ್ಟು ನವೋದಯದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವಿರಾ?

ಗುರುಗಳು : ಖಂಡಿತಾ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. • ವಿಚಾರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇ ನವೋದಯದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನಿತರ ಕಾರಣಗಳು ಇವಾಗಿವೆ: • ಕಾನ್‌ಸ್ಟಂಟಿನೋಪಲ್ ನಗರದ ಮೇಲೆ ಅಕ್ರಮಣ, • ಭೌಗೋಳಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳ ಪ್ರಭಾವ, • ಮುದ್ರಣಯಂತ್ರದ ಶೋಧ, • ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಸಾರಣ, • ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಅವನತಿ ಮುಂತಾದವು.

ಇಸ್ತಾನ್‌ಬುಲ್, ಈಗಿನ ಟರ್ಕಿ ದೇಶದ ಬಂದರು ನಗರ. ಇದನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಂಟಿನೋಪಲ್, ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಬೈಜಾಂಟಿಯಮ್ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

ತಿಮ್ಮಕ್ಕ : ಕಾನ್‌ಸ್ಟಂಟಿನೋಪಲ್ ನಗರದ ಮೇಲಿನ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಗುರುಗಳೆ.

ಗುರುಗಳು : 15ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ (1453) ಟರ್ಕರ ಸುಲ್ತಾನ ಮೊಹಮ್ಮದನು ಪೂರ್ವ ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಂಟಿನೋಪಲ್ ನಗರದ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ನಡೆಸಿದನು. ಆಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ಟರ್ಕರು ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಂಟೈನ್‌ನಿಂದ ಈ ನಗರವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ, ಕ್ರಿ.ಶ. 1453ಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದೆ ಹನ್ನೊಂದು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಈ ನಗರವು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು.

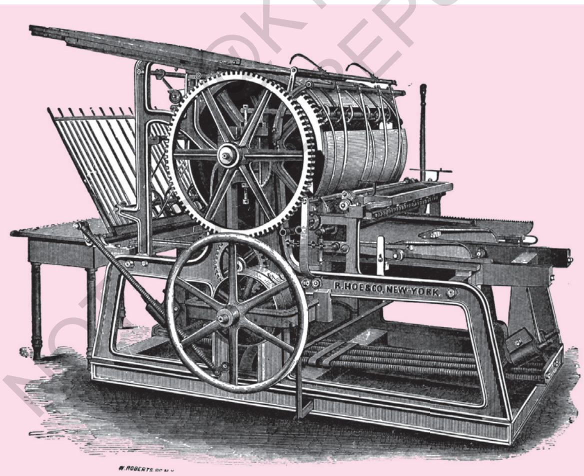
ರಜಿಯಾ : ಆಕ್ರಮಣದ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಯಿತು ಗುರುಗಳೆ?

ಗುರುಗಳು : ಅರಬ್ಬರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಟರ್ಕರಲ್ಲಿ ಉದಾರ ಮನೋಭಾವವಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಲಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಟರ್ಕರ ಭೀತಿಯಿಂದ ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಅಮೂಲ್ಯ ಗ್ರೀಕ್ ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಗ್ರಂಥಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಟಲಿ ಮತ್ತು ಯುರೋಪಿನ ಇನ್ನಿತರ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಪಲಾಯನ ಗೈದರು. ಇಟಲಿಯ ವಿವಿಧ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಅವರು ಪ್ರಾಚೀನ ಜ್ಞಾನಪ್ರಚಾರ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಹೀಗೆ ಕಲಿಕೆಯು ಕಾನ್‌ಸ್ಟಂಟಿನೋಪಲಿನಿಂದ ಇಟಲಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡಿತು. ಇದು ನವೋದಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿತು.

ಜೊತೆಗೆ ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳಿಂದ ಯುರೋಪಿಯನರ ಸಂಪತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಭಾರತ, ಅಮೆರಿಕ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದರು. ಇದು ಯುರೋಪನ್ನು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಶಿಥಿಲಗೊಳಿಸಿತು.

ಅತುಲ್ : ಮುದ್ರಣಯಂತ್ರ ನವೋದಯಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು ಗುರುಗಳೆ?

ಗುರುಗಳು : ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾದ ಮುದ್ರಣಯಂತ್ರವು ಜ್ಞಾನಪ್ರಸಾರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಂದಿತು. ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರತಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮುದ್ರಣಯಂತ್ರದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕವೊಂದರ 24,000 ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಬೆಲೆ ಕಡಿಮೆಗೊಂಡು ಅವುಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಮುದ್ರಣವು ಕೈಬರಹಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವೂ ಸುಂದರವೂ ಆಯಿತು. ಓದುವ ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪ್ರತಿಗಳು ದೊರೆಯುವಂತಾಯ್ತು.

1.1 ಗುಟೆನ್‌ಬರ್ಗ್ ಮುದ್ರಣಯಂತ್ರ

ಕ್ರಿ.ಶ. 1450ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಜರ್ಮನಿಯ ಜಾನ್ ಗುಟೆನ್‌ಬರ್ಗ್ ಎಂಬವನು ಮೆಯಿನ್ಸ್ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಮುದ್ರಣಾಲಯದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವ ಅಚ್ಚಿನ ಮೊಳೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದನು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಪಡಿಯಚ್ಚುಗಳನ್ನು (ಬ್ಲಾಕ್ಸ್) ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊಸ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಮಿಂಚಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿತು. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಪೋಪರೂ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ವಿಲಿಯಂ ಕ್ಯಾಕ್ಸ್‌ಟನ್ ಎಂಬವನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1477ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿತ ಮುದ್ರಣಯಂತ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

ನಿಂಗಪ್ಪ : ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನವೋದಯ ನೀಡಿರುವ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಗುರುಗಳೆ.

ಗುರುಗಳು : ನವೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಶಭಾಷೆ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೊಂಡಿತು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜನರ ಆಡುಭಾಷೆಗಳು ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಿದವು. ಅನೇಕ ಲೇಖಕರು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.

1.2 ಪೆಟ್ರಾರ್ಕ್

ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ರಾರ್ಕ್ ಮೊದಲಿಗನು. ಈತನಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರೀಕ್ ಮತ್ತು ರೋಮನ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅತೀವ ಅಭಿಮಾನವಿತ್ತು. ಈತನ ಭಾವಗೀತೆ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧ. ಯುವ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಈತನಿಂದ ಪಡೆದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. ದಾಂತೇ ಇಟಲಿಯ ಮಹಾಕವಿ. 'ದ ಡಿವೈನ್ ಕಾಮೆಡಿ' ಆತನ ಮಹಾಕಾವ್ಯ. ಬೊಕಾಷಿಯೊ ಒಬ್ಬ ಕುಶಲ ಕತೆಗಾರ. 'ಡೆಕಮೆರನ್' ಆತನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿ.

ಫ್ರೆಂಚ್ ಗದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟವನೆಂದರೆ ಮತಸುಧಾರಕನಾದ ಜಾನ್ ಕ್ಯಾಲ್ವಿನ್. ಸರ್ವಾಂಟಿಸ್ ಸ್ಪೇನ್ ದೇಶದ ನವೋದಯ ಕಾಲದ ಮುಖ್ಯ ಸಾಹಿತಿ. ಈತನು ತನ್ನ 'ಡಾನ್ ಕ್ವಿಕ್ಸಾಟ್' ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯ ಯುಗದ ಸರದಾರರನ್ನು (knights) ಗೇಲಿ ಮಾಡಿದನು.

ರಾಜರ ಮಿಲಿಟರಿಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೇವಾ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಸರದಾರ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಾಟಕಕಾರರಲ್ಲಿ ವಿಲಿಯಮ್ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಪ್ರಮುಖನು. ಇವನು ಕೆಲವು ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. 'ಜೂಲಿಯಸ್ ಸೀಜರ್', 'ರೋಮಿಯೋ ಜ್ಯೂಲಿಯಟ್', 'ಕಿಂಗ್ ಲಿಯರ್', 'ಮ್ಯಾಕ್‌ಬೆತ್' ಇವೇ ಮುಂತಾದವು ಈತನ ನಾಟಕಗಳು. ಕಾಳಿದಾಸನಂತೆ ಇವನೊಬ್ಬ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ನಾಟಕಕಾರ.

1.3 ಷೇಕ್ಸ್‌ಪೀಯರ್

ಮಾರ್ಗರೇಟ್ : ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನವೋದಯ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಿರಿ ಗುರುಗಳೆ. ಇನ್ನು ವಾಸ್ತು, ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಕಲೆಗೆ ಅದು ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಿರಾ?

ಗುರುಗಳು : ನವೋದಯದ ವಾಸ್ತು ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನಾವು ರೋಮಿನ ಸಂತ ಪೀಟರ ಚರ್ಚ್, ಲಂಡನಿನ ಸಂತ ಪಾಲ್ ಚರ್ಚ್ ಮುಂತಾದ ಚರ್ಚ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

1.4 ಸಂತ ಪೀಟರ ಚರ್ಚ್, ರೋಮ್

ನವೋದಯದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಮಧ್ಯ ಯುಗದ ಅಲಂಕರಣದ ಮತ್ತು ಆಡಂಬರದ ಗಾಥಿಕ್ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು, ಚೂಪಾದ ಮೊನೆಯುಳ್ಳ ಕಮಾನುಗಳ ಬದಲು ದುಂಡಗಾದ ಕಮಾನುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರು.

ಡೊನಾಟೆಲ್ಲೊ ಆ ಕಾಲದ ಮಹಾನ್ ಶಿಲ್ಪಿ. ಈತನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ 'ಡೇವಿಡ್ ಪ್ರತಿಮೆ' ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮೈಕೆಲೆಂಜೆಲೊ ನಿರ್ಮಿಸಿದ 'ಮೋಸೆಸ್ ಪ್ರತಿಮೆ' ಭವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಶಿವಮೂರ್ತಿ : ಚಿತ್ರಕಲಾರಂಗದಲ್ಲಿ ಆದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಗುರುಗಳೆ.

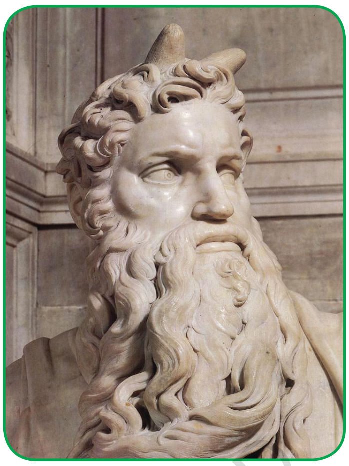
ಗುರುಗಳು : ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಚಿತ್ರಕಾರರಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಲಿಯೊನಾರ್ಡೊ ದ ವಿಂಚಿ ಮತ್ತು ಮೈಕೆಲೆಂಜೆಲೊ ಗಮನಾರ್ಹರು.

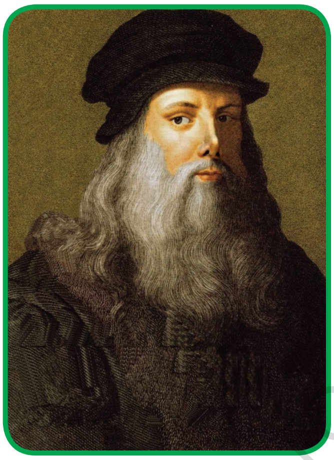
1.5 ವರ್ಜಿನ್ ಆನ್ ದಿ ರಾಕ್ – ಲಿಯೊನಾರ್ಡೊ ದ ವಿಂಚಿ

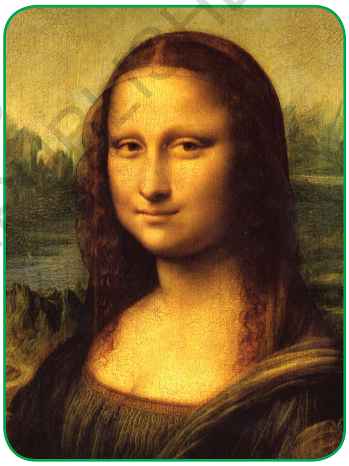
1.6 ಮೈಕೆಲೆಂಜೆಲೊ

1.7 ಮೋಸೆಸ್ – ಮೈಕೆಲೆಂಜೆಲೊ

1.8 ಲಿಯೊನಾರ್ಡೊ ದ ವಿಂಚಿ

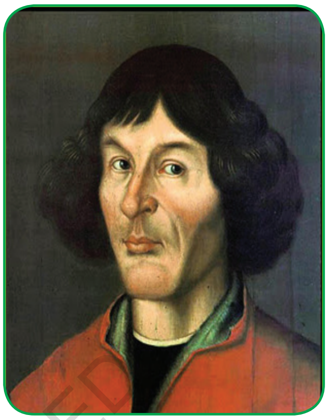
1.9 ಮೊನಾಲಿಸಾ – ಲಿಯೊನಾರ್ಡೊ ದ ವಿಂಚಿ

ಲಿಯೊನಾರ್ಡೊ ದ ವಿಂಚಿ ಅದ್ಭುತ ಚಿತ್ರಕಾರ, ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪಿ, ವಿಜ್ಞಾನಿ, ಇಂಜಿನಿಯರ್, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿ ಮತ್ತು ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ. 'ವರ್ಜಿನ್ ಆನ್ ದಿ ರಾಕ್ಸ್', 'ದಿ ಲಾಸ್ಟ್ ಸಪ್ಪರ್' ಮತ್ತು 'ಮೊನಾಲಿಸಾ' ಆತನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳು.

ದ ವಿಂಚಿಯು ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನರನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಂತಿದ್ದ. ಆತನು ಹಾರುವಯಂತ್ರ, ಸಬ್‌ಮೆರಿನ್, ಪ್ಯಾರಾಚೂಟ್ ಮತ್ತು ಟ್ಯಾಂಕರ್ ಇವುಗಳ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಆತನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಬಹುಕಾಲ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಾರದೆ ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದವು. ಆತನು ಓರ್ವ ಮಹಾನ್ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿಯೂ ಆಗಿದ್ದು ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನೂ ರಕ್ಷಣಾಕೋಟೆಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿದ. ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆತನಿಗೆ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯಿತ್ತು. ಇವನು ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಬರೆಯಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದಿತ್ಯ : ಗುರುಗಳೇ, ನವೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಾದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ಗುರುಗಳು : ನವೋದಯ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಮುನ್ನಡೆಯಾಯಿತು. ಪೋಲೆಂಡಿನ ಕೋಪರ್ನಿಕಸನು ಸೂರ್ಯನ ಸುತ್ತ ತಿರುಗುವ ಹಲವಾರು ಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯು ಒಂದಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಆತನ ಸಂಶೋಧನೆಯು ಚರ್ಚಿನ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಗ್ರಂಥರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

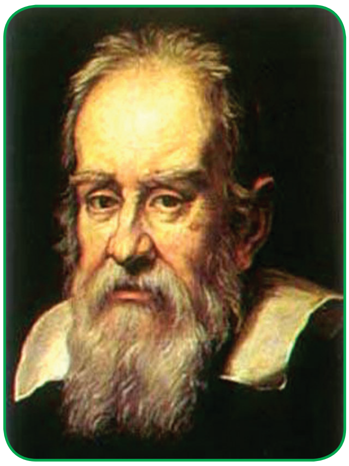

1.10 ಕೋಪರ್ನಿಕಸ್

ಕೋಪರ್ನಿಕಸನ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಭೂಮಿಯ ಸುತ್ತ ತಿರುಗುವನೆಂದು ಟಾಲೆಮಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತೇ ಚರ್ಚಿನ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿತ್ತು.

ಮುಂದೆ, ಜರ್ಮನಿಯ ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಕೆಪ್ಲರ್ ಎಂಬುವನು ಕೋಪರ್ನಿಕಸನ ವಾದವನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿದನು.

ಇಟಲಿಯ ಖಗೋಳ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾದ ಗೆಲಿಲಿಯೊ ಗೆಲಿಲಿ ದೂರದರ್ಶಕವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದನು. ಇವನು ಕೋಪರ್ನಿಕಸನ ವಾದವನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ಚರ್ಚ್ ಇವನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಚರ್ಚಿನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ (ಇನ್‌ಕ್ವಿಜಿಷನ್) ಒಳಪಡಿಸಿತು. ಬಲವಂತದ ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ ನಂತರ ಗೆಲಿಲಿಯೊನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿತು.

1.11 ಗೆಲಿಲಿಯೊ ಗೆಲಿಲಿ

ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸರ್ ಐಸಾಕ್ ನ್ಯೂಟನನು ನೆಲದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಸೆದ ವಸ್ತುಗಳು ಪುನಃ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಲು 'ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣ' ಬಲವೇ ಕಾರಣ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

ವಿಲಿಯಂ ಹಾರ್ವೆಯು (1478–1557) ಮಾನವ ದೇಹದಲ್ಲಿನ ರಕ್ತಪರಿಚಲನೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ವೆಸಾಲಿಯಸ್ ಎಂಬ ಬೆಲ್ಜಿಯಮ್ ವಿಜ್ಞಾನಿಯು ದೇಹದಲ್ಲಿ ರಕ್ತಸಂಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅಮೂಲ್ಯ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು. ಚರ್ಚಿನ ನಂಬುಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನನ್ನು ಮರಣದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು!

ಗೆಲಿಲಿಯೊ ತನ್ನ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವಿಧ ತೂಕದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಎತ್ತರದಿಂದ ಕೈಬಿಟ್ಟಾಗ ಒಂದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅವು ಭೂಮಿಯನ್ನು ತಲಪುತ್ತವೆ ಎಂದು ಸಾಬೀತುಗೊಳಿಸಿದನು. ಪೀಸಾ ಗೋಪುರದ ಮೇಲಿಂದ ವಿವಿಧ ತೂಕದ ಫಿರಂಗಿ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ತೋರಿಸಿದನು.

ಹೀಗೆ ನವೋದಯವು ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿತು.✤

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I ಒಂದು ಪದ ಅಥವಾ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1 ನವೋದಯ ಎಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು?

2 ನವೋದಯದ ಎರಡು ಲಕ್ಷಣಗಳು ಯಾವುವು?

3 ಮುದ್ರಣಯಂತ್ರವು ನವೋದಯಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರೇರಕವಾಯಿತು?

4 ಕಾನ್‌ಸ್ಟಂಟಿನೋಪಲಿನ ಇಂದಿನ ಹೆಸರೇನು?

5 ನವೋದಯ ಕಾಲದ ಮೂರು ಮಂದಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಯಾರು?

6 'ಡೆಕಮೆರನ್' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಯಾರು ರಚಿಸಿದರು?

7 ವಿಲಿಯಮ್ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಯಾರು?

8 ಸಂತ ಪೀಟರ ಚರ್ಚ್ ಎಲ್ಲಿದೆ?

9 ನವೋದಯ ಕಾಲದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಚಿತ್ರಕಾರರು ಯಾರು?

10 ನವೋದಯ ಕಾಲದ ಇಬ್ಬರು ಖ್ಯಾತ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಯಾರು?

II ಚರ್ಚಿಸಿರಿ

ನವೋದಯ ಚಳವಳಿಯು ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

ನವೋದಯ ಕಾಲದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ವಿವರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಆಲ್ಬಂ ತಯಾರಿಸಿರಿ.

ಪಾಠ 2	ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣೆ

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

ನವೋದಯ ಚಳವಳಿಯು ಪರಂಪರಾನುಗತವಾಗಿ ಬಂದ ನಂಬಿಕೆ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿತು. ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಜನರಿಗೆ ಇದ್ದ ಮನೋಭಾವವು ಬದಲಾಯಿತು. ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕ್ ಚರ್ಚಿನ ವಿರುದ್ಧ ದೊಡ್ಡ ಆಂದೋಲನ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ 16ನೇ ಶತಮಾನದ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣಾ ಚಳವಳಿಗಳು ನಡೆದವು. ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯ ಅರ್ಥ, ಕಾರಣಗಳು, ಗತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಂದುವರೆದು ಪ್ರತಿಸುಧಾರಣೆ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1 ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣೆ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯುವರು.

2 ಸುಧಾರಣೆಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

3 ಸುಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಟಿನ್ ಲೂಥರ್ ಮತ್ತು ಇತರರು ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿಯುವರು.

4 ಪ್ರತಿಸುಧಾರಣೆಯ ಅರ್ಥ ಹಾಗೂ ಇಗ್ನೇಶಿಯಸ್ ಲಯೋಲಾನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅರಿಯುವರು.

5 ಸುಧಾರಣೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರು.

❋ ರವಿವಾರ ಬೆಳಗಿನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮುಗಿಸಿ ಚರ್ಚಿನಿಂದ ಹೊರಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಪೀಟರ್ ಮತ್ತು ಲಿಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ತಂದೆ ಜಾನ್‌ನಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಪೀಟರ್ : ಕ್ರೈಸ್ತರಲ್ಲಿಯೂ ಪಂಗಡಗಳಿವೆಯೆ?

ಜಾನ್ : ಕ್ರೈಸ್ತರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಂಗಡಗಳಿವೆ. 'ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕ್' ಮತ್ತು 'ಪ್ರಾಟೆಸ್ಟಂಟ್' ಎಂಬ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ.

ಪೀಟರ್ : ಕ್ರೈಸ್ತರಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳಾಗಲು ಕಾರಣಗಳೇನು?

ಜಾನ್ : ಮಧ್ಯ ಯುಗದ ರೋಮನ್ ಕ್ಯಾಥೋಲಿಕ್ ಚರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ನೀತಿಬಾಹಿರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆದವು. ಪೋಪ್ ಮತ್ತು ಚರ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರಳ ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಬದಲು ರಾಜವೈಭವದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ರಾಜರು ಮತ್ತು ಪೋಪರ ಕಲಹಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪೋಪರ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಪೋಪ್ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುವುದನ್ನು ರಾಜರು ಸಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಚರ್ಚಿನ ಅನೇಕ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟಮಾಡಿ, ಅಪಾರ ಧನಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಜಾನ್ ವೈಕ್ಲಿಫ್, ಜಾನ್ ಹಸ್, ಮಾರ್ಟಿನ್ ಲೂಥರ್ ಮೊದಲಾದವರು ಚರ್ಚಿನ ಅವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಬಯಲಿಗೆಳೆಯಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಜಾನ್ ವೈಕ್ಲಿಫ್ (1324–84): ಜಾನ್ ವೈಕ್ಲಿಫ್‌ನನ್ನು 'ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯ ಉಷಾತಾರೆ' (Morning Star) ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕನಾಗಿದ್ದ ಈತನು ಚರ್ಚಿನಲ್ಲಿಯ ಅವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಬಯಲಿಗೆಳೆದನು.

ಜಾನ್ ಹಸ್ (1367–1415): ಈತನು ಚರ್ಚಿನ ಅನೈತಿಕ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿದನು. ಚರ್ಚಿನ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅವನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ, ಚರ್ಚಿನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ "ನನ್ನ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ" ಎಂದು ಜಾನ್ ಹಸ್ ಉತ್ತರಿಸಿದ. ಚರ್ಚ್ ಹಾಗೂ ಚರ್ಚ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಅಪರಾಧಿಯೆಂದು ಸಾರಿ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಸುಡಲಾಯಿತು!

ಕ್ಯಾಥೋಲಿಕ್ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಬಿರುಕು ಉಂಟಾಗಲು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವೆಂದರೆ 'ಪಾಪಕ್ಷಮಾಪಣ ಪತ್ರ'ಗಳ ಮಾರಾಟ. ರೋಮ್ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸಂತ ಪೀಟರ ಚರ್ಚ್ ಪುನರ್‌ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪೋಪ್ ಹತ್ತನೆಯ ಲಿಯೋ ಅವರಿಗೆ ಹಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಪಕ್ಷಮಾಪಣ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿದವರು ಪಾಪವಿಮುಕ್ತಗೊಂಡು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ; ಇವು ಸ್ವರ್ಗದ ರಹದಾರಿ ಪತ್ರಗಳೆಂಬ ಕುರುಡು ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಲಾಯಿತು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ಮಾರ್ಟಿನ್ ಲೂಥರ್, ಪೋಪರು ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಜನರ ಪಾಪ ತೊಳೆಯುವುದಾದರೆ, ಪುಕ್ಕಟೆಯಾಗಿ ಏಕೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು.

ಲಿಲ್ಲಿ : ಮಾರ್ಟಿನ್ ಲೂಥರ್ ಯಾರು?

ಜಾನ್ : ಮಾರ್ಟಿನ್ ಲೂಥರ್ ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣಾ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ ನಾಯಕ. ಈತನು ಸಂತ ಆಗಸ್ಟಿನ್ ಚರ್ಚಿನ ಪಾದ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನು.

ರೋಮ್ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪೋಪ್ ಮತ್ತು ಪಾದ್ರಿಗಳ ವೈಭೋಗದ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಲೂಥರ್ ಚರ್ಚಿನ ವಿರುದ್ಧ ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದನು. ಅವನು ಪಾಪಕ್ಷಮಾಪಣ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತೊಂಬತ್ತೈದು ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಬರೆದು ವಿಟೆನ್‌ಬರ್ಗ್ ಚರ್ಚಿನ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿದನು.

2.1 ಮಾರ್ಟಿನ್ ಲೂಥರ್

ಲೂಥರ್ ಬೈಬಲನ್ನು ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರೆಲ್ಲರಿಗೂ ದೊರೆಯುವಂತಾಯಿತು. ಚರ್ಚಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷೆಯ ಬದಲಾಗಿ ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆ ಬಳಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು.

ಪೋಪರು ಲೂಥರನನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಲು ರೋಮಿನ ರಾಜನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಲೂಥರನಿಗೆ ಅನೇಕ ರಾಜರ ಬೆಂಬಲವಿದ್ದುದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕ್ ಚರ್ಚಿನವರು ಲೂಥರನ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು "ಪ್ರಾಟೆಸ್ಟಂಟ್ಸ" (ಪ್ರತಿಭಟನಾಕಾರರು) ಎಂದು ಕರೆದರು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಪ್ರಾಟೆಸ್ಟಂಟರು ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮದ ಒಂದು ಪಂಗಡವಾಗಿ ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿದರು.

ಪೀಟರ್ : ಇದರಿಂದ ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕ್ ಚರ್ಚಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವಾಯಿತು?

ಜಾನ್ : ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕ್ ಚರ್ಚಿನ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನಗಳುಂಟಾದವು. ಜನರು ಚರ್ಚಿನಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ರೋಮನ್ ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕರು ತಮ್ಮ ಚರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಅವಶ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡರು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕ್ ಚರ್ಚನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು 'ಪ್ರತಿಸುಧಾರಣೆ' ಎಂಬ ಚಳವಳಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಟೆಸ್ಟಂಟ್ ಪಂಗಡದ ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಅದರ ಮತ್ತೊಂದು ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು.

ಲಿಲ್ಲಿ : 'ಪ್ರತಿಸುಧಾರಣೆ' ಎಂದರೇನು?

ಜಾನ್ : ತನ್ನ ಆಂತರಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕ್ ಚರ್ಚ್ ನಡೆಸಿದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಸುಧಾರಣೆ ಎನ್ನುವರು.

ಲಿಲ್ಲಿ : ಪ್ರತಿಸುಧಾರಣಾ ಚಳವಳಿಯ ನಾಯಕನಾರು?

ಜಾನ್ : ಪ್ರತಿಸುಧಾರಣಾ ಚಳವಳಿಯ ನಾಯಕ ಇಗ್ನೇಶಿಯಸ್ ಲಯೋಲಾ. ಈತನು ಜೀಸಸ್ ಸಂಘ [1534] ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ.

ಇಗ್ನೇಶಿಯಸ್ ಲಯೋಲಾ: ಲಯೋಲಾ ಸ್ಪೇನಿನ ಓರ್ವ ಸೇನಾನಿ. ಪ್ರಾಟೆಸ್ಟಂಟ್ ಚರ್ಚ್ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕ್ ಚರ್ಚಿನ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಕುಗ್ಗುವುದನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದನು. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಹಾಗೂ ಉತ್ಸಾಹಶಾಲಿಯಾದ ಲಯೋಲಾ ಜನರ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಪುನರ್‌ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸಿದನು. ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕ್ ಉಪದೇಶ, ಪ್ರಸಾರ, ವಿದ್ಯಾಪ್ರಸಾರ ಮುಂತಾದವು 'ಜೀಸಸ್ ಸಂಘ'ದ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಜೆಸ್ಯುಯಿಟರ ಕೆಲಸವೆಂದು ಸಾರಿದ.

2.2 ಇಗ್ನೇಶಿಯಸ್ ಲಯೋಲಾ

ಜೀಸಸ್ ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಜೆಸ್ಯುಯಿಟರು ಎಂದು ಕರೆದರು. ಇವರು ಮತಪ್ರಚಾರದೊಂದಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿದರು. ಇವರ ದುಡಿಮೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕ್ ಚರ್ಚ್ ಮರಳಿ ಜನರ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಸಿತು.

ಪೀಟರ್ : ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣಾ ಚಳವಳಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳೇನು?

ಜಾನ್ : ಕ್ರೈಸ್ತಮತದ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಟೆಸ್ಟಂಟರು ಎಂಬ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಪಂಗಡಗಳಾಗಿ ವಿಭಜನೆಯಾದರು. ರೋಮನ್ ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕ್ ಚರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವ್ಯವಹಾರಗಳು ಕೊನೆಗೊಂಡವು. ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪೋಪ್ ಮತ್ತು ರಾಜರ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮೇಣ ರಾಜರು ಪ್ರಬಲರಾದರು.

ಚಟುವಟಿಕೆ: ನಿಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಚರ್ಚಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿರಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I ಒಂದು ಪದ ಅಥವಾ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1 'ಪಾಪಕ್ಷಮಾಪಣ ಪತ್ರ' ಎಂದರೇನು?

2 ಮಾರ್ಟಿನ್ ಲೂಥರ್ ಯಾರು?

3 ಪ್ರಾಟೆಸ್ಟಂಟ್ಸ್ ಎಂದರೆ ಯಾರು?

4 ಪ್ರತಿಸುಧಾರಣೆ ಎಂದರೇನು?

5 ಜೀಸಸ್ ಸಂಘವನ್ನು ಯಾರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು?

II ಚರ್ಚಿಸಿರಿ

ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣಾ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಟಿನ್ ಲೂಥರನ ಪಾತ್ರವೇನು?

ಚಟುವಟಿಕೆ

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಾಯಕರನ್ನು ಕುರಿತು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ: ಜಾನ್ ವೈಕ್ಲಿಫ್, ಇಗ್ನೇಶಿಯಸ್ ಲಯೋಲಾ.

ಪಾಠ 3	ಭೌಗೋಳಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳು

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

15ನೇ ಮತ್ತು 16ನೇ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳ ಮಹತ್ವ, ಕಾರಣಗಳು, ಗತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1 ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳಿಗೆ ಮೂಲವಾದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವರು.

2 ಸಮುದ್ರಯಾನಗಳ ಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವರು.

3 ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳು ಬೀರಿದ ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

4 ಪ್ರಪಂಚದ ರೇಖಾ ನಕಾಶೆಯಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರಯಾನಗಳ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.

ನಾಗರತ್ನಾ : ಭೌಗೋಳಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳು ಎಂದರೇನು?

ಗುರುಗಳು : 15ನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಯೂರೋಪಿಯನರಿಗೆ ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪರಿಚಯವಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಭೂಮಿ ಚಪ್ಪಟೆಯಾಗಿದೆ' ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರವೆಲ್ಲ ಯೂರೋಪಿನ ತೀರ ಪ್ರದೇಶದವರೆಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕ್ರಮೇಣ ಯುರೋಪಿಯನರು ತಮ್ಮ ಕುತೂಹಲ, ವ್ಯಾಪಾರಿ ಹಾಗೂ ಸಾಹಸಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ ಹೊಸ ಭೂಭಾಗಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಇದನ್ನು ಭೌಗೋಳಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.

> ಚರ್ಚ್ ನಾಯಕರು ಭೂಮಿಯು ಚಪ್ಪಟೆಯಾಗಿದೆ, ಅದರ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಾತವಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಏನೇನೋ ನಂಬಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಸಮುದ್ರಯಾನ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ನಾವಿಕರು ಅಂಜುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಂತೋಷ್ : ಭೌಗೋಳಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳಾವುವು?

ಗುರುಗಳು : ಭೌಗೋಳಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ.

- **ಕಾನ್‌ಸ್ಟಂಟಿನೋಪಲ್ ನಗರದ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ:** ಕ್ರಿ.ಶ. 1453ರಲ್ಲಿ ಟರ್ಕರು ಕಾನ್‌ಸ್ಟಂಟಿನೋಪಲ್ ನಗರವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆ ನಗರದ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಯುರೋಪಿಯನರ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯುಂಟಾಯಿತು.

ಆದುದರಿಂದ ಯುರೋಪಿಯನರು ಪೂರ್ವದ ಏಷ್ಯ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು.

• **ಮಾರ್ಕ್ ಪೋಲೊವಿನ ವರದಿ:** ಏಷ್ಯದ ದೇಶಗಳಿಗೆ (ಭಾರತ, ಚೀನ) ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಮಾರ್ಕ್ ಪೋಲೊ ತನ್ನ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಏಷ್ಯದ ದೇಶಗಳು ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿವೆಯೆಂಬುದಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದನು. ಅವನ ವರದಿಯು ಯುರೋಪಿನ ವರ್ತಕರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಕೆರಳಿಸಿತು.

• **ಏಷ್ಯದ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ:** ಏಷ್ಯದ ದೇಶಗಳ ಸರಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಬೇಡಿಕೆಯಿತ್ತು.

ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆಯಿದ್ದ ಭಾರತದ ವಸ್ತುಗಳೆಂದರೆ ಕೇಸರಿ, ಸಾಗುವಾನಿ, ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆ, ಹುಣಸೆಹಣ್ಣು, ಕರಿಮೆಣಸು, ಲವಂಗ, ದಾಲ್ಚಿನ್ನಿ, ಶ್ರೀಗಂಧ, ಕಸ್ತೂರಿ, ಏಲಕ್ಕಿ, ವಜ್ರ ಮತ್ತು ಜಾಯಪತ್ರೆ.

• **ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆವಿಷ್ಕಾರ:** ಹೊಸ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಾದ ದಿಕ್ಸೂಚಿ, ನಕ್ಷತ್ರೋನ್ನತಿ ಮಾಪಕ (ಆಸ್ಟ್ರೋಲ್ಯಾಬ್), ನಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ಯಾರವೆಲ್ ಎಂಬ ಬೃಹತ್ ಹಾಯಿಹಡಗುಗಳು ಸಮುದ್ರಯಾನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ನಾವಿಕರಿಗೆ ವರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದವು.

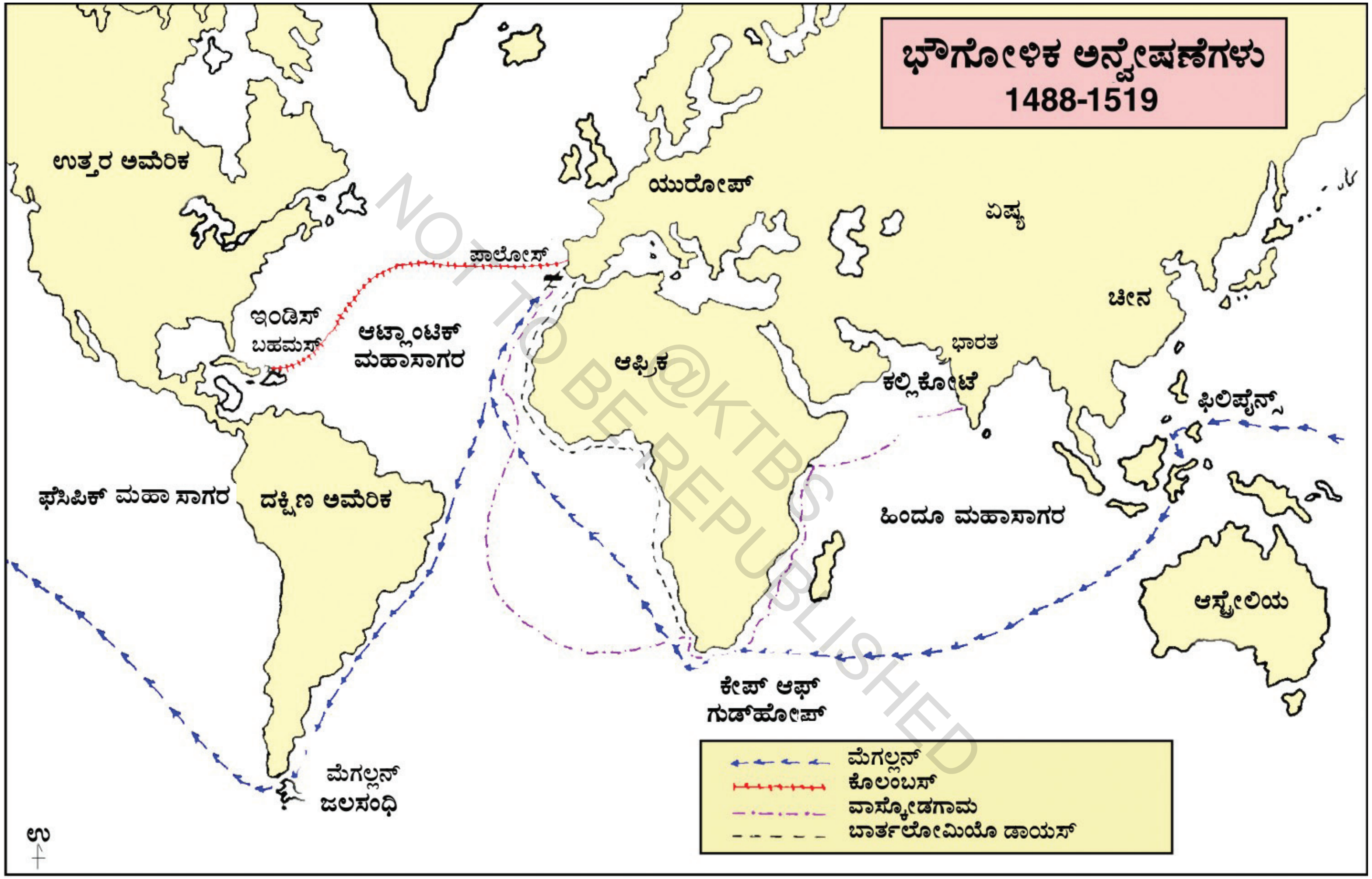

3.1 ದಿಕ್ಸೂಚಿ *3.2 ನಕ್ಷತ್ರೋನ್ನತಿ ಮಾಪಕ* *3.3 ಬೃಹತ್ ಹಾಯಿಹಡಗು*

ಚಟುವಟಿಕೆ: ನಾವಿಕರಿಗೆ ದಿಕ್ಸೂಚಿ ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರೋನ್ನತಿ ಮಾಪಕಗಳು ವರವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಮಿಸಿದವು? ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

• **ಮತೀಯ ಪ್ರೇರಣೆ :** ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತಪ್ರಚಾರಕರು ಮತಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಏಷ್ಯ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕದತ್ತ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಯಿಸಿದರು.

ಜಹನಾರಾ : ಸಮುದ್ರಯಾನದಂತಹ ಸಾಹಸ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮೊದಲು ಕೈಗೊಂಡವರು ಯಾರು?

ಭೂಪಟ 3.1 – ಭೌಗೋಳಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳು

ಗುರುಗಳು : ಸಮುದ್ರಯಾನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮೊದಲು ಕೈಗೊಂಡವರು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು. ಭಾರತ ಮತ್ತು ಚೀನ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಾಗರಮಾರ್ಗವೊಂದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದು ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ರಾಜಕುಮಾರ ಹೆನ್ರಿಯ ಜೀವನದ ಹೆಬ್ಬಯಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೌಕಾಶಾಲೆಯೊಂದನ್ನು ತೆರೆದ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆತನು 'ಹೆನ್ರಿ ದ ನ್ಯಾವಿಗೇಟರ್' ಎಂದೇ ಜನಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದನು. ಆತನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿತು.

ಹೆನ್ರಿಯು 'ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ನಾವಿಗೇಶನ್' ಎಂಬ ಶಾಲೆಯ ಸ್ಥಾಪಕ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಆಫ್ರಿಕದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿ ತೀರದುದ್ದಕ್ಕೂ ಈ ಶಾಲೆಯ ವತಿಯಿಂದ ಸಮುದ್ರಯಾನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 16ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದ ವೇಳೆಗೆ ನಾವಿಕರು ಮಾರುತಗಳು, ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಏರಿಳಿತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಯೂರೋಪಿನ ಹಲವಾರು ಪ್ರಮುಖ ನಾವಿಕರು, ಖಗೋಳತಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಭೂಗೋಳತಜ್ಞರು ಈ ಶಾಲೆಯ ಮಾಹಿತಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದರು.

ರಮೇಶ್ : ನಾವಿಕರು ಯಾವ ಯಾವ ಭೂಭಾಗಗಳನ್ನು ಶೋಧ ಮಾಡಿದರು?

ಗುರುಗಳು : • ಬಾರ್ತಲೋಮಿಯೊ ಡಾಯಸ್ ಎಂಬ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ನಾವಿಕ ರಾಜಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರಯಾನ ಮಾಡಿ ಆಫ್ರಿಕದ ದಕ್ಷಿಣದ ತುತ್ತ ತುದಿಯನ್ನು (ಕೇಪ್) ತಲಪಿದ (1488). ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವನ ಹಡಗುಗಳು ಮಾರುತಗಳ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದವು. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು 'ಕೇಫ್ ಆಫ್ ಸ್ಟಾರ್ಮ್' (ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಭೂಶಿರ) ಎಂದು ಕರೆದನು. ಮುಂದಿನ ಯಾನಕ್ಕೆ ಭರವಸೆ ಮೂಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ರಾಜ 2ನೇ ಜಾನನು ಆಫ್ರಿಕದ ದಕ್ಷಿಣ ತುದಿಯನ್ನು 'ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಭೂಶಿರ'ವಲ್ಲ ಅದು 'ಭರವಸೆಯ ಭೂಶಿರ' (ಕೇಫ್ ಆಫ್ ಗುಡ್ ಹೋಪ್) ಎಂದು ಕರೆದನು.

• **ವಾಸ್ಕೋಡಗಾಮ:** ಮತ್ತೋರ್ವ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ನಾವಿಕನಾದ ವಾಸ್ಕೋಡಗಾಮನು ಡಾಯಸನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೊರಟು "ಗುಡ್‌ಹೋಪ್ ಭೂಶಿರ" ತಲುಪಿದ. ತರುವಾಯ ಆಫ್ರಿಕದ ಪೂರ್ವತೀರ ಮೇಲಿಂದಿ ದ್ವೀಪವನ್ನು ತಲುಪಿದನು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಜರಾತಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಮತ್ತು ಅರಬ್ಬೀ ಸಮುದ್ರಗಳನ್ನು ದಾಟಿ, ಭಾರತದ ಪಶ್ಚಿಮ ತೀರದ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದ (1498). ಹೀಗೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಜಲಮಾರ್ಗ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಾಯಿತು. ವಾಸ್ಕೋಡಗಾಮನು ಭಾರತದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗುವಾಗ ತನ್ನ ಸಮುದ್ರಯಾನದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಅರವತ್ತು ಪಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯದ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಭಾರತದಿಂದ ಕೊಂಡೊಯ್ದನು.

3.4 ವಾಸ್ಕೋಡಗಾಮ

ವಾಸ್ಕೋಡಗಾಮನು ನಿಜವಾಗಿ ಬಂದು ಇಳಿದಿದ್ದು ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆಯಿಂದ ಸುಮಾರು 10 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿರುವ 'ಕಾಪ್ಪಾಡ್' ಎಂಬ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ. ಆಗ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆಯನ್ನು ಜಾಮೋರಿನ್ ದೊರೆಗಳು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು.

3.5 ಕ್ರಿಸ್ಟೋಫರ್ ಕೊಲಂಬಸ್

• ಸ್ಪೇನ್ ದೇಶದ ನಾವಿಕನಾಗಿದ್ದ **ಕ್ರಿಸ್ಟೋಫರ್ ಕೊಲಂಬಸ್** 'ಭೂಮಿ ದುಂಡಾಗಿದೆ' ಎಂಬ ದೃಢ ನಂಬಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಸಮುದ್ರಯಾನ ಕೈಗೊಂಡ. ಸಮುದ್ರಯಾನ ಮಾಡಲು ಸ್ಪೇನ್ ದೊರೆ ಫರ್ಡಿನೆಂಡ್ ಮತ್ತು ರಾಣಿ ಇಸಬೆಲ್ಲರ ಸಹಾಯ ಪಡೆದನು. ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿ ಬಹಮಸ್ ದ್ವೀಪ ತಲುಪಿದ. ಅದನ್ನೇ "ಇಂಡಿಯಾ" ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರನ್ನು "ರೆಡ್ ಇಂಡಿಯನ್ಸ್" ಎಂದು ಕರೆದನು. ಇದೇ ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡೀಸ್ ದ್ವೀಪ ಸಮೂಹವಾಗಿತ್ತು, ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ ಅವನು ಸಾಯುವವರೆಗೂ ತಾನೊಂದು ಹೊಸ ಭೂಭಾಗವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕ್ರಿಸ್ಟೋಫರ್ ಕೊಲಂಬಸ್ : ಈತನು ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಸಾಗರ ದಾಟಿ ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಭಾರತ ತಲುಪುವ ಗುರಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಮೂರು ಹಡಗುಗಳಲ್ಲಿ 88 ಜನ ನಾವಿಕರೊಡನೆ ಕೊಲಂಬಸ್ 1492 ಆಗಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಾಲೋಸ್ ಬಂದರಿನಿಂದ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಸಾಗರದತ್ತ ಸಮುದ್ರಯಾನ ಆರಂಭಿಸಿದ. ಸುಮಾರು ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರೂ ಭೂಮಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ, ಅವನ ಜೊತೆಗಿದ್ದ ನಾವಿಕರು ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದರು. ಇನ್ನೂ ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರು ಮೊದಲು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಾಣುವರೋ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ಸಂಬಳದ ಜೊತೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಬಹುಮಾನ ಕೊಡಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಕೊಲಂಬಸ್ ಅವರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಂಡ ನಾವಿಕರು ಸಮುದ್ರಯಾನ ಮುಂದುವರಿಸಿ, ಕೊನೆಗೆ 1492 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 12ರಂದು ಬೆಳಗಿನ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಂಡರು.

• **ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಅನ್ವೇಷಣೆ:** ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಪೆಡ್ರೊ ಕೆಬ್ರಾಲ್ ಎಂಬಾತನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ನೌಕಾಪಡೆಯೊಂದು ಭಾರತದತ್ತ ಹೊರಟಿತು. ಆದರೆ ಭಾರೀ ಗಾಳಿಯ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕ ನೌಕೆಗಳು ದಾರಿತಪ್ಪಿ ಪಶ್ಚಿಮದತ್ತ ಸಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಪೂರ್ವ ಕರಾವಳಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದವು. ಹೀಗೆ ಕೆಬ್ರಾಲ್ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಈಗಿನ ಬ್ರೆಜಿಲ್ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವಂತಾಯಿತು.

ಇಟಲಿಯ ಅಮೆರಿಗೊ ವೆಸ್ಪುಸಿಯು ಕೊಲಂಬಸನ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಹೊರಟು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಭೂಖಂಡವನ್ನು ತಲುಪಿದನು. ಕೊಲಂಬಸ್ ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಭೂಭಾಗ ಭಾರತವಲ್ಲ ಅದೊಂದು 'ಹೊಸ ಜಗತ್ತು' ಎಂಬುದಾಗಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಹೊಸಜಗತ್ತಿಗೆ ವೆಸ್ಪುಸಿಯ ನೆನಪಾಗಿ 'ಅಮೆರಿಕ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಸುವಂತೆ ಜರ್ಮನ್ ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಮಾರ್ಟಿನ್ ವಾಲ್ಡ್ ಸೀಮುಲ್ಲರ್ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದನು. ಅದೇ ಹೆಸರು ಮಾನ್ಯಗೊಂಡು ಅಂಗೀಕಾರವಾಯಿತು.

• **ಫರ್ಡಿನಾಂಡ್ ಮೆಗಲ್ಲನ್:** ಈತ ಓರ್ವ ಮಹಾನ್ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಸಾಹಸೀ ನಾವಿಕ. ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಭೂ ಪರ್ಯಟನಾ ನೌಕಾಯಾನ ಕೈಗೊಂಡ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಈತನದು. ಸ್ಪೇನಿನಿಂದ ಐದು ಹಾಯಿಹಡಗುಗಳಲ್ಲಿ 267 ಸಹಚರರೊಡನೆ ಹೊರಟ (1519) ಮೆಗಲ್ಲನ್, ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ದಕ್ಷಿಣ ತುದಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ, ಶಾಂತ ಮಹಾಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿ ಫಿಲಿಫೈನ್ಸ್ ತಲುಪಿದನು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯರೊಡನೆ ನಡೆದ ಕದನದಲ್ಲಿ ಮೆಗಲ್ಲನ್ ಮರಣಹೊಂದಿದನು. ಅವನ ಉಳಿದ ಸಹಚರರು 'ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ' ಎಂಬ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು (1522). ಇದರಿಂದಾಗಿ 'ಭೂಮಿ ದುಂಡಾಗಿದೆ' ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು.

3.6 ಫರ್ಡಿನಾಂಡ್ ಮೆಗಲ್ಲನ್

ಫರ್ಡಿನಾಂಡ್ ಮೆಗಲ್ಲನ್ 'ಪ್ರಪಂಚವು ದುಂಡಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದನು. ಇವನು ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟು ಪೂರ್ವ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಬಯಸಿದ. ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಸಾಗರದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕಿರುವ ಕಿರಿದಾದ ಜಲಸಂಧಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಶಾಂತವಾದ ಸಾಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಮೆಗಲ್ಲನ್ ದಾಟಿಹೋದ ಜಲಸಂಧಿಯನ್ನು 'ಮೆಗಲ್ಲನ್ ಜಲಸಂಧಿ'ಯೆಂದೂ ಸಾಗರವನ್ನು ಪೆಸಿಫಿಕ್ (ಶಾಂತ) ಮಹಾಸಾಗರ ಎಂದೂ ಮುಂದೆ ಕರೆಯಲಾಯಿತು.

ಮೆಗಲ್ಲನ್ ಅವನ ಸಂಗಡಿಗರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸಾವಿಗೀಡಾದರು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಸ್ಥಳೀಯರೊಂದಿಗೆ ನಡೆದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದರು. ಉಳಿದವರು 'ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ' ಎಂಬ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ 1522ರಲ್ಲಿ ಸ್ಪೇನ್ ತಲುಪಿದರು. ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿದ ಮೊದಲ ಹಡಗು 'ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ' ಎನ್ನಬಹುದು.

ಮೈಕಲ್ : ಭೌಗೋಳಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಿಂದಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳೇನು?

ಗುರುಗಳು : ಭೌಗೋಳಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳು ಕೇವಲ ಯುರೋಪಿನ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಏಷ್ಯ, ಆಫ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ಅಮೆರಿಕದ ಜನತೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮೇಲೂ ಗಾಢ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವು.

• **ವಾಣಿಜ್ಯದ ವಿಸ್ತರಣೆ:** ಹೊಸತಾಗಿ ಶೋಧಿಸಲಾದ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಯುರೋಪಿಯನರು ತಮ್ಮ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಸಾಹತುಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇದರಿಂದ ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿತು. ಏಷ್ಯದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಗಳಿಸಿದವು. ಈ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಲಾಭವೆಲ್ಲವೂ ಐರೋಪ್ಯರದಾಗಿತ್ತು.

• **ಗುಲಾಮರ ವ್ಯಾಪಾರ:** ಯುರೋಪಿಯನರು ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಸ್, ಮೆಕ್ಸಿಕೊ, ಪೆರು ಹಾಗೂ ಬ್ರೆಜಿಲ್ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ಗುಲಾಮರಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಕ್ರಮೇಣ ಗುಲಾಮರನ್ನು ಸರಕುಗಳಂತೆ ಮಾರಲಾಯಿತು. ಮುಂದೆ 'ಗುಲಾಮರ ವ್ಯಾಪಾರ'ದ ದಂಧೆ ಅಮಾನವೀಯ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿತು. ಗುಲಾಮರನ್ನು ಕಠಿಣವಾಗಿ ದುಡಿಸಿ ಕ್ರೂರವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

• **ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮಿಶನರಿಗಳು:** ಹೊಸ ಭೂಭಾಗಗಳ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರಾಗಿ ಮತಾಂತರಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿದರು. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ವಿಸ್ತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕೈಜೋಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಿಶನರಿಗಳು ಮಾಡಿದರು.

• **ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಣಾಮ:** ಐರೋಪ್ಯ ದೇಶಗಳೊಳಗೆ ವಸಾಹತುಗಳ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಸಂಪತ್ತಿಗಾಗಿ ತೀವ್ರ ಪೈಪೋಟಿ ನಡೆಯಿತು. ಯುರೋಪಿನ ದೇಶಗಳು ಏಷ್ಯ, ಆಫ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಸಾಹತು ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡವು.

> ವಸಾಹತು ಎಂದರೆ ಒಂದು ದೇಶ ಮತ್ತೊಂದು ದೇಶದ ಭೂಭಾಗದ ಮೇಲೆ ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣವಾಗಿದೆ. ಉದಾ: ಸ್ವತಂತ್ರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ವಸಾಹತುವಾಗಿತ್ತು.

ಮುಖ್ಯ ಇಸವಿಗಳು

1488	–	ಬಾರ್ತಲೋಮಿಯೊ ಡಾಯಸ್ ಆಫ್ರಿಕದ ದಕ್ಷಿಣ ಭೂಶಿರ ತಲುಪಿದ್ದು.
1498	–	ವಾಸ್ಕೋಡಗಾಮ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ ತಲುಪಿದ್ದು.
1492	–	ಕೊಲಂಬಸ್ ಅಮೆರಿಕ ತಲುಪಿದ್ದು.
1519–1522	–	ಮೆಗಲ್ಲನ್ – ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ.

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I ಒಂದು ಪದ ಅಥವಾ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1 ಮಾರ್ಕ್ ಪೋಲೊ ಯಾರು?

2 ಆಫ್ರಿಕದ ದಕ್ಷಿಣದ ತುದಿಯನ್ನು 'ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಭೂಶಿರ' ಎಂದು ಕರೆದವರು ಯಾರು?

3 ಕೋಲಂಬಸನು ಅಮೆರಿಕದ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆದನು?

4 ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೊದಲ ಹಡಗು ಯಾವುದು?

5 'ಹೆನ್ರಿ ದ ನ್ಯಾವಿಗೇಟರ್' ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು?

II ಚರ್ಚಾಸಿರಿ

ಭೌಗೋಳಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳು.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

1 ಹೊಸ ಭೂಅನ್ವೇಷಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಮುಖ ನಾವಿಕರ ಕುರಿತು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.

2 ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ ಅವರ 'ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ' ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದಿ ಯೂರೋಪಿಯನರಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯವಾದ ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.

ಪಾಠ 4	ಭಾರತಕ್ಕೆ ಯುರೋಪಿಯನರ ಆಗಮನ

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

ಯುರೋಪಿಯನರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಬಂದರು? ಅವರ ಆರಂಭಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೇನು? ಅವರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಮಾತ್ರವೇ ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆವೂರಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು? ಅದರಿಂದಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳೇನು? ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1 ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿಯನರ ಆರಂಭಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವರು.

2 ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿಯನರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

3 ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಭದ್ರವಾಗಿ ತಳವೂರಲು ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡುವರು.

4 ಭಾರತದ ರೇಖಾನಕಾಶೆಯಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿಯನ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.

ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ದಪ್ಪಕ್ಷರದಲ್ಲಿ "ಭಾರತಕ್ಕೆ ಯುರೋಪಿಯನರ ಆಗಮನ" ಎಂಬ ತಲೆಬರಹ ಬರೆಯುವುದನ್ನು ಕಂಡ ತರಗತಿಯ ರಾಮು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ.

ರಾಮು : ಯುರೋಪಿಯನರು ಅಂದರೆ ಯಾರು? ಅವರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಗುರುಗಳು : ಯುರೋಪ್ ಖಂಡದ ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳ ಜನರನ್ನು ಯುರೋಪಿಯನರೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಉದಾ: ಇಂಗ್ಲಿಷರು, ಫ್ರೆಂಚರು, ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು, ಡಚ್ಚರು, ಇಟಾಲಿಯನರು, ಜರ್ಮನರು, ಇತ್ಯಾದಿ. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ವ್ಯಾಪಾರದ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ರಹೀಮ್ : ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಯುರೋಪಿಯನರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗರು ಯಾರು?

ಗುರುಗಳು : ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಯುರೋಪಿಯನರಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಮೊದಲಿಗರು. ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆಯ ದೊರೆ ಜಾಮೊರಿನ್ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ನಾವಿಕ ವಾಸ್ಕೋಡಗಾಮನಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದನು. ಅನಂತರ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಅಲ್ಬುಕರ್ಕ್ ಎಂಬವನನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಗವರ್ನರ್ ಆಗಿ

ಕಳುಹಿಸಿದರು (1509). ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದು ಇವನ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈತನು ಸಂಪತ್ಭರಿತ ಗೋವಾ ಬಂದರನ್ನು ವಿಜಯಾಪುರ ಸುಲ್ತಾನನಿಂದ ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ಧರ್ಮೀಯರನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಈತನ ನೀತಿಯ ದೋಷವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಬುಕರ್ಕನ ಬಳಿಕ ಬಂದ ಗವರ್ನರ್‌ಗಳು ದಿಯು, ದಮನ್, ಸಾಲ್ಸೆಟ್, ಬೆಸ್ಸೀನ್, ಚೌಲ್, ಮುಂಬೈ, ಸಾನ್‌ಥೋಮ್ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳದ ಹೂಗ್ಲಿ ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ತಮ್ಮ ವಸಾಹತುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಸಂಗೀತಾ : ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣಗಳೇನು?

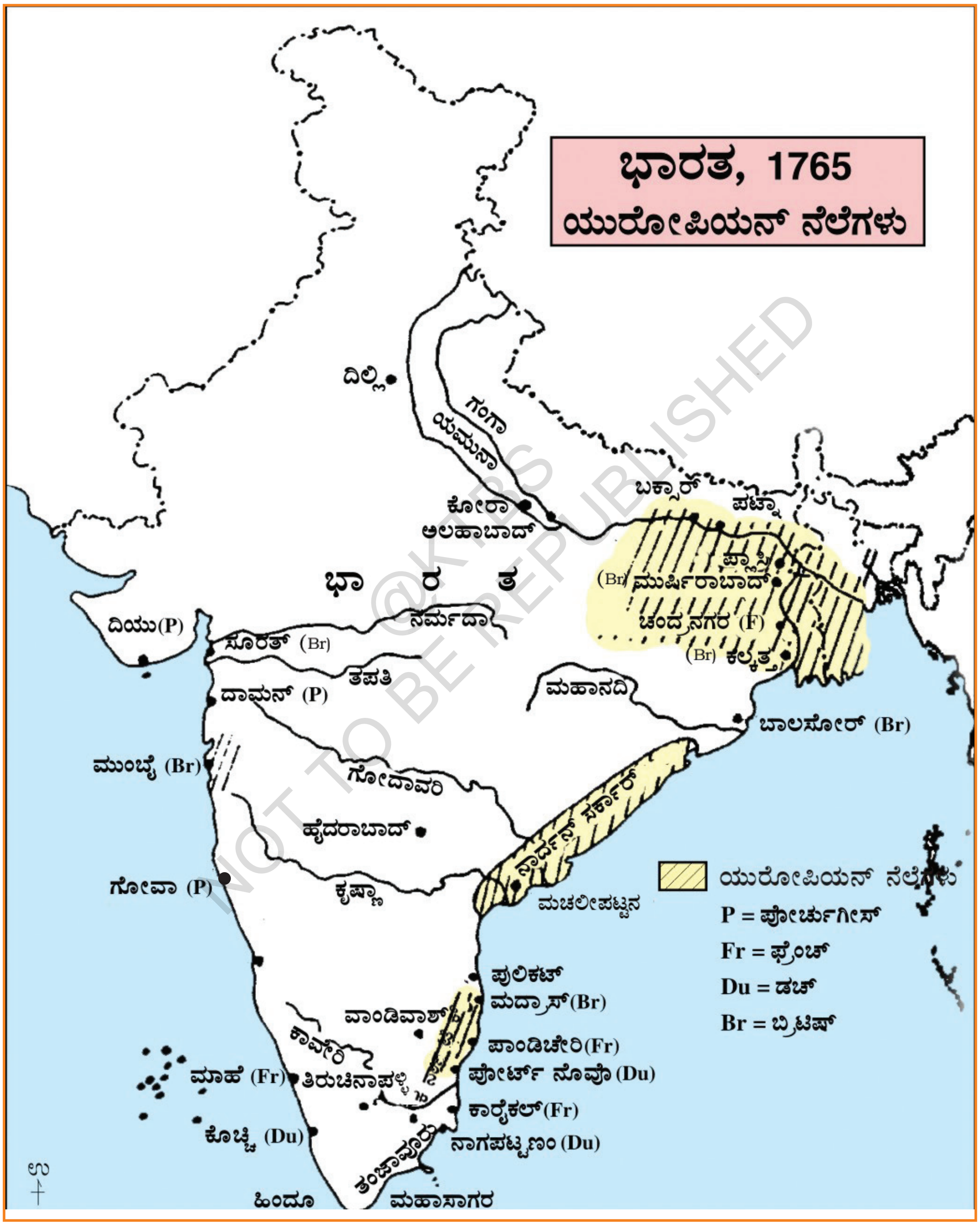
ಗುರುಗಳು : ಬಲಿಷ್ಠ ನೌಕಾಪಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಡಚ್ಚರು ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಪ್ರಬಲ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಸರ್ಕಾರದ ನೌಕರರು ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ, ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಕ್ರಮೇಣ ಅವರ ಸರ್ಕಾರ ಹೀನ ಸ್ಥಿತಿಗಿಳಿಯಿತು. ಮತಾಂಧತೆಯೇ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಅವನತಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಇಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಧರ್ಮೀಯರನ್ನು ಬಲವಂತದಿಂದ ಮತಾಂತರಿಸಿದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅವನತಿಯಿಂದಾಗಿ ಅವರ ವ್ಯಾಪಾರ ಕುಂಠಿತವಾಯಿತು. ಇವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳು.

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಯುರೋಪಿಯನರು ಹಾಗೂ ಭಾರತ ತೊರೆದ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಯುರೋಪಿಯನರು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಗೋವಾ, ದಿಯು ಮತ್ತು ದಮನ್ ಮಾತ್ರವೇ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ವಶದಲ್ಲಿ ಉಳಿದವು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆ 1947ರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಂಡರೂ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ನಮ್ಮ ನೆಲದಿಂದ ಕದಲಲಿಲ್ಲ. ಗೋವೆಯ ವಿಮೋಚನೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಭಾರತೀಯರು ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಚಳವಳಿ ಹೂಡಿದರು. ಆದರೆ ಚಳವಳಿಗಾರರನ್ನು ಅಮಾನುಷವಾಗಿ ಹಿಂಸೆಗೊಳಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ 1961ರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸೇನಾಪಡೆಯು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರನ್ನು ಬಡಿದೋಡಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಗೋವಾ ವಿಮೋಚನೆಗೊಂಡಿತು.

ಆಶಾ : ಡಚ್ಚರು ಭಾರತದ ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿದ್ದರು?

ಗುರುಗಳು : ಹಾಲೆಂಡ್ (ನೆದರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್) ದೇಶದವರಾದ ಡಚ್ಚರ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಭಾರತದ ಆಗ್ರಾ, ಮಚಲೀಪಟ್ಟಣ, ಸೂರತ್, ಕಾರೈಕಲ್, ನಾಗಪಟ್ಟಣಂ, ಕೊಚ್ಚಿ ಮೊದಲಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದವು. ಡಚ್ಚರು ಇಂಗ್ಲಿಷರೊಡನೆ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕಿಳಿದರು. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಡಚ್ಚರ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅಂತ್ಯಗೊಂಡವು.

ಮಮ್ತಾಜ್ : ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತದ ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿದ್ದರು?

ಭೂಪಟ 4.1 – ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯೂರೋಪಿಯನರ ನೆಲೆಗಳು

ಗುರುಗಳು : ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ವರ್ತಕರು ಪೂರ್ವ ದೇಶಗಳೊಡನೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಲು ಬಯಸಿ "ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ" ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಎಲಿಜಬೆತ್ ರಾಣಿಯ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು (1600ರಲ್ಲಿ) ಭಾರತದೊಡನೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಪರ್ಕ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಹಡಗುಗಳು ಸೂರತ್ ಬಂದರಿನಲ್ಲಿ ತಂಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಮೊಗಲ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಜಹಾಂಗೀರನಿಂದ ಅವರು ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ಸೂರತ್, ಆಗ್ರಾ, ಅಹ್ಮದಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ಬ್ರೋಚ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆರೆದರು. ಮುಂದೆ ಮದ್ರಾಸ್, ಕಲ್ಕತ್ತ ಮತ್ತು ಮುಂಬೈಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರದ ಕೋಠಿ (ಮಳಿಗೆ)ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಕಾಲಸರಿದಂತೆ ಕಂಪನಿಯ ಲಾಭವೂ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ದುರ್ಬಲನಾಗಿದ್ದ ಮೊಗಲ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಿಂದ ಬಂಗಾಲ ಪ್ರಾಂತ್ಯ (ಈಗಿನ ಬಂಗಾಳ, ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಒರಿಸ್ಸ) ಮತ್ತು ಸೂರತ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುಂಕರಹಿತ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಪರವಾನಗಿಯಾದ 'ದಸ್ತಕ್'ಗಳನ್ನು ಪಡೆದರು. 'ದಸ್ತಕ್'ಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ದೇಶೀಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗಿಂತ ಶಕ್ತಿವಂತರಾದರು.

ಸುಂಕವಿಲ್ಲದೆ ಮುಕ್ತವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸಲು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವರ್ತಕರಿಗೆ ನೀಡಲಾದ ವಿಶೇಷ ಪಾಸುಗಳೇ 'ದಸ್ತಕ್'ಗಳು.

ಬ್ರಿಟಿಷರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಮ್ಮ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸುತ್ತಲು ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಕೋಟೆಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸೈನಿಕರನ್ನೂ, ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಬಹುಬೇಗ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸೇನಾಬಲವು ಭಾರತೀಯ ರಾಜರುಗಳ ಸೇನಾಬಲವನ್ನು ಮೀರಿತು.

ಮೇರಿ : ಭಾರತಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದವರಾರು? ಅವರು ಭಾರತದ ಯಾವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿದ್ದರು?

ಗುರುಗಳು : ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಯುರೋಪಿಯನರಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚರೇ ಕೊನೆಯವರು. ಅವರು ಫ್ರೆಂಚ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯನ್ನು (1664ರಲ್ಲಿ) ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಸೂರತ್, ಪಾಂಡಿಚೇರಿ, ಮಚಲೀಪಟ್ಟಣ, ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ, ಮಾಹೆ, ಕಾರೈಕಲ್ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರನಗರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆರೆದರು.

ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚರ ನಡುವೆ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘರ್ಷ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾರ ಕೈಮೇಲಾಯಿತು? ಇದು ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು? ಇದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯೋಣ.

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I ಒಂದು ಪದ ಅಥವಾ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1 ಭಾರತಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸಮುದ್ರಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಯುರೋಪಿಯನರು ಯಾರು?

2 ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿರಿ.

3 ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಯಾವುದು?

4 'ದಸ್ತಕ್'ಗಳೆಂದರೇನು?

ಚಟುವಟಿಕೆ

ಭಾರತದ ರೇಖಾ ನಕಾಶೆಯನ್ನು ಬರೆದು ಯುರೋಪಿಯನರ ಆರಂಭಿಕ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರಿ.

ಪಾಠ 5	ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದ ಭಾರತ (1707–1757)

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

ಭಾರತದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ 18ನೆಯ ಶತಮಾನವು ಒಂದು ಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾಲವಾಗಿತ್ತು. ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಭಾರತವು ಮಹತ್ವದ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಯಿತು. ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಮೊಗಲರು ಪ್ರಾಬಲ್ಯಹೀನರಾಗುವುದರೊಂದಿಗೆ ಭಾರತದ ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸುವ, ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಂದಾದರು. ಮರಾಠರು, ಹೈದರ್, ಟಿಪ್ಪು, ಸಿಖ್ ಮುಂತಾದವರು ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಮೆರೆಯಲು ಮುಂದಾದರು. ಆದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಎಲ್ಲ ದೇಶೀಯ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅವರೊಳಗಿದ್ದ ಸ್ವಾರ್ಥ ಲಾಲಸೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡೇ ಬಗ್ಗುಬಡಿದರು. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕಾಯಂ ಜಮೀನ್ದಾರಿ, ಮಹಲ್‌ವಾರಿ, ರೈತವಾರಿ ಮುಂತಾದ ದೂರಗಾಮಿ, ನೇತ್ಯಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರಿದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿ ಭಾರತವನ್ನು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದರು. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಭಾರತವು ವಿವಿಧ ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಕಾಲ ಇದಾಗಿತ್ತು.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1 ಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರ ಕಾಲದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವರು.

2 ಮೊಗಲರ ಅವನತಿ ಮತ್ತು ಮರಾಠರ ಪರಮಾಧಿಕಾರದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುವರು.

3 ಕರ್ನಾಟಿಕ ಯುದ್ಧಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಹಾಗೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದ ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನದ ಕಾರಣ, ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವರು.

ಮಕ್ಕಳೇ, ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ 18ನೆಯ ಶತಮಾನವು ಮಹತ್ವದ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಕಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಔರಂಗಜೇಬನ ತರುವಾಯ (1707) ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನತಿ ಹೊಂದಿತು. ಮೊಗಲರ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ: ಔರಂಗಜೇಬನ ನಂತರ ಬಂದ ರಾಜರು ದುರ್ಬಲರಾಗಿದ್ದು ವಿಲಾಸೀ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪರ್ಷಿಯದ ರಾಜ ನಾದಿರ್‌ಷಾ ಮೊಗಲರ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಭಾರಿ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಮೊಗಲರ ಅಳಿದುಳಿದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು (1739). ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಮಯೂರ ಸಿಂಹಾಸನ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಕೊಹಿನೂರ್ ವಜ್ರವೂ ಸೇರಿದ್ದವು. ಅದೇ ರೀತಿ ಅಹ್ಮದ್‌ಷಾ ಅಬ್ದಾಲಿಯ ದಾಳಿಯು ಕೂಡ ಭಾರಿ ಹೊಡೆತಕೊಟ್ಟಿತು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಘಟನೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಮೊಗಲ್ ರಾಜ್ಯವು ಮತ್ತೆ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ಚಟುವಟಿಕೆ: ಕೊಹಿನೂರ್ ವಜ್ರ ಮೊಗಲರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಸಿಕ್ಕಿತು? ಮುಂದೆ ನಾದಿರ್‌ಷಾನಿಂದ ಅದು ಯಾರ ಕೈವಶವಾಯಿತು? ಅದು ಈಗ ಎಲ್ಲಿದೆ? ಶಿಕ್ಷಕರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆದು ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ. ಕೊಹಿನೂರ್ ವಜ್ರದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮರಾಠರ ಪರಮಾಧಿಕಾರ

ಮರಾಠ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪಕ ಶಿವಾಜಿ. ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯಗಳು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವುಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾದ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟಲು ಶಿವಾಜಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದನು. ಅವನ ಯಶಸ್ವಿ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ನೆರವಾದವರು 'ಅಷ್ಟ ಪ್ರಧಾನ'ರೆಂಬ ಎಂಟು ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳು. ಇವರಲ್ಲಿ ಪೇಶ್ವೆ ಪ್ರಮುಖನಾದವನು.

ಇತಿಹಾಸಕಾರರು 18ನೇ ಶತಮಾನವನ್ನು 'ಮರಾಠರ ಪರಮಾಧಿಕಾರದ ಕಾಲ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರಾಠರು ಪೇಶ್ವೆಯರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಮಿಲಿಟರಿ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದರು.

ಪೇಶ್ವೆಯೆಂದರೆ ಮರಾಠಾ ರಾಜನ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ. ರಾಜರು ದುರ್ಬಲರಾದುದರಿಂದ ಪೇಶ್ವೆಗಳೇ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುಮಾರು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ (1713–1818) ಏಳು ಮಂದಿ ಪೇಶ್ವೆಯರು ದಖನ್ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನಾಳಿದರು.

ಮರಾಠ ಪೇಶ್ವೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂವರು ಪ್ರಮುಖರು. ಅವರೆಂದರೆ –

- **ಬಾಲಾಜಿ ವಿಶ್ವನಾಥ (1713–20):** ಈತನು ಮೊಗಲ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೊಡನೆ ದಿಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ದಖನ್ನಿನ ಆರು ಸುಬಾಗಳಿಂದ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದನು.
- **ಒಂದನೆಯ ಬಾಜೀರಾವ್ (1720–40):** ಬಾಜೀರಾವ್ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಇಪ್ಪತ್ತರ ತರುಣ. ಈತನು ಬಲಿಷ್ಠನೂ ರಾಜತಂತ್ರ ನಿಪುಣನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಮೊಗಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಕೀಯ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡನು. ಈತನು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದ್, ಆಮೇಲೆ ಮಾಳ್ವ, ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ಬುಂದೇಲಖಂಡಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಬಾಜೀರಾವ್‌ನ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ ಸೇನಾ ಸಮೇತನಾಗಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮುನ್ನಡೆದು ದಿಲ್ಲಿಯ ಮೇಲೆರಗಿದ್ದು. ಈತನು 'ಎರಡನೆಯ ಶಿವಾಜಿ' ಎಂಬ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾದ. 'ಹಿಂದೂ ಪಾದಪದಷಾಹಿ' ಹಿಂದುಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಆಡಳಿತವಿರಬೇಕೆಂಬ ವಾದ ತನ್ನ ಧ್ಯೇಯವೆಂದು ಈತನು ಹೇಳಿಕೊಂಡನು.

- **ಬಾಲಾಜಿ ಬಾಜೀರಾವ್ (1740–61):** ಈತನು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಮರಾಠ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಮರಾಠರ ಸೈನ್ಯವು ವಾಯವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬಿನ ವರೆಗೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿತು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಡಿಶಾ, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಕೆಲ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಇವನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡನು. ಹೀಗೆ ಮರಾಠರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮೆರೆದರು.

5.1 ಬಾಲಾಜಿ ಬಾಜೀರಾವ್

ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ಮರಾಠರು, ಆಫ್ಘನ್ ದಾಳಿಕೋರ ಅಹಮದ್‌ಷಾ ಅಬ್ದಾಲಿಯನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾದರು. 1761ರಲ್ಲಿ (ಜನವರಿ 14ರಂದು) ಅವರೊಳಗೆ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕದನ ನಡೆಯಿತು. ಇದೇ ಮೂರನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನ. ಮರಾಠರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತುಹೋದರು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮರಾಠರ ಸೈನಿಕ ಶಕ್ತಿ ಕುಂದಿತು. ಮರಾಠರ ಅವನತಿಯು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿತು.

ಕರ್ನಾಟಿಕ್ ಯುದ್ಧಗಳು (1746–63)

ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯವೇ 'ಕರ್ನಾಟಿಕ್'. ಕೋರಮಂಡಲ ತೀರ (ಈಗಿನ ತಮಿಳುನಾಡು ಹಾಗೂ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದ ತೀರ ಪ್ರದೇಶ) ಮತ್ತು ಅದರ ಹಿನ್ನಾಡನ್ನು ಯುರೋಪಿಯನರು 'ಕರ್ನಾಟಿಕ್' (Carnatic) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚರ ನಡುವೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲಿನ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಪೈಪೋಟಿ ನಡೆದು ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲೇ ಅದು ಕದನದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮೂರು ಕದನಗಳಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಿಕ್ ಪ್ರದೇಶ ಮುಖ್ಯ ಭೂಮಿಕೆಯಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕದನಗಳನ್ನು "ಕರ್ನಾಟಿಕ್ ಕದನ"ಗಳೆಂದು ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಯುದ್ಧಗಳ ಕಾರಣಗಳು: ಆರ್ಕಾಟ್ (ತಮಿಳುನಾಡು) ಕರ್ನಾಟಿಕದ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆರ್ಕಾಟಿನ ನವಾಬನು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ ಆರ್ಕಾಟ್ ನವಾಬಗಿರಿಯ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಚಂದಾಸಾಹೇಬ್ ಮತ್ತು ಮಹಮ್ಮದ್ ಆಲಿ ಇವರ ನಡುವೆ ಕಲಹ ಉಂಟಾಯಿತು. ಚಂದಾಸಾಹೇಬ್ ಫ್ರೆಂಚರ ಸಹಾಯವನ್ನೂ ಮಹಮ್ಮದ್ ಆಲಿಯು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚರು ಕಲಹದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅವರ ದೂರಗಾಮಿ ರಾಜಕೀಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳೇ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದವು.

ಚತುರನಾದ ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೇನೆಯ ನಾಯಕನಾಗಿದ್ದನು. ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಗವರ್ನರ್ ಡೂಪ್ಲೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸೇನಾನಾಯಕ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಮೂರನೇ ಕರ್ನಾಟಿಕ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಜಯಶಾಲಿಗಳಾದರು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚರು ಮೂಲೆ ಗುಂಪಾದರು.

ಮೊದಲ ಕರ್ನಾಟಿಕ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚರು ಮೇಲುಗೈ ಸಾಧಿಸಿದರು. ಇದು 'ಎಕ್ಸ್-ಲಾ-ಚಾಪೆಲ್' ಒಪ್ಪಂದದೊಂದಿಗೆ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡಿತು.

ಎರಡನೇ ಕರ್ನಾಟಿಕ್ ಯುದ್ಧದ ಕೊನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಆರ್ಕಾಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ಫ್ರೆಂಚರು ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡರು.

ಫ್ರೆಂಚರ ಸೋಲಿಗೆ ಕಾರಣಗಳು

5.2 ಡ್ಯೂಪ್ಲೆ

- ಫ್ರೆಂಚರು ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿದರು. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಹರಿಸಿ ವ್ಯಾಪಾರದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.
- ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನೌಕಾಪಡೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ನೌಕಾಪಡೆಗಿಂತ ಪ್ರಬಲವಾಗಿತ್ತು.
- ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕರಿಸಿ ಕಂಪನಿಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಹರಿಸಿದರು. ಫ್ರೆಂಚ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ ನೀಡದೆ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಜಗಳವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.
- ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ ಖಾಸಗಿಯದಾಗಿದ್ದರೆ, ಫ್ರೆಂಚ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ್ದಾಗಿತ್ತು.

ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಆಡಳಿತದ ಆರಂಭ

ಕರ್ನಾಟಿಕ್ ಯುದ್ಧಗಳ ಮೂಲಕ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿದ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಬಂಗಾಲದಲ್ಲೂ ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದರು. ಬಂಗಾಲವು ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಂಪತ್ಭರಿತ ಪ್ರಾಂತ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಪ್ರಾಂತ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಅಲಿವರ್ದಿ ಖಾನ್, ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಅವನತಿಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಸ್ವತಂತ್ರನಾದನು. ಆತನ ನಂತರ ಸಿರಾಜ್ ಉದ್ದೌಲ ಬಂಗಾಲದ ನವಾಬನಾದನು.

5.3 ಸಿರಾಜ್ ಉದ್‌ದೌಲ್

ನವಾಬ ಸಿರಾಜನು ಯುವಕನಾದ್ದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಅವನನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಅವನ ಅನುಮತಿ ಪಡೆಯದೆ ಕಲ್ಕತ್ತದಲ್ಲಿ ಫೋರ್ಟ್ ವಿಲಿಯಂ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ ವ್ಯಾಪಾರದ ರಿಯಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ತನ್ನ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸದೆ, ತನ್ನ ವೈರಿಗಳೊಡನೆ ಸೇರಿ ಕುತಂತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನವಾಬನು ಭಾವಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ಕೋಪಗೊಂಡು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕೋಠಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇದೇ ಮುಂದೆ ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನ (1757): ನವಾಬ ಸಿರಾಜ್ ಉದ್ದೌಲನ ದಾಳಿಯ ವಾರ್ತೆ ಕೇಳಿದ ಮದ್ರಾಸಿನ ಕಂಪೆನಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕತ್ತಕ್ಕೆ ಸೈನ್ಯ ರವಾನಿಸಿದರು. ಬಂಗಾಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನರಿತ ಕ್ಲೈವ್, ನವಾಬನ ವಿರುದ್ಧ ಒಳಸಂಚು ನಡೆಸಿದನು. ಸಿರಾಜನ ಸೇನಾನಿ ಮೀರ್ ಜಾಫರನಿಗೆ ನವಾಬಗಿರಿಯ ಆಸೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ರಹಸ್ಯ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

5.4 ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್

5.5 ಮೀರ್ ಜಾಫರ್

ನವಾಬನ ಸೇನಾನಿ ಮೀರ್ ಜಾಫರ್ ನವಾಬನಾಗುವ ಆಸೆಯಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷರೊಡನೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಅದರಂತೆ ನವಾಬನಾದ ಕೂಡಲೇ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ 175 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಪ್ಪು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಅಮೀನಚಂದ್ ಎಂಬ ವರ್ತಕ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ವಹಿಸಿದನು.

ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮತ್ತು ಸಿರಾಜ್ ಉದ್ದೌಲನ ಸೈನ್ಯದ ನಡುವೆ ಪ್ಲಾಸಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ 1757ರಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವಾಯಿತು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೀರ್ ಜಾಫರನು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ನೆರವಾದನು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸಿರಾಜ್ ಉದ್ದೌಲ ಸೋತು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು. ಮೀರ್ ಜಾಫರನು ಮಾಡಿದ ದ್ರೋಹದಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಜಯ ಲಭಿಸಿತು.

ಪರಿಣಾಮಗಳು: ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಮೀರ್ ಜಾಫರ್ ಬಂಗಾಲದ ನವಾಬನಾದನು. ಆದರೆ ಅವನು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾದ. ಕಂಪನಿಯು ಹೇರಳ ಹಣ ಮತ್ತು 'ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಪರಗಣ' ಎಂಬ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಇದು ಕಂಪನಿಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಬಳಿಸಿದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಭೂಭಾಗವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನವು ಮುಂದಿನ ಬಕ್ಸಾರ್ ಕದನಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದರು. ಪ್ಲಾಸಿ ವಿಜಯವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು.✤

ಮುಖ್ಯ ಇಸವಿಗಳು

1711–1761	–	ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮರಾಠರ ಪರಮಾಧಿಕಾಲದ ಕಾಲ
1739	–	ನಾದಿರ್‌ಷಾ ಮೊಗಲ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ್ದು.
1757	–	ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನ
1761	–	ಮೂರನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನ

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I ಒಂದು ಪದ ಅಥವಾ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1 ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಯಾವ ಶತಮಾನವನ್ನು 'ಮರಾಠರ ಪರಮಾಧಿಕಾರದ ಕಾಲ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ?

2 ಮೂರನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನ ಯಾರ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು?

3 ಕರ್ನಾಟಿಕ್ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಗೆದ್ದವರು ಯಾರು?

4 ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನವು ಯಾರ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು?

II ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1 ಪೇಶ್ವೆ ಒಂದನೆಯ ಬಾಜೀರಾವ್‌ನ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

2 ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನದ ಕಾರಣಗಳು ಯಾವುವು?

3 ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನ ಏಕೆ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ?

ಚಟುವಟಿಕೆ

ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ ಮತ್ತು ಡ್ಯೂಪ್ಲೆ ಇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.

ಪಾಠ 6 ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ (1758–1856)

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ 1758–1856ರ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಹೇಗೆ ಮೂಡಿ ಬಂದರು ಎಂಬುದೇ ಈ ಪಾಠದ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯಕವಾದ ಬಕ್ಸಾರ್ ಕದನ, ದಿವಾನಿ ಹಕ್ಕಿನ ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಆಂಗ್ಲೋ–ಮೈಸೂರು, ಆಂಗ್ಲೋ–ಸಿಖ್ ಮತ್ತು ಆಂಗ್ಲೋ–ಮರಾಠ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ, 'ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ' ಮತ್ತು 'ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕುಟಿಲ ನೀತಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಧೋರಣೆಗಳಿಂದ ಬೇಸತ್ತ ಭಾರತೀಯರು 1857ರಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಬಂಡಾಯವೆದ್ದರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಪಾಠ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1 ದಿವಾನಿ ಹಕ್ಕಿನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವರು.

2 ಮೈಸೂರು, ಸಿಖ್ ಮತ್ತು ಮರಾಠ ಯುದ್ಧಗಳ ಅಂತಿಮ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

3 ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ ಮತ್ತು ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿಯ ಎರಡು ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಕುಟಿಲ ನೀತಿಯ ಒಳ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಅರಿಯಲು ಸಮರ್ಥರಾಗುವರು.

4 ಭಾರತದ ರೇಖಾ ನಕಾಶೆಯಲ್ಲಿ 1805 ಮತ್ತು 1856ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಶವಿದ್ದ ಭೂಭಾಗಗಳನ್ನು ತುಲನೆ ಮಾಡುವರು ಮತ್ತು ಗುರುತಿಸುವರು.

ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪೆನಿಯು ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವನನ್ನು ಬಂಗಾಳದ ಪ್ರಥಮ ಗವರ್ನರ್ ಆಗಿ ನೇಮಿಸಿತು (1758). ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಪರಮಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ತಳಹದಿ ಹಾಕಿದ ಕೀರ್ತಿ ಈತನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಬಳಿಕ ತನ್ನ ನಾಡಿಗೆ ಮರಳಿದ ಕ್ಲೈವನು ಭಾರತದಿಂದ ದೋಚಿಕೊಂಡು ಹೋದ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದಾಗಿ ಭಾರಿ ಶ್ರೀಮಂತನಾದನು.

ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದುರಾಡಳಿತ

ಕ್ಲೈವನ ನಿರ್ಗಮನದ ಅನಂತರ ಕಂಪನಿಯ ನೌಕರರು ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಭರ್ಜರಿ ಲಾಭ ಗಳಿಸಿದರು. ಅವರ ಆಸೆಬುರುಕತನಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿರಲಿಲ್ಲ.

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಗವರ್ನರರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಕಂಪನಿಯ ನೌಕರರು ಲಂಚಕೋರರಾಗಿದ್ದರು. ದುರಾಡಳಿತದಿಂದ ಜನರು ಸೊರಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಕಾಲವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರರೊಬ್ಬನು "ಬಹಿರಂಗ ಮತ್ತು ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಲೂಟಿಯ ಕಾಲ" ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಬಂಗಾಲದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಬಹುಬೇಗ ಇಳಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು.

ನವಾಬ ಮೀರ್ ಜಾಫರನಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಣ, ಸಂಪತ್ತು ಸಿಗಲಾರದೆಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಬಹುಬೇಗ ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಅವನನ್ನು ಪದಚ್ಯುತಿಗೊಳಿಸಿ ಅವನ ಅಳಿಯ ಮೀರ್ ಕಾಸಿಮನನ್ನು ನವಾಬನ ಹುದ್ದೆಗೇರಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮೀರ್ ಕಾಸಿಂ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಹಕ್ಕನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ನೀಡಿದನು.

ಬಕ್ಸಾರ್ ಕದನ (1764) – ಕಾರಣಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

ಮೀರ್ ಕಾಸಿಂ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮನೋಭಾವದವನಾಗಿದ್ದನು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ದುರ್ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ದಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಬಂಗಾಳದ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಸುಂಕಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ಕುಪಿತಗೊಂಡ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಆತನನ್ನು ನವಾಬಗಿರಿಯಿಂದ ಕಿತ್ತೊಗೆದರು. ಆತನು ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಔದ್‌ನ ನವಾಬ ಮತ್ತು ಮೊಗಲ್ ರಾಜನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಒಂದು ಸೈನಿಕ ಮೈತ್ರಿಕೂಟವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಈ ಮೈತ್ರಿಕೂಟವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಬಕ್ಸಾರ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕದನದಲ್ಲಿ ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿದರು. ಕದನದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಇನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರಬಲರಾದರು. ದುರ್ಬಲನಾಗಿದ್ದ ಮೊಗಲ್ ರಾಜನು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಶ್ರಯ ಯಾಚಿಸಿದನು.

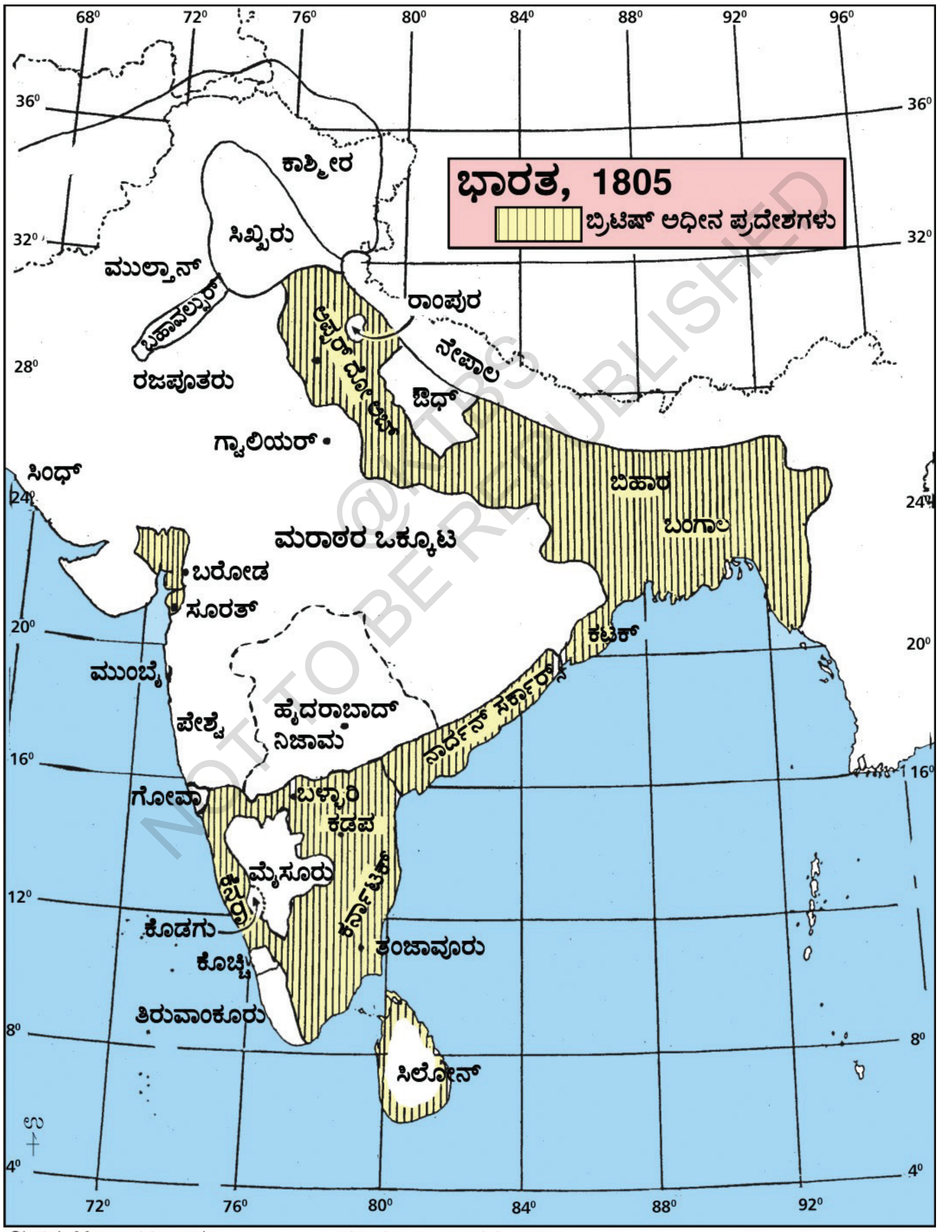
ದಿವಾನಿ ಹಕ್ಕಿನ ಪ್ರಾಪ್ತಿ (1765)

ಕಂಪನಿಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಲು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ಲೈವನನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಗವರ್ನರನನ್ನಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿತು. ಆತನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೊಡನೆ ಕಂಪನಿಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಮುಂದಾಗಿ, ಮೊಗಲ್ ರಾಜ ಎರಡನೆ ಷಾಆಲಂನೊಡನೆ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು (1765). ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಕಂಪೆನಿಯು ಪ್ರತಿವರ್ಷ 26 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಮೊಗಲ್ ರಾಜನಿಗೆ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಬಂಗಾಲ (ಅಸ್ಸಾಂ ಸಹಿತ), ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಒರಿಸ್ಸ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ 'ದಿವಾನಿ' ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದರು. ದಿವಾನಿಯೆಂದರೆ ಭೂಕಂದಾಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಹಕ್ಕು.

ದಿವಾನಿಯ ಪರಿಣಾಮ

ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯು ದಿವಾನಿ ಹಕ್ಕಿನ ಮೂಲಕ ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಂತಾಯಿತು. ಅದು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವ ಹಾಗೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಬಂಗಾಲ ತೀವ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಯಿತು. ಕಂಪನಿಯು ಕಂದಾಯದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೋಟ್ಯಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ತನ್ನ ಖಜಾನೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

1767ರಲ್ಲಿ ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಮರಳಿದನು. ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ದುರಾಡಳಿತ ನಡೆಯುತ್ತಲೆ ಇತ್ತು. ಇದೇ ವೇಳೆ ಭೀಕರ ಬರಗಾಲವೊಂದು ಕಾಲಿಟ್ಟಿತು. ಬಂಗಾಲದ ಸುಮಾರು ಮೂರನೇ ಒಂದು ಪಾಲು ಜನರು ಹಸಿವಿನಿಂದ ಅಸುನೀಗಿದರು! ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಲಾಭ ಪಡೆಯಲೆಂದೇ ಕಂಪೆನಿಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಖರೀದಿಸಿ, ಗರಿಷ್ಠ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಿ, ಅಪಾರ ಲಾಭಗಳಿಸಿತು. ಇದು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆರ್ಥಿಕ ಶೋಷಣೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖವಾಗಿತ್ತು.

ಭೂಪಟ 6.1 ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧೀನ ಪ್ರದೇಶಗಳು 1805

ರೆಗ್ಯುಲೇಟಿಂಗ್ ಆಕ್ಟ್ (1773)

ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅನೈತಿಕ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆಯತೊಡಗಿದರು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸರಕಾರ ಕಂಪನಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಳಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿತು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಂಸತ್ತು 'ರೆಗ್ಯುಲೇಟಿಂಗ್ ಆಕ್ಟ್' ಎಂಬ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು. ಕಾಯಿದೆಯ ಪ್ರಕಾರ ವಾರನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್‌ನು ಪ್ರಥಮ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಆಗಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಅನಂತರ ಇಪ್ಪತ್ತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್‌ಗಳು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದರು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕಲ್ಕತ್ತವನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸರಕಾರಗಳ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಹತೋಟಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು.

> ರೆಗ್ಯೂಲೇಟಿಂಗ್ ಕಾಯ್ದೆಯ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು 1784ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ಪಿಟ್ಸ್ ಇಂಡಿಯ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿತು.

• ಆಂಗ್ಲೋ–ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧಗಳು (1767–1799)

ಮಕ್ಕಳೇ, ಹೈದರಾಲಿ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆಸಿದ ನಾಲ್ಕು ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನೀವು 6ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಯುದ್ಧಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಜನೆ ಮಾಡಿದರು. ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು ನಿಜಾಮನಿಗೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಮರಾಠರಿಗೆ, ಉಳಿದ ಭಾಗವನ್ನು ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ್ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಇದರಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಶಕ್ತಿ ಕ್ರಮೇಣ ವೃದ್ಧಿಸಿತು.

• ಆಂಗ್ಲೋ–ಮರಾಠ ಯುದ್ಧಗಳು (1775–1818)

ಮೂರನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನದಲ್ಲಿ ಪರಾಜಯಗೊಂಡ ಮರಾಠರು ಮತ್ತೆ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕಲಹಗಳು ಉಂಟಾದವು. ಇದರ ಲಾಭ ಪಡೆಯಲು ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಹಲವು ರೀತಿಯ ಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರು. ಜೊತೆಗೆ ಮರಾಠರೊಂದಿಗೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರು. ಇವುಗಳನ್ನು ಆಂಗ್ಲೋ–ಮರಾಠ ಯುದ್ಧಗಳು ಎನ್ನುವರು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಪೇಶ್ವೆ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಶರಣಾದನು. ಈ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಮರಾಠರು ಸೋತು ಅವರ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ವಶವಾದವು. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಪೇಶ್ವೆಯ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕೂಡ ರದ್ದುಮಾಡಿದರು.

ಭೂಪಟ 6.2 ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧೀನ ಪ್ರದೇಶಗಳು, 1856

• **ಆಂಗ್ಲೋ-ಸಿಖ್ ಯುದ್ಧಗಳು**

6.1 ರಣಜಿತ್ ಸಿಂಗ್

18ನೇ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಿಖ್ಖರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಂಗಡಗಳಿದ್ದುವು. ಇಂತಹ ಪಂಗಡವನ್ನು 'ಮಿಸಲ್' (misl) ಎನ್ನುವರು. ರಣಜಿತ್ ಸಿಂಗ್ ಎಂಬ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಯುವಕನು ಮಿಸಲ್‌ವೊಂದರ ನಾಯಕನಾಗಿದ್ದನು. ಈತನು ತನ್ನ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಲಾಹೋರಿನ (ಪಂಜಾಬ್) ರಾಜನಾದನು. ಸಿಖ್ಖರನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ಪ್ರಬಲ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಈತನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಸಮಾರು ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಪಂಜಾಬ್ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಿದ ಈತನು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ಓರ್ವ ಸ್ಮರಣೀಯ ಮಹಾರಾಜನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ರಣಜಿತ್ ಸಿಂಗನ ಮರಣಾನಂತರ (1839) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಗೊಂದಲ ತಲೆದೋರಿತು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭವನ್ನೇ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮತ್ತು ಸಿಖ್ಖರ ನಡುವೆ ನಾಲ್ಕು ಯುದ್ಧಗಳು ನಡೆದವು. ಕೊನೆಗೆ ಸಿಖ್ಖರು ಸೋಲುವಂತಾಯಿತು. ಪಂಜಾಬ್ ರಾಜ್ಯ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಶವಾಯಿತು (1849).

ಅಫ್‌ಘನ್ ರಾಜನು ರಣಜಿತ್ ಸಿಂಗನ ರಾಜಕೀಯ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದಿದ್ದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೊಹಿನೂರ್ ವಜ್ರವನ್ನು ರಣಜಿತ್ ಸಿಂಗನಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದನು.

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕುಟಿಲ ನೀತಿಗಳು

• **ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ**

6.2 ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ

ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ (1799–1805) ಎಂಬ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಪರಮಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಉಪಾಯವೊಂದನ್ನು ಹೂಡಿದನು. ತಮ್ಮ ನೆರೆಯ ರಾಜರಿಂದ ಅಪಾಯ ಉಂಟಾಗದಂತೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸೇನಾ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಲು ಭಾರತದ ರಾಜರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದನು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರನ್ನು ಬಲವಂತ ಕೂಡ ಮಾಡಿದನು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ರಾಜರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೇನಾಪಡೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದರ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನಗದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ನೀಡಬೇಕಿತ್ತು. ಇಲ್ಲವೆ, ರಾಜ್ಯದ ಭೂಭಾಗವೊಂದನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಈ ನೀತಿಯನ್ನು 'ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ' ಎಂದು ಕರೆದರು. ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸೈನಿಕ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ತಾವೇ ಭರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು

- ಸೈನಿಕ ವೆಚ್ಚದ ಅಗಾಧ ಹೊರೆಯು ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಿತು.
- ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರಿ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಹತೋಟಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ರಾಜರು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಅಧೀನರಾದರು.
- ಈ ನೀತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯಗಳು ತಮ್ಮ ಪರಮಾಧಿಕಾರವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡವು.

• ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ ನೀತಿ

6.3 ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ

'ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ ನೀತಿ'ಯು ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ (1848–1856) ಎಂಬ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಒಂದು ವಿಲಕ್ಷಣ ನೀತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಯಾವುದೇ ಭಾರತದ ರಾಜನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದತ್ತುಪುತ್ರನಿಗೆ ಪಟ್ಟವೇರುವ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಇವನು ಘೋಷಿಸಿದನು. ಇದರಂತೆ ಪುತ್ರ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದೆ ತೀರಿಕೊಂಡ ಅರಸರ ರಾಜ್ಯಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಶವಾದವು. ಈ ಕ್ರಮವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರ ರೂಢಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕುಟಿಲ ನೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಔಧ್, ಸತಾರಾ, ನಾಗಪುರ ಮತ್ತು ಝಾನ್ಸಿ ಮುಂತಾದ ಹನ್ನೊಂದು ರಾಜ್ಯಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಶವಾದುವು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 1856ರಲ್ಲಿ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿಯು ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳುವಾಗ ಭಾರತದ ಮೂರನೇ ಎರಡರಷ್ಟು ಭೂಪ್ರದೇಶವು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಗೊಳಪಟ್ಟಿತು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿಜಯವು ಅವರ ರಾಜಕೀಯ ವಾಸ್ತವಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಸೇನಾಬಲದ ವಿಜಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಒಳಜಗಳಗಳು ಹಾಗೂ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಕೊರತೆ ಪೂರಕವಾದವು. ಜನಹಿತಾಸಕ್ತಿಯು ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಎಂದು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಎಂದೂ ಭಾವಿಸದಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಪತ್ತಿನ ಗಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾವಣೆಗಳೇ ಅವರ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ರೋಸಿಹೋದ ಜನರು 1857ರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ದಂಗೆಯೆದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಕೆಲವು ಲೇಖಕರು 'ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ✤

ಮುಖ್ಯ ಇಸವಿಗಳು

1764	–	ಬಕ್ಸಾರ್ ಕದನ
1765	–	ದಿವಾನಿ ಹಕ್ಕಿನ ಪ್ರಾಪ್ತಿ
1799–1805	–	ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿಯ ಆಡಳಿತ – ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ
1848	–	ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿಯ ಆಡಳಿತ – ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ ನೀತಿ

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I ಒಂದು ಪದ ಅಥವಾ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1 ಬಕ್ಸಾರ್ ಕದನ ಯಾರ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು?

2 ದಿವಾನಿ ಹಕ್ಕು ಎಂದರೇನು?

3 ರಣಜಿತ್ ಸಿಂಗ್ ಯಾರು?

4 ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಯಾರು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು?

II ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1 ದಿವಾನಿ ಹಕ್ಕನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಹೇಗೆ ಪಡೆದರು? ಅದರ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಯಿತು?

2 ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಯಾವುವು?

3 ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ ನೀತಿಯು ಏಕೆ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ?

ಪಾಠ 7	ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

1600ರಿಂದ 1757ರ ತನಕ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯು ಕೇವಲ ಒಂದು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಕಂಪನಿಯಾಗಿತ್ತು. ವ್ಯಾಪಾರಿ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಬಂದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕ್ರಮೇಣ ರಾಜಕೀಯ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ವಿವಿಧ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮನವಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು. ಕ್ರಮೇಣ ಅವರು ಮನವಿ ಸೂತ್ರದ ಬದಲಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಬಲಾಢ್ಯರಾದರು. ಯುದ್ಧಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಭಾರತವನ್ನು ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ದೂರಗಾಮಿ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಅವರ ದೂರಗಾಮಿ ಕನಸನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಡಳಿತದ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸಾಧನಾಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ರಾಜಕೀಯ, ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಬಹುಮುಖಿ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯೇ ಅವರ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು 'ಸುಧಾರಣೆ' ಎಂದು ಕರೆದರು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ಹಾಗೆಯೇ ನಂಬತೊಡಗಿದರು. ಅವರು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಆಕಸ್ಮಿಕ ಎಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ 'ಸುಧಾರಣೆ'ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ವಿವೇಚನೆ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಆಡಳಿತ, ನ್ಯಾಯಾಂಗ, ಕಂದಾಯ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಇವೇ ಆ ಆರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1 ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಮತ್ತು ವೈಸರಾಯ್‌ಗಳು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ವಿವಿಧ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವರು.

2 ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆ, ಸೇನಾಪಡೆ, ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರು.

3 ಕಂದಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಕಾಯಂ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ, ಮಹಲ್ವಾರಿ ಪದ್ಧತಿ, ರೈತವಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಗುಣಾವಗುಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.

4 ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯುವರು.

5 ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದಾದ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡುವರು.

6 ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯ ಅಮಾನವೀಯ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಶಾಸನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರು.

1 ಆಡಳಿತ

❋ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತದ ಆಧಾರ ಸ್ತಂಭಗಳೆಂದರೆ ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆ, ಸೇನಾಪಡೆ ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಇವುಗಳನ್ನೀಗ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ.

1 ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆ (Civil Service)

ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪೆನಿಯು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಭಾರ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ತನ್ನದೇ ಆದ ನೌಕರ ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ನೌಕರರು ಸಂಬಳವಲ್ಲದೆ ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಮೂಲಕ ಹೇರಳವಾಗಿ ಲಾಭಗಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತಾರವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನೌಕರರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರವಲ್ಲದೆ ಆಡಳಿತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ದೊರಕಿತು.

ಕಾರ್ನವಾಲೀಸನು ಆಡಳಿತದ ವಿವಿಧ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದನು.

ಕಾರ್ನವಾಲೀಸನು ನೌಕರರಲ್ಲಿಯ ಲಂಚಗುಳಿತನ ಮತ್ತು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಕ್ಕೆ ಅವರು ಪಡೆಯುವ ಕಡಿಮೆ ವೇತನವೇ ಕಾರಣವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ. ಆದುದರಿಂದ ನೌಕರರ ವೇತನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಕಾಣಿಕೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದ. ಅಲ್ಲದೆ ಸೇವಾ ಜೇಷ್ಠತೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಬಡ್ತಿ ನೀಡುವುದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ.

ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿಯು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಒದಗಿಸಲು ಕಲ್ಕತ್ತದಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜನ್ನು ತೆರೆದನು. ಮೊದಲು ಕಂಪನಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕಂಪನಿ ಡೈರೆಕ್ಟರುಗಳೇ ನೇಮಕ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಂತರ ಸರ್ಕಾರವು ನಾಗರಿಕ ಸೇವಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಐ.ಸಿ.ಎಸ್. ನಂತಹ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಮೂಲಕ ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಆದರೆ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

ಐ.ಸಿ.ಎಸ್. (ಇಂಡಿಯನ್ ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವೀಸ್) ಅಂದರೆ ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆ. ಇದು ಇವತ್ತಿನ ಐ.ಎ.ಎಸ್. (ಇಂಡಿಯನ್ ಆಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಟಿವ್ ಸರ್ವಿಸ್) ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದುದಾಗಿತ್ತು.

ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷವು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಈ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲಾಯಿತು.

ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟಾಗೋರರ ಸೋದರ ಸತ್ಯೇಂದ್ರನಾಥ ಟಾಗೋರರು ಐ.ಸಿ.ಎಸ್. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದ (1863) ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಭಾರತೀಯರು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಅಷ್ಟೊಂದು ದೀರ್ಘಕಾಲ ನಡೆಯಲು ನಾಗರಿಕ ಸೇವಾವರ್ಗ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿತ್ತು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಇದೇ ವರ್ಗ. ಇದೊಂದು ಪ್ರಬಲ ವರ್ಗವಾಗಿದ್ದು, ಸರ್ಕಾರದ ಧೋರಣೆಗಳ ಮೇಲೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೇ ವರ್ಗವು ಭಾರತೀಯರನ್ನು ತಾತ್ಸಾರದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುಟಿದೆದ್ದ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಈ ವರ್ಗ ವಿರೋಧಿಸಿತು.

ಇಂದು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗಗಳು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಮೂಲಕ ನೌಕರರ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.

2 ಸೈನ್ಯಾಡಳಿತ

ಸೇನಾಪಡೆಯು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತದ ಎರಡನೆಯ ಆಧಾರ ಸ್ತಂಭದಂತಿತ್ತು. ಸೇನಾಪಡೆಯ ಕರ್ತವ್ಯಗಳೆಂದರೆ ಭಾರತೀಯ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವುದು; ಆಂತರಿಕ ದಂಗೆಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವುದು; ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಏಷ್ಯ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿತ್ತು.

ಸೇನಾಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮಂದಿ ಭಾರತೀಯರಿದ್ದರು. 1857ರಲ್ಲಿ ಸೇನಾಪಡೆಯ 3,11,400 ಮಂದಿಯಲ್ಲಿ 2,65,900 ಮಂದಿ ಭಾರತೀಯರಿದ್ದರು. ಭಾರತೀಯ ಸೈನಿಕರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಹೀನಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಅವರನ್ನು ಏಜಂಟರ ಮೂಲಕ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಬಿಹಾರದಿಂದ, ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯ ಸೈನಿಕರು ಐರೋಪ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ನೌಕರರು ಎಂದೂ ಭಾರತೀಯರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಭಾರತೀಯ ಯೋಧ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಪದವಿಯೆಂದರೆ ಸುಬೇದಾರ್ ಹುದ್ದೆ ಮಾತ್ರವಾಗಿತ್ತು.

ಸೇನಾಪಡೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಜೆಗಳೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಸೈನಿಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ಡೆಹರಾಡೂನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಮಿಲಿಟರಿ ಅಕಾಡೆಮಿಯನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿತ್ತು.

3 ಪೊಲೀಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತದ ಮೂರನೆಯ ಆಧಾರ ಸ್ತಂಭವೇ ಪೊಲೀಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲೀಸನು ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಯನ್ನು ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತಿನ ಪಾಲನೆಗಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದನು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧೀನವಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಹಲವಾರು ವೃತ್ತಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಣೆಮಾಡಿ, ಪ್ರತಿ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸ್ ಠಾಣೆಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಬ್ರಿಟಿಷರು ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಯನ್ನು ಭಾರತೀಯರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ತಮ್ಮ ವಿಧೇಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಪೊಲೀಸರು ತಮ್ಮವರನ್ನು ಹೊಡೆದು ಬಡಿದು ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. 1861ರ ನಂತರ ಪೊಲೀಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ತಂದಿತು. ಇದಕ್ಕೆ 1857ರ ಮಹಾದಂಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು.

2 ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಬ್ರಿಟಿಷರು ಹೊಸ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಮೊದಲು ನ್ಯಾಯವೆಂಬುದು ಹಳ್ಳಿಯ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುವ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನದಲ್ಲಿ ಊರಿನ ಪ್ರಮುಖರು (ಪಟೇಲ, ಶಾನುಭೋಗ ಮುಂತಾದವರು) ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಐರೋಪ್ಯ ಮಾದರಿಯ ನ್ಯಾಯಾಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ನ್ಯಾಯಾಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಯಿತು. ಕಲ್ಕತ್ತ, ಮದ್ರಾಸ್ ಮತ್ತು ಮುಂಬೈಗಳಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು 1774ರಲ್ಲಿ ವಾರೆನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸನು ಕಲ್ಕತ್ತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

ಮೆಕಾಲೆ ಆಯೋಗವು ಭಾರತೀಯ ದಂಡಸಂಹಿತೆಯ ಕರಡನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಸಂಹಿತೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಸಂಹಿತೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು. ಸಿವಿಲ್ ಕೋರ್ಟಗಳನ್ನು 'ದಿವಾನಿ ಅದಾಲತ್' ಮತ್ತು ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೋರ್ಟಗಳನ್ನು 'ಫೌಜಿ ಅದಾಲತ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಚಟುವಟಿಕೆ: ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಸಂಹಿತೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಸಂಹಿತೆ ಇವು ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಬ್ರಿಟಿಷರು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿಯನರು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯರ ನಡುವೆ ಬೇಧಭಾವವಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ನ್ಯಾಯದಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಹ ವರ್ಣ ತಾರತಮ್ಯವಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮೇಲುಗೈ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಕೆಳದರ್ಜೆಯ ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಮುನ್ಸಿಫ್ (Munsifs) ಮತ್ತು ಅಮಿನ್ (Amins) ಎಂಬ ಭಾರತೀಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸ್ಥಾನಗಳೇ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸ್ಥಾನಗಳಾಗಿದ್ದವು.

3 ಭೂಕಂದಾಯ ನೀತಿ

ಒಂದು ನಿಗದಿತ ಪ್ರಮಾಣದ ಆದಾಯವು ಸರ್ಕಾರದ ಖಜಾನೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭೂಕಂದಾಯ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ಅಲ್ಲದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ತುಂಬುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಕೈತುಂಬ ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ವೇತನಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಕಂಪನಿಗೆ ಅಗಾಧ ಹಣಕಾಸಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಂಪನಿಯು ಭಾರತದ ರೈತರಿಂದ ದುಬಾರಿಯಾದ ಭೂಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡಿತು.

ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಾರನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿಗಾಗಿ ಹರಾಜು ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. ಹರಾಜಿನ ವೇಳೆ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಪರಸ್ಪರ ಪೈಪೋಟಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಮೊತ್ತದ ಕಂದಾಯ ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪಿದರೂ ನಂತರ ವಸೂಲಿಯಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಕಂದಾಯದ ಪ್ರಮಾಣವು ಏರುಪೇರಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಇನ್ನಿತರ ಮೂರು ರೀತಿಯ ಕಂದಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅವರು ಆಚರಣೆಗೆ ತಂದರು.

(i) ಕಾಯಂ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ (1793)

ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಕಾರ್ನವಾಲೀಸನು ಬಂಗಾಲ, ಬಿಹಾರ, ಒರಿಸ್ಸಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಕಂದಾಯವನ್ನು ಕಾಯಂ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಕಂದಾಯ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಕಾರ್ನವಾಲೀಸನು ಜಮೀನ್ದಾರರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಕಾಯಂ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ ಎನ್ನುವರು. ಕಾಯಂ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ಏಜಂಟರಂತೆ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರು. ಕಂಪನಿಯ ಗೇಣಿಯ ಪಾಲು ಕಾಯಂ ಆಗಿ ನಿಗದಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣದ ಆದಾಯ ಬರುವಂತಾಯಿತು. ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡುವ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಭೂಮಾಲೀಕರಾದ ಪ್ರಬಲ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಅನೇಕ ಕಠಿಣ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದರು. ತಮ್ಮನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥಿಸಲು ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಹೊಸ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದರು.

ರೈತರ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮಗಳು: ದುಬಾರಿಯಾದ ಕಂದಾಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಕೃಷಿಕರ ಮೇಲೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು. ಭೂಮಾಲಿಕರು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಆಸಕ್ತಿವಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬೆಳೆನಾಶವಾಗಿದ್ದರೂ ರೈತರು ಗೇಣಿಯನ್ನು ಪಾವತಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾಯಂ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಕೃಷಿರಂಗ ಕುಸಿಯಿತು. ತಮ್ಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ರೈತರನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸುವ ಮೂಲಕ ರೈತರನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಡವರನ್ನಾಗಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಜೀತಪದ್ಧತಿಯು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು.

(ii) ರೈತವಾರಿ ಪದ್ಧತಿ (1820)

ರೈತವಾರಿ ಪದ್ಧತಿ ಎಂದರೆ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ರೈತನೇ ನೇರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಂದಾಯ ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸಾಗುವಳಿದಾರನ

ನಡುವಿನ ನೇರ ಸಂಬಂಧವೇ ರೈತವಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು. ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಕಾಯಂ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ರೈತವಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯಡಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಳತೆಮಾಡಿ, ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆ, ನೀರಾವರಿ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಕಂದಾಯವನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಉತ್ಪನ್ನದ ನಿಗದಿತ ಭಾಗವನ್ನು (50 ಶೇಕಡ) ಕಂದಾಯವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಯಿತು. ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಂದಾಯವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಭೂಕಂದಾಯವು ವಿಪರೀತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಕ್ಷಾಮ ಅಥವಾ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಬೆಳೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾನಿಗೀಡಾದರೂ ರೈತರು ಕಂದಾಯವನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಪಾವತಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಸರ್ ಥಾಮಸ್ ಮನ್ರೋ ಅವರು 1820ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು.

(iii) ಮಹಲ್ವಾರಿ ಪದ್ಧತಿ

ಮಹಲ್ ಎಂದರೆ ಗ್ರಾಮ ಅಥವಾ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಎಂದರ್ಥ. ಮಹಲ್‌ಗೆ ಭೂಕಂದಾಯವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ಥಳೀಯ ಜಮೀನ್ದಾರನು ಎಲ್ಲ ರೈತರ ಭೂಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಹೊಣೆಗಾರನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ. 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು.

ಭೂಕಂದಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಒಟ್ಟು ಪರಿಣಾಮಗಳು

• ಜಮೀನನ್ನು ಮಾರಾಟದ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಪರಿವರ್ತಿಸಿದರು. • ಜಮೀನಿನ ಹರಾಜು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದವು. • ಭೂಕಂದಾಯವನ್ನು ನಿಗದಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ ಹಣದ ಮಹತ್ವ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. • ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಜಮೀನ್ದಾರರು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಹತ್ತಿ, ಸೆಣಬು, ನೆಲಗಡಲೆ, ಕಬ್ಬಿನಂತಹ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ರೈತರನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು. ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು ರಫ್ತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಆಮೂಲಕ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕವೆನಿಸಿತು. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಆಹಾರ ವಸ್ತುಗಳ ಕೊರತೆ ತಲೆದೋರಿತು. • ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲೇ ಅನೇಕ ಹೊಸ ರೈತ ವರ್ಗಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು.

4 ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ

ಶಿಕ್ಷಣವು ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವನ್ನಾಗಿಸುವ ಸಾಧನ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ದೊರೆಯುವ ಅರಿವಿನಿಂದ ಬದುಕನ್ನು ಸುಮಧುರವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸರಕಾರ, ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಿಶನರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಸರಣದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಿಶನರಿಗಳು ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರೀಕರಣಗೊಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಭಾರತೀಯರು ಅದರ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದವರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯುವಂತಾಯಿತು.

1813ರ ಚಾರ್ಟರ್ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಈ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು 1823ರ ತನಕ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತಕರು ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತಪ್ರಚಾರಕರು ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿಕೆಯ ಪರವಾಗಿ ಚಳವಳಿ ನಡೆಸಿದರು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕೆಳ ಹಂತದ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ಅದಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಲ್ಲ ಭಾರತೀಯರು ಕಡಿಮೆ ವೇತನದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರು. ತಮಗೆ ನಿಷ್ಠರಾಗಿರುವ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾವಂತ ವರ್ಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ಅವರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಲಾರ್ಡ್ ಮೆಕಾಲೆ ಮತ್ತು ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ವುಡ್ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು.

ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮದ ಬಗೆಗಿನ ವಿವಾದ

ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲವು ಆಂಗ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಮೂಲಕ ಭಾರತೀಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕೆಂದು ವಾದಿಸಿದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ವಾದಿಸಿದರು. ವಿವಾದವು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಇತ್ಯರ್ಥಗೊಂಡು (1835ರಲ್ಲಿ), ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಪರವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದನು.

ಕೆಲವು ಐರೋಪ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮದ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. 1784ರಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನಾಗಿ ಬಂದ ಸರ್ ವಿಲಿಯಂ ಜೋನ್ಸನು ಕಲ್ಕತ್ತದಲ್ಲಿ 'ಏಷಿಯಾಟಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ ಆಫ್ ಬೆಂಗಾಲ್' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಸಾರಿದನು. ಸರ್ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ವಿಲ್ಕಿನ್ಸ್ 1785ರಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದನು. ಮಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್ ಋಗ್ವೇದ ಮತ್ತು ಇತರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದನು.

ಬೆಂಟಿಂಕನ ಘೋಷಣೆಗೆ ಆತನ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದ ಮೆಕಾಲೆಯ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಆಧಾರವಾಗಿತ್ತು. ಮೆಕಾಲೆ ಓರ್ವ ಕಟ್ಟಾ ಆಂಗ್ಲವಾದಿಯಾಗಿದ್ದ. ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನವು ಕೀಳುಮಟ್ಟದ್ದೆಂದು ಆತನ ವಾದ. ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಆತ ಕಟುವಾಗಿ ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದನು. ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೇರುಗಳಿಂದ ದೂರಮಾಡುವುದು ಅವನ ಅಂತಿಮ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. "ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಐರೋಪ್ಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಒಂದು ಕಪಾಟಿನ ಒಂದು ಸಾಲಿನ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಇಡೀ ಪೂರ್ವದ ಜ್ಞಾನ ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ಸರಿಸಾಟಿಯಲ್ಲ" ಎನ್ನುವ ಅವನ ಮಾತುಗಳು ಅವನಲ್ಲಿನ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

1854ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಇದು ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ವುಡ್ ವರದಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿತ್ತು. ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲೇ ಕಲ್ಕತ್ತ, ಮುಂಬೈ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು (1857) ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ,

ಕಾಲೇಜು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹೀಗೆ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು. ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಯಿತು. 1844ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯು ಆಡಳಿತದ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯಾಯಿತು.

7.1 ಬಾಂಬೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

7.2 ಮದ್ರಾಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪರಿಣಾಮ

ಪರಂಪರಾನುಗತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯು ಕ್ರಮೇಣ ಅವನತಿಯ ಹಾದಿ ಹಿಡಿಯಿತು. ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮದಿಂದ ವಿವಿಧ ಭಾಷಿಕ ಭಾರತೀಯರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂವಾದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಜನರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಯಿತು. ಯುರೋಪಿನ ಬೌದ್ಧಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ದೂರಗಾಮಿ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದವು. ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೂ ಗಂಭೀರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಚಳವಳಿಗಳಿಗೆ ಈ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಅನೇಕ ವರ್ಗಗಳು ಹೊಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ಎಚ್ಚರವನ್ನು ಪಡೆದವು.

5 ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ

18 ಮತ್ತು 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಾದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಗಂಭೀರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. 1600ರಿಂದ 1757ರ ತನಕ ಕಂಪನಿಯು ಕೇವಲ ಒಂದು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಕಂಪನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನದ (1757) ಬಳಿಕ ಅದು ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೇಲೆ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿನ ತನ್ನ ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿತು. ಅದೇ ವೇಳೆ ಕಚ್ಚಾಹತ್ತಿಯ ಮಾರಾಟದ ಮೇಲೂ ಅದು ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನೇಕಾರರು ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುವನ್ನು ದುಬಾರಿ ಬೆಲೆಗೆ ಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಾಣಿಜ್ಯ ನೀತಿಯ ಗುರಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಲ್ಲದೆ ಬೇರೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಭಾರತವು ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಯಂತ್ರನಿರ್ಮಿತ ಸರಕುಗಳ ಆಮದುದಾರ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳ ರಫ್ತುದಾರ ಆಗಬೇಕೆಂಬುದಷ್ಟೇ ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ನೀತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಅವನತಿಯತ್ತ ದೂಡಿತು.

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ವೇಳೆ ಭಾರತವು ಬಡ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡುಗೊಳ್ಳಲು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಸೋರಿ ಹೋದದ್ದು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹಣ ರವಾನೆಯು ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿಯವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಸಂಪತ್ತಿನ ಸೋರಿಕೆಗೆ (drain of wealth) ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ನಾಗರಿಕರು ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿ ಗಳಿಸಿದ ಲಾಭವು ಸಂಪತ್ತಿನ ಸೋರಿಕೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲವಾಗಿತ್ತು.

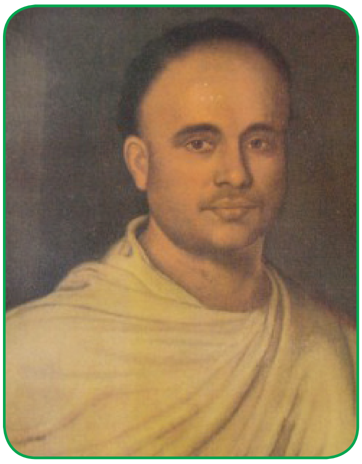
ಸಂಪತ್ತಿನ ಸೋರಿಕೆಯ ಮುಖ್ಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಭಾರತ ಬಡ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಯಿತಲ್ಲದೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳದ ಕೊರತೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಯಿತು. 'ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಪಿತಾಮಹ' ಆಡಂ ಸ್ಮಿತ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು 'ಸುಲಿಗೆಕೋರರು' ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

6 ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯದಂತಹ ಅನೇಕ ಅಮಾನವೀಯ ಆಚರಣೆಗಳಿದ್ದುವು. ವಚನಕಾರರು 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಂದೋಲನ ನಡೆಸಿದರು. ನಂತರ ಪುರಂದರದಾಸ, ಕನಕದಾಸ, ಮೀರಾಬಾಯಿ, ಸಂತ ತುಕಾರಾಂ, ನಾಮದೇವ ಮುಂತಾದವರು ಕೆಟ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದರು.

ತಾವು ಆಧುನಿಕರು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕ್ರಮೇಣ ರೂಢಿಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿತ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾವಂತ ವರ್ಗ ಇದನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿತು. ರಾಜಾ ರಾಮ್‌ಮೋಹನ ರಾಯ್, ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ, ಎಂ.ಜಿ. ರಾನಡೆ, ಡಿ.ಕೆ. ಕರ್ವೆ, ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ, ಸರ್ ಸೈಯದ್ ಅಹಮದ್ ಖಾನ್, ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಪುಲೆ, ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ, ಗಾಂಧೀಜಿ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮೊದಲಾದವರು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದರು. ಆದರೆ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಅವರದೇ ಆದ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಕಾರಣಗಳಿದ್ದವು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆ ಎಂದರೆ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಮಾನವೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ನಡೆಯಿತು.

7.3 ಡಿ.ಕೆ. ಕರ್ವೆ

7.4 ಈಶ್ವರ ಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ್

7.5 ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಪುಲೆ

ಸ್ತ್ರೀವಿಮೋಚನೆ: ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ರಾಜಾ ರಾಮಮೋಹನ ರಾಯ್, ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ, ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ, ಗಾಂಧೀಜಿ, ವಿರೇಶಲಿಂಗಂ ಪಂತುಲು ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರು ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದರಲ್ಲದೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅನೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಇದೇ ವೇಳೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಸುಧಾರಿಸಲು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಕೆಲವು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು. ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿಯ ಆಡಳಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಮೂಲಕ ವಿಧವಾ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ್ದು ಅಂಥ ಪ್ರಗತಿಪರ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಶಿಶುಹತ್ಯಾ ನಿಷೇಧ: ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಾಜಮಹಾರಾಜರು ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರು ಶಿಶುಹತ್ಯೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಶಿಶುಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಲೆ ಎಂದು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿತು.

ಸತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ನಿಷೇಧ (1829): ರಾಜಾ ರಾಮ್‌ಮೋಹನ ರಾಯ್ ಬ್ರಹ್ಮಸಮಾಜದ ಮೂಲಕ ಸತಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದರು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕನು ಸತಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹ ಅಪರಾಧವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿ 1829ರಲ್ಲಿ 'ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ ನಿಷೇಧ ಕಾಯ್ದೆ'ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. ಆನಂತರ ಸತಿ ಆಚರಣೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಈಶ್ವರ ಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ್ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ 1856ರಲ್ಲಿ ವಿಧವಾ ಪುನರ್‌ವಿವಾಹ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿಗೊಂಡಿತು. 1891ರಲ್ಲಿ ಎಜ್ ಆಫ್ ಕನ್‌ಸೆಂಟ್ ಆ್ಯಕ್ಟ್ (Age of Consent Act, 1891) ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿತು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಎರಡು ಧಾರೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಒಂದು ಧಾರೆಯವರು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾದರು. ಇವರನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಮೂಲ ಸುಧಾರಕರೆನ್ನಬಹುದು. ಮತ್ತೊಂದು ಧಾರೆಯವರು ನೆಲಮೂಲ ಸುಧಾರಕರು. ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳ ಮೂಲಕ ಸುಧಾರಕರಾದವರು. ಸಮಾನತೆಯ ಮೂಲ ಆಶಯವನ್ನು ಈ ಸುಧಾರಕರು ಭಿನ್ನ ಪರಿಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ✤

ಪ್ರಮುಖ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರು:

ರಾಜಾ ರಾಮ್‌ಮೋಹನ್ ರಾಯ್ (1772-1833), ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ್ (1820-1891), ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ (1824-1885), ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರ ಶಿಷ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು, ಮಹಾತ್ಮಾ ಫುಲೆ, ಎಂ.ಜಿ.ರಾನಡೆ, ಶ್ರೀಧರಲು ನಾಯ್ಡು, ವೀರೇಶಲಿಂಗಂ ಪಂತುಲು, ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಗುರು, ನವಾಬ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಲತೀಫ್, ಸರ್ ಸಯ್ಯದ್ ಅಹಮದ್ ಖಾನ್, ಆ್ಯನಿ ಬೆಸೆಂಟ್, ಗೋಪಾಲಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರ್, ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮುಂತಾದವರು.

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I ಒಂದು ಪದ ಅಥವಾ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1 ಐ.ಸಿ.ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಂದರೆ ಯಾರು?

2 ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೇನಾ ಪಡೆಯ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

3 ಬ್ರಿಟಿಷರು ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಯನ್ನು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು?

4 ರೈತವಾರಿ ಪದ್ಧತಿ ಎಂದರೇನು?

5 1857ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡ ಭಾರತೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಯಾವುವು?

II ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1 ಕಾಯಂ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯು ರೈತರ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ ಪರಿಣಾಮಗಳೇನು?

2 ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

3 ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮಗಳು ಯಾವುವು?

III ಚರ್ಚಿಸಿರಿ

1 ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿನ ಕಂದಾಯ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಲಿತ ಕಂದಾಯ ಪದ್ಧತಿ.

2 ಪ್ರಚಲಿತ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು.

ಪಾಠ 8 ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯತ್ತ ಭಾರತ

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತೀರಾ ಹದಗೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವು. ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ನಶಿಸಿಹೋದವು. ಬಡತನ ದೇಶದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಲದು ಎಂಬಂತೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಆಚರಣೆಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು ತುಂಬಿದ್ದವು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಬದಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತವು ಪ್ರಗತಿ ಪಥದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯಲು ದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ದೇಶವಾಗಿದ್ದ ಭಾರತ ಇಂದು ವಿಶ್ವದ ಮುಂಚೂಣಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರಲು ಶಕ್ತವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸುಧಾರಣೆಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆತಿಲ್ಲ ಏಕೆ? ಈ ಕುರಿತಾದ ಚಿಂತನೆ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1 ಭಾರತವು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

2 ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವರು.

3 ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಭಾರತ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವರು.

ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಭಾರತವೂ ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರೆತು ಆರು ದಶಕಗಳು ಕಳೆದರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕಾಡುತ್ತಿವೆ. ಅನಕ್ಷರತೆ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ, ಲಿಂಗಭೇದ, ಜೀತಪದ್ಧತಿ, ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸ್ಫೋಟ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆ, ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರ ಶೋಷಣೆ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆ ಮುಂತಾದವು ನಾವು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು. ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಕೋಮುಗಲಭೆ, ಬಡತನ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಇವು ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಗಂಭೀರ ಸ್ವರೂಪದ ಸವಾಲುಗಳು. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಮಾತ್ರ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದು.

1 ಅನಕ್ಷರತೆ

ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ರಾಷ್ಟ್ರ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಯಶಸ್ಸು ಅಲ್ಲಿನ ಜನತೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಜನರಿಂದ ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಆಯ್ಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಡಳಿತ ಸಾಧ್ಯ. ದೇಶದ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರಿವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಇರಬಹುದು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅರಿವಿನ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಗಂಭೀರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಇದರಿಂದ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಕುಂಠಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅನಕ್ಷರತೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರಿವಿನ ಕೊರತೆಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಯಶಸ್ವಿಗೆ ಮಾರಕವಾಗಿವೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ: ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ಮೋಸಹೋಗುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಕಿರುನಾಟಕವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿರಿ.

ಏಳು ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಓದಲು ಹಾಗೂ ಬರೆಯಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದರೆ ಅವನನ್ನು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರನ್ನು ಸಾಕ್ಷರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೇ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಸವಾಲು. 1951ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 18 ಶೇಕಡದಷ್ಟಿದ್ದ ಭಾರತದ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಕ್ರಮೇಣ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ 2011ರಲ್ಲಿ 74 ಶೇಕಡಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡಬಹುದಾದ ಅಸಾಧಾರಣ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾಗಿ ಸಾಧನೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದರೂ ರಾಜ್ಯವಾರು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳ ಪ್ರಗತಿ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಬಿಹಾರ್ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಗತಿ

ವರ್ಷ	ಭಾರತ (ಶೇಕಡವಾರು)			ಕರ್ನಾಟಕ (ಶೇಕಡವಾರು)		
	1991	2001	2011	1991	2001	2011
ಗಂಡಸರು	65	76	82.14	67	76	82.85
ಹೆಂಗಸರು	39	54	65.46	45	58	68.13
ಸರಾಸರಿ	52	65	74.04	56	67	75.60

ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳು

ಅನಕ್ಷರತೆಯು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ತೊಡಕುಗಳಿಗೆ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸಾಕ್ಷರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೊಂದೇ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಿರುವ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಪರಿಹಾರ. ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿವೆ. ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಉಚಿತ ಹಾಗೂ ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇದು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯವು ಈಡೇರಲಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ (93ನೇ) ಮೂಲಕ 6ರಿಂದ 14 ವರ್ಷದವರೆಗಿನ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯ ಹಾಗೂ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ, ಬುಡಕಟ್ಟು ಹಾಗೂ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಸಹಯೋಗದಿಂದ ಉಚಿತ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ, ಸಮವಸ್ತ್ರ, ಕ್ಷೀರಭಾಗ್ಯ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿಯೂಟ, ಉಚಿತ ಸೈಕಲ್ ಮುಂತಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸರ್ವಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ ಹಾಗೂ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಶಾಲೆಗಳ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಯಸ್ಕರನ್ನು ಅಕ್ಷರಸ್ಥರನ್ನಾಗಿಸಲು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಮಿಷನ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕರು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿದಾಗ ಅನಕ್ಷರತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ ದೂರವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಇದೇ ವೇಳೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳದ್ದಾಗಿದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ: ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯಿದೆ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

2 ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಜಾತಿಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದೇ ಅಪವಿತ್ರ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಯಿತು. ಜಾತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೀಳು ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದೇ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ. ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ, ಬಸವೇಶ್ವರ, ಗಾಂಧೀಜಿ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮುಂತಾದ ಚಿಂತಕರು ಈ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗು ಎಂದು ಸಾರಿದರು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು 'ಹರಿಜನ' ಎಂದು ಕರೆದರು. ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಲು ಗಾಂಧಿಮಾರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನವಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ದಲಿತೋದ್ಧಾರವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ 14, 15, 16 ಮತ್ತು 17ನೇ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. 14ನೇ ವಿಧಿಯು ಕಾನೂನಿನ ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರೆಂದು ಸಾರುತ್ತದೆ. 15ನೇ ವಿಧಿಯು ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ಜನ್ಮಸ್ಥಳದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದೆ. 16ನೇ ವಿಧಿಯು ಮೀಸಲಾತಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ, 17ನೇ ವಿಧಿಯು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಒಂದು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹ ಅಪರಾಧವೆಂದು ಸಾರಿದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ: ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಆಚರಣೆ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗು. ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳು

- ಸಂವಿಧಾನದ 17ನೇ ವಿಧಿಯು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹ ಅಪರಾಧವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದೆ.
- ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡದವರು ಸ್ಪರ್ಧಿಸಲೆಂದೇ ಹಲವಾರು ಚುನಾವಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಅವರಿಗಾಗಿ ಕಾದಿರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ ಹಾಗೂ ಬಡ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ ನಿಯಮಗಳ ಪಾಲನೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ಆಚರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲು ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿವೆ. ಉಚಿತ ಕಾನೂನು ನೆರವು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸೂಚಿಸಿರುವಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ಹೋರಾಟಗಳ ಮೂಲಕ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡದವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲು ಸಮರ್ಥರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸದೃಢತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

3 ಜನಸಂಖ್ಯಾ ವೃದ್ಧಿ

ಮಿತಿಮೀರಿದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಇಂದು ಜಾಗತಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಯಾವುದೇ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಡದೆ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಏರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಹಳ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಏರಿಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿದೆ.

ಜನಸಂಖ್ಯೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. 1901ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 24 ಕೋಟಿಯಷ್ಟಿದ್ದ ಅವಿಭಾಜಿತ ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 2011ರಲ್ಲಿ 121 ಕೋಟಿ ತಲಪಿತು. 1991ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿ 6ನೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಭಾರತೀಯನಾಗಿದ್ದರೆ 2011ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿ 5ನೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಭಾರತೀಯ.

ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು

1 ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದಾಗಿ ಜನನ ಪ್ರಮಾಣದ ಏರಿಕೆ ಮತ್ತು ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಇಳಿಕೆ.

2 ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಿವಾಹ.

3 ವಿವಾಹ, ಕುಟುಂಬ, ಮಕ್ಕಳು ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇರುವ ಕೆಲವು ನಂಬಿಕೆಗಳು.

4 ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಾಸಕ್ತಿ.

5 ಅನಕ್ಷರತೆ ಹಾಗೂ ಅರಿವಿನ ಕೊರತೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ: ವಿವಾಹ, ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಭಾರತೀಯರ ಮನೋಭಾವ ಏನು? ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳು

ಇತಿಮಿತಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಬೆಳೆಯುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಯಾವುದೇ ದೇಶವನ್ನಾದರೂ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಕಾಡದೇ ಇರದು. ಅದರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳೆಂದರೆ ಸಾಗುವಳಿ ಯೋಗ್ಯ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ; ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರದ ಕೊರತೆ; ವಸತಿಯ ಕೊರತೆ; ನಿರಕ್ಷರತೆಯ ಹೆಚ್ಚಳ; ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಹೆಚ್ಚಳ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನಡೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ರಾಷ್ಟ್ರವಾದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅನಕ್ಷರತೆಯು ಒಂದು ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ.

ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳು

- ಮಾನವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಗಳು ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿವೆ.
- ಅನಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ನೀಡಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಸರ್ಕಾರವು ಅನೇಕ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆಯೂ ಒಂದು. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಸ್ತುತ ಹುಡುಗರ ವಿವಾಹದ ಕನಿಷ್ಠ ವಯಸ್ಸು 21 ವರ್ಷವಾದರೆ ಹುಡುಗಿಯರ ವಯಸ್ಸು 18 ವರ್ಷ.
- ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ದೇಶ ಭಾರತ.
- ಸರ್ಕಾರವು ಸತತವಾಗಿ ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಚಿಕ್ಕ ಸಂಸಾರದ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಚಾರ ಕೈಗೊಂಡಿದೆ.
- ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ.

"ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಗಡಿಯಾರ": ಕ್ಷಣಕ್ಷಣ ಏರುತ್ತಿರುವ ವಿಶ್ವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ "ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಗಡಿಯಾರ"ವನ್ನು ಅಮೆರಿಕ ಸರ್ಕಾರದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಲಾಖೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಆಧಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೆಂದರೆ 2010ರ ವಿಶ್ವ ಜನಗಣತಿ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳ ಇತ್ತೀಚಿನ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣ. ಸದ್ಯ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ 8 ಸೆಕೆಂಡುಗಳಿಗೊಂದರಂತೆ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ 12 ಸೆಕೆಂಡುಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬರು ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. 2013ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 7111 ಕೋಟಿ, ಭಾರತ – 122 ಕೋಟಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆ: ಚಿಕ್ಕ ಸಂಸಾರ ಸುಖಕ್ಕೆ ಆಧಾರ. ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

4 ವರದಕ್ಷಿಣೆ

ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಪಿಡುಗು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇದೊಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಂಕ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ವಿವಾಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರು ವರನಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಗನಾಣ್ಯ, ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ, ವಾಹನ, ನಿವೇಶನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು

ನೀಡುವುದೇ ವರದಕ್ಷಿಣೆ. ಹಿಂದೆ ಕೆಲವೇ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಈ ಪಿಡುಗು ಇಂದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿದೆ. ವರದಕ್ಷಿಣೆ ನೀಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇಲ್ಲದ ಅನೇಕ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಸಾಲಗಾರರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ: ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಹಸನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅಭಿನಯಿಸಿರಿ.

ದಯವಿಟ್ಟು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪಡೆದ ಮದುವೆಯ ಆಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡಬೇಡಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತವರ ಕಣ್ಣೀರ ಹನಿಗಳಿವೆ!

ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು ಸಮಾನರು ಎಂಬ ತತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ವಿವಾಹದ ಅನಂತರವೂ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆ, ಕಿರುಕುಳ ನೀಡಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬದುಕನ್ನೇ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವ ಮಂದಿ ಈಗಲೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೋಷಣೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೆಣ್ಣುಹೆತ್ತವರ ಚಿಂತೆ ದೂರವಾಗಬೇಕು.

8.1 ವರದಕ್ಷಿಣೆ – ಹೆಣ್ಣುಹೆತ್ತವರ ಕಣ್ಣೀರ ಕಥೆ

ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳು

- ವರದಕ್ಷಿಣೆಯಂತಹ ಸಮಾಜ ವಿರೋಧಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಸರ್ಕಾರ 1961ರಲ್ಲಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ವಿರೋಧಿ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಗೊಳಿಸಲು 1986ರಲ್ಲಿ ಈ ಕಾನೂನಿಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಂತೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪಡೆಯುವುದು ಕೊಡುವುದು ಎರಡೂ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹ ಅಪರಾಧವಾಗಿದೆ.

- ಕಾನೂನು ಮುರಿದವರಿಗೆ ಕಾರಾಗೃಹವಾಸ ಮತ್ತು ದಂಡ ವಿಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೇವಲ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಪಿಡುಗನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಜನರ ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾಗಬೇಕು.
- ಹೆಚ್ಚು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪಡೆಯುವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಕೆಲವರಿಗಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನೀಡುವುದೂ ಒಂದು ಘನತೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮನೋಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಗಬೇಕು.
- ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಎಂಬ ಭೇದ ಮರೆತು ಯುವಜನಾಂಗ "ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸುಶಿಕ್ಷಿತರೂ ಬಲಿಷ್ಠ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೂ ವರದಕ್ಷಿಣೆಗಾಗಿ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವರ ಕುಟುಂಬದವರನ್ನು ಪೀಡಿಸುವುದು ನಾಚಿಕೆಯ ಸಂಗತಿ.

"ವರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವವರನ್ನು ಮತ್ತು ಕೊಡುವವರನ್ನು ಸಮಾಜದಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕು".

5 ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆ

ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಂವೇದನಾ ಶೀಲತೆಯ ಕೊರತೆ ಇದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆಗಳು ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುವವರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು.

ಕುಡುಕ ತಂದೆ ಅಥವಾ ಪತಿ ಅಥವಾ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಇತರ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಕೊಡುವ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆ ದಿನನಿತ್ಯವೆಂಬಂತೆ ಸುದ್ದಿ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಹಿಂಸೆ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಬಡಿಯುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ದೈಹಿಕ ಹಿಂಸೆ, ಬೈಗುಳ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ ಇವು ಹಿಂಸೆಯ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳು.

ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದ ಹಿಂಸೆಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುತ್ತವೆ. ಈ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ನಾವು ಮುಂದಾಗಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಾನಮಾನ ನೀಡಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಅವರ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒತ್ತುಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸರ್ಕಾರ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಿದೆ.

8.2 ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಣ

ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳು: • ಸರ್ಕಾರವು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. • ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಲು ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. • ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ, ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಮಾನಭಂಗ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಠಿಣ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. • ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರೇಮ ವಿವಾಹಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರೇಮ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಅನೇಕ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ: ವಾರ್ತಾಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಿಂಸೆ' ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

• ಕುಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳಾ ಆಯೋಗಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಬೇಕು. ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು ಉಚಿತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವ ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಬಲಗೊಳ್ಳಬೇಕು

• ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡಲು ಉಚಿತ ಕಾನೂನು ಸೇವೆ ಗರಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗಬೇಕು.

• ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಕನಸಿನ 'ಪಾನಮುಕ್ತ ಗ್ರಾಮ'ಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

8.3 ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ

ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಜಾಗೃತಿ ಸಮಿತಿಗಳ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಸುಮಾರು 600ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ ಮದ್ಯವರ್ಜನಾ ಶಿಬಿರಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆದು ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ಮದ್ಯವ್ಯಸನಿಗಳು ಪಾನಮುಕ್ತರಾಗಿ ನವಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ: ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು. ಈ ವಿಷಯದ ಕುರಿತಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

6 ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವು ಜಗತ್ತು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದರ ಕರಿನೆರಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕಾನೂನಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಪಡೆಯುವ ಲಂಚ ಅಥವಾ ಇತರ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಅಥವಾ

ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ಸ್ವಜನಪಕ್ಷಪಾತ ತೋರುವುದು ಕೂಡಾ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವೇ ಆಗಿದೆ.

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ಸ್ವರೂಪಗಳು

ಲಂಚ, ಕಾಣಿಕೆ, ಉಡುಗೊರೆ, ಸ್ವಜನಪಕ್ಷಪಾತ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣ ಅಥವಾ ಆಸ್ತಿಯ ದುರುಪಯೋಗ, ಅಧಿಕಾರದ ದುರುಪಯೋಗ – ಇವು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ಸ್ವರೂಪಗಳು. ಮೋಸ, ವಂಚನೆ, ಶೋಷಣೆ ಇವಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿತಗಳನ್ನು ಬಲಿಕೊಡುವ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಕ್ಷಣೆಗೂ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ಬೇರು ಆಳವಾಗಿ ಇಳಿದು ಭದ್ರವಾಗಿ ತಳವೂರಿ ಎಲ್ಲೆಡೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ಆದರೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮೇವಿನ ಹಗರಣದಿಂದ ಹಿಡಿದು ರಕ್ಷಣಾಪಡೆಗೆ ಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳವರೆಗೂ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸರಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹಗರಣಗಳಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹಗರಣಗಳು. ಇವುಗಳ ಸ್ವರೂಪಗಳು ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿವೆ.

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ನೇರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳು

↓

ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಿನ್ನಡೆ

↓

ರಾಜಕೀಯ ಅಸ್ಥಿರತೆ

↓

ಸಂಸದೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಕುಸಿತ

↓

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ

↓

ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಷತೆ

ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳು

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಸರ್ಕಾರ ಅನೇಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 1989ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ.

- ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮೆರೆಯಲು ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ (RTI) ಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದೆ.
- ಆಡಳಿತದ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಲೋಕಾಯುಕ್ತ ರಚನೆಗೊಂಡಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಲೋಕಾಯುಕ್ತ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.
- ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಸಕಾಲ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ: ಸಕಾಲ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ನೂರಾರು ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಬಯಲಿಗೆ ತಂದರೂ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮಂದಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದೆ. ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನಡೆಸುವ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಪ್ರಬಲ ಜನಲೋಕಪಾಲ್ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಅಣ್ಣಾ ಹಜಾರೆಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ 'ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಭಾರತ' ಚಳವಳಿಯು ದೇಶವ್ಯಾಪ್ತಿ ನಡೆದು ಜನಬೆಂಬಲ ಪಡೆಯಿತು. 2013 ರಲ್ಲಿ ಲೋಕಪಾಲ ಮಸೂದೆ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕಾರಗೊಂಡಿತು.

8.4 ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ವಿರುದ್ಧ ಚಳವಳಿ

ಚಟುವಟಿಕೆ: ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಹೋರಾಟಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ತಡೆ ಲೋಕಪಾಲರ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಸಚಿವರು, ಹಾಲಿ ಮಾಜಿ ಶಾಸಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ಹಣಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ವಿದೇಶಿ ನಿಧಿಗಳಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಲೋಕಪಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಧಾನಿಯೂ ಲೋಕಪಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬಂದರೂ ಅವರಿಗೆ ಕೆಲ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪ್ರತಿರಾಜ್ಯವೂ ಲೋಕಾಯುಕ್ತರನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕು.

ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಲಂಚಕೊಡುವವರಿರುತ್ತಾರೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಮುಕ್ತ ಭಾರತ ನಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಬೇಕು. ಕಪ್ಪು ಹಣ ಹೊರಬಂದು ದೇಶದ ಬಡವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗಬೇಕು.

ಲೋಕಪಾಲ – ಸ್ವರೂಪ

ಲೋಕಪಾಲವು ಒಬ್ಬ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸೇರಿ ಗರಿಷ್ಠ 8 ಮಂದಿ ಸದಸ್ಯರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ತಂಡ. ಈ ಪೈಕಿ ಶೇ.50ರಷ್ಟು ಮಂದಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರಬೇಕು. ಇನ್ನುಳಿದ ಶೇ.50 ರಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪಂಗಡ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿರಬೇಕು. ಲೋಕಪಾಲ ತಂಡ ದೂರು ದಾಖಲಿಸಿದ 60 ದಿನಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ತನಿಖೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಬಳಿಕ ಆರು ತಿಂಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮುಗಿಸಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬದವರ ಆಸ್ತಿ, ಸೊತ್ತುಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಲೋಕಪಾಲಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಸಕಾಲದಂತಹ ಉತ್ತಮ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿ ನಾಗರಿಕ ಸೇವಾವರ್ಗವನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲಗೊಳಿಸಬೇಕು.

7 ಬಡತನ

ಬಡತನವು ಒಂದು ಗಂಭೀರವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಜಗತ್ತಿನ ಹಲವಾರು ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ಸೋಮಾಲಿಯಾದಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಜನರು ಹಸಿವಿನಿಂದ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವ ದೃಶ್ಯ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕದಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನಿಗೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬದುಕಲು ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಪೂರೈಕೆಯಾಗಲೇಬೇಕು. ಆಹಾರ, ಬಟ್ಟೆ, ವಸತಿ, ಶುದ್ಧ ನೀರು ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಮುಂತಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಅವಶ್ಯಕ. ವ್ಯಾಪಕ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಜನರು ತಮ್ಮ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೇಕಾದ ಕೊಳ್ಳುವಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಇರುವುದೇ ಬಡತನ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು 1/4 ಭಾಗದಷ್ಟು ಜನ ಬಡವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ 2400 ಕ್ಯಾಲೋರಿ ಆಹಾರ ಸೇವನೆ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವವರನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವವರು (BPL) ಎಂದು ಕರೆದಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ 2001ರಲ್ಲಿ ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಆಹಾರ ಪ್ರಮಾಣದ ಸರಾಸರಿ 26 ಪ್ರತಿಶತವಿದ್ದರೆ ಅದು 2011ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಶತ 19ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ.

ಬಡತನವು ಆರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುತ್ತದೆ. ಅಸಮರ್ಪಕವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಕೃಷಿಯ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆ, ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸ್ಫೋಟ ಮುಂತಾದುವು ಭಾರತೀಯರ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಠಿಕಾಂಶದ ಕೊರತೆ ಬಡತನದ ಇನ್ನೊಂದು ಕರಾಳಮುಖವಾಗಿದೆ.

ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳು

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಬಡತನದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಹಲವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ.

- ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಉಳುವವನೇ ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯ ಎಂದು ಸಾರಿದೆ.
- ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದೆ.
- 'ಕೂಲಿಗಾಗಿ ಕಾಳು' ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ.

ಕೇವಲ ಘೋಷಣೆಗಳಿಂದ ಬಡತನ ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಗಂಭೀರ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ತೆರಿಗೆ ವಂಚಿಸಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಶ್ರೀಮಂತರ ಕಪ್ಪು ಹಣವನ್ನು ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಬೇಕು. ಬಡಜನರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಜನಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳು ಅದರ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸಿಗುವಂತಾಗಬೇಕು. ✤

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I ಒಂದು ಪದ ಅಥವಾ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1 ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಎಂದರೆ ಯಾರು?

2 ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಎಂದರೇನು?

3 ವರದಕ್ಷಿಣೆ ನಿಷೇಧ ಕಾಯ್ದೆ ಯಾವಾಗ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು?

4 ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆಗೆ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಯಾವುದು?

5 ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಎಂದರೇನು?

6 ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯ್ದೆ ಯಾವಾಗ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು?

7 ಬಡತನ ಎಂದರೇನು?

II ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1 ಭಾರತವು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.

2 'ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗು'. ಹೇಗೆ?

3 ಅನಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳಾವುವು?

4 ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರನ್ನು ಸಾಕ್ಷರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ನೀವೇನು ಮಾಡುವಿರಿ?

5 ಜನಸಂಖ್ಯಾ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣಗಳಾವುವು?

6 ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸ್ಫೋಟದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

7 ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?

8 ಲೋಕಪಾಲರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.

9 ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ನೀವು ನೀಡುವ ಸಲಹೆಗಳಾವುವು?

10 ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳಾವುವು?

ಪಾಠ 9	ಗ್ರಾಹಕ ಶಿಕ್ಷಣ

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನವು ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಜನರ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಕೊಳ್ಳುವ, ಕೊಡುವ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಬೆಳೆದವು. ಕೆಲವರು ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಪೂರೈಕೆದಾರರಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಅವುಗಳ ಬಳಕೆದಾರರು. ಬಳಕೆದಾರರ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಗ್ರಾಹಕ ಶೋಷಣೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಹಕ ಜಾಗೃತಿ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು 'ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ'ಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1 ಗ್ರಾಹಕರ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕ ಜಾಗೃತಿ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವರು.

2 ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತ ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

3 ವಸ್ತು ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಾಗ ಮುಂಜಾಗ್ರತೆ ವಹಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

4 ಗ್ರಾಹಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿದು ಗ್ರಾಹಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ದೂರು ಸಲ್ಲಿಸುವ ವಿಧಾನ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವರು.

ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪೂರೈಕೆದಾರರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುವುದಿದೆ. ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು, "ಬಳಕೆದಾರ ಬಹುಮುಖ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಅವನ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದು ಒಂದು ಸುಯೋಗ" ಎಂದು ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿ ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಕಡಿಮೆ ತೂಕ, ಅಳತೆ, ಕಲಬೆರಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ದೋಷಯುಕ್ತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಸರಕುಗಳು, ಅಸಮರ್ಪಕ ಸೇವೆ, ಕಾಳಸಂತೆ ಮಾರಾಟ ಹೀಗೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಹಕರು ನಷ್ಟಕ್ಕೀಡಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇತರ ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದ ಶಿಕ್ಷಣ, ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಕಾನೂನು ಮುಂತಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಪರರೆನಿಸಿಕೊಂಡವರು ಕೂಡ ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವೃತ್ತಿಪರರ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಬಳಕೆದಾರರು ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗುತ್ತಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿವೆ.

ಬಳಕೆದಾರ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆದಾರ

ಸೇವೆ ಮತ್ತು ವಸ್ತುವನ್ನು ಬಳಸುವವರನ್ನು ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು 'ಬಳಕೆದಾರ'ರೆಂದು ಕರೆದವು. ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು 'ಗ್ರಾಹಕ'ರೆಂದು ಕರೆಯಿತು. ಗ್ರಾಹಕರಿಂದ ಹಣಪಡೆದು ವಸ್ತು ಅಥವಾ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೀಡುವವನೇ 'ಪೂರೈಕೆದಾರ'. ಗ್ರಾಹಕ ನೀಡುವ

ಹಣಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ಯೋಗ್ಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ ವಸ್ತು ಅಥವಾ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವುದು ಪೂರೈಕೆದಾರರ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗ್ರಾಹಕನಿಗಿದೆ. ತಾವು ನೀಡುವ ಹಣಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ವಸ್ತು ಅಥವಾ ಸೇವೆ ಪಡೆಯಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ಬಳಕೆದಾರರ ಆಂದೋಲನದ ಮೂಲ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

9.1 ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಳಿಗೆ

1 ಇಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ವಸ್ತುಗಳಾವುವು?

2 ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ನಮೂದಿಸಿದ ಬೆಲೆಯ ಮಿಕ್ಸಿಯನ್ನು ಶೇಕಡಾ 10 ರಿಯಾಯಿತಿ ಇರುವಾಗ ಕೊಂಡರೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ನಗದು ಬೆಲೆ ಎಷ್ಟು?

3 ಒಬ್ಬ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ 50% ರಿಯಾಯಿತಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ನಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಹೇಗೆ?

ಚಟುವಟಿಕೆ: ನೀವು ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯವರು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಂದ ಮೋಸಹೋದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.

ಬಳಕೆದಾರರ ಶೋಷಣೆಗೆ ಕಾರಣಗಳು

ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಕರು ಸರಕುಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ತಲುಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಹಾಲು, ಹಣ್ಣು, ತರಕಾರಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಹಾವಳಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಉದ್ಯಮ ಬೆಳೆದಂತೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನವೂ ಬದಲಾಯಿತು. ತಯಾರಕ ಮತ್ತು ಬಳಕೆದಾರರ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇವರಿಬ್ಬರ ಮಧ್ಯೆ ಯಾವುದೇ ನೇರ ವ್ಯವಹಾರ ಇಲ್ಲವಾಯಿತು. ಉತ್ಪಾದಕರು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಹಕರು ಕೂಡಿ ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕಾದ

ಬೆಲೆಯನ್ನು ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳೇ ನಿರ್ಧರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಇದರಿಂದ ಗ್ರಾಹಕರ ಕಷ್ಟ, ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತಾಯಿತು. ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ಇಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುವ 'ಟೆಲಿಶಾಪಿಂಗ್' ಇದಕ್ಕೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಟೆಲಿಶಾಪಿಂಗ್ ಎಂದರೇನು?

ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಬದಲು ಅಂತರ್‌ಜಾಲದ ಮೂಲಕವೇ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪೂರೈಸಲು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು; ಹಣವನ್ನೂ ಸಂದಾಯಮಾಡಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ದೂರದರ್ಶನ ವಾಹಿನಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಗೊಳ್ಳುವ ಜಾಹಿರಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ವಸ್ತುವನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಜಂಗಮವಾಣಿಯ (ಮೊಬೈಲ್) ಮೂಲಕ ಎಸ್.ಎಂ.ಎಸ್. ಮಾಡಬಹುದು. ದೂರವಾಣಿಯ ಮೂಲಕವೂ ಜಾಹಿರಾತುದಾರರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು. ಈ ರೀತಿಯ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು 'ಟೆಲಿಶಾಪಿಂಗ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ: ದೂರದರ್ಶನ ವಾಹಿನಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಗೊಳ್ಳುವ ನೇರ ಮಾರಾಟದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿರಿ.

ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ

ನಿರಂತರ ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ಬೇಸತ್ತ ಕೆಲವರು ಬಳಕೆದಾರರ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ಅರಿತು ಗ್ರಾಹಕರ ಪರವಾದ ಹೋರಾಟ, ಚಳವಳಿಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ರೀತಿಯ ಒತ್ತಡಗಳಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಂಡು ಗ್ರಾಹಕ ಪರವಾದ ಹೊಸ ಕಾಯ್ದೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿತು. ಕಳೆದ ಐದು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 30ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಯ್ದೆಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆ – ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಕಾಯ್ದೆ, ತೂಕ ಮತ್ತು ಅಳತೆ ಕಾಯ್ದೆ, ಆಹಾರ ಕಲಬೆರಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಕಾಯ್ದೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 1986ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವಗ್ರಾಹಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ದಿನ

ವಿಶ್ವಗ್ರಾಹಕ ಆಂದೋಲನದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಚ್ 15, 1962 ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ದಿನ. ಅಂದು ಅಮೆರಿಕದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಜಾನ್ ಎಫ್. ಕೆನಡಿ ಅಲ್ಲಿನ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಮಾಹಿತಿ, ನಿವೇದನೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ದಿನವನ್ನು 'ವಿಶ್ವಗ್ರಾಹಕರ ಹಕ್ಕುಗಳ ದಿನ' ಎಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾಯ್ದೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆಯು ಸುರಕ್ಷತೆ ಹಾಗೂ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವುದು.
- ಅಪಾಯಕಾರಿ ವಸ್ತುಗಳ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು.
- ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬಹುದಾದ ಅನುಚಿತ ವ್ಯವಹಾರ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು.
- ಗುಣಮಟ್ಟ, ಅಳತೆ, ತೂಕ, ಬೆಲೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಗಾವಹಿಸುವುದು.
- ಬಳಕೆದಾರರು ತಾವು ಖರೀದಿಸುವ ವಸ್ತು ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳಿಂದ ತೊಂದರೆಗೆ ಒಳಗಾದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಿಸುವುದು.
- ಗ್ರಾಹಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು.

  ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಸ್ಪರ್ಧೆಯೊಂದಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಬೆಲೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ವಸ್ತು ಅಥವಾ ಸೇವೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪರಿಷತ್ತುಗಳು

ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆಯ ಅನುಸಾರ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪರಿಷತ್ತು ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪರಿಷತ್ತುಗಳು ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಹಕ ಜಾಗೃತಿ ಉಂಟುಮಾಡಲು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ಈ ಪರಿಷತ್ತುಗಳ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ: ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಹಕ ಪರಿಷತ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

ಗ್ರಾಹಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು

ಗ್ರಾಹಕರ ದೂರುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರ ನೀಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಹಕ ವ್ಯಾಜ್ಯ ಪರಿಹಾರ ವೇದಿಕೆಗಳು (ಜಿಲ್ಲಾ ವೇದಿಕೆ), ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಹಕ ದೂರುಗಳ ಪರಿಹಾರ ಆಯೋಗ (ರಾಜ್ಯ ಆಯೋಗ), ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಹಕ ದೂರುಗಳ ಪರಿಹಾರ ಆಯೋಗ (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗ) ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಕೆಳಹಂತದ ಗ್ರಾಹಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಸಿಗದೆ ಹೋದಾಗ ಮೇಲ್ಮನವಿಯ ಮೂಲಕ ಮುಂದಿನ ಹಂತಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೇಳುವ ಪರಿಹಾರದ ಮೊತ್ತ ರೂಪಾಯಿ ಐದು ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಆಯೋಗದಲ್ಲಿ, ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗದಲ್ಲಿಯೇ ದೂರು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಅಥವಾ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನೀಡಿದ ಹಣ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ, ಉಂಟಾದ ನಷ್ಟದ ಪ್ರಮಾಣ ಮುಖ್ಯ. ಉದಾಹರಣೆ: 10 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಪಡೆದ ಒಂದು ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ ದೋಷಪೂರಿತವಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಪಡೆದವನ ದೇಹಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಗಂಭೀರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದರೆ ಆತ 10 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಪರಿಹಾರ ಪಡೆಯಲು ದೂರು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲಾ ವೇದಿಕೆ

ಜಿಲ್ಲಾ ವೇದಿಕೆಯು ಅತ್ಯಂತ ತಳಮಟ್ಟದ ಗ್ರಾಹಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯ. ಸುಮಾರು 75 ಪ್ರತಿಶತ ಗ್ರಾಹಕ ದೂರುಗಳು ಜಿಲ್ಲಾ ವೇದಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬರುತ್ತವೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅರ್ಹವಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಓರ್ವ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ಇಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರು ಈ ನ್ಯಾಯಪೀಠದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಓರ್ವರು ಮಹಿಳೆಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ: ಜಿಲ್ಲಾ ವೇದಿಕೆಯ ನ್ಯಾಯಪೀಠದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯರಾಗಲು ಇರಬೇಕಾದ ಅರ್ಹತೆ ಹಾಗೂ ಅವರ ನೇಮಕಾತಿಯ ಕುರಿತು ತಿಳಿಯಿರಿ.

ಗ್ರಾಹಕರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದೂರಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಂಶವಿದೆ ಎಂದು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ಈ ಪೀಠವು ಪೂರೈಕೆದಾರರಿಗೆ ನೋಟೀಸು ನೀಡಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಕರೆಯುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಹಕರು ಹಾಗೂ ಪೂರೈಕೆದಾರರು ಒದಗಿಸುವ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನ್ಯಾಯಪೀಠವು ತನ್ನ ತೀರ್ಪು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ, ನಷ್ಟ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಹಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವೂ ಈ ಪೀಠಕ್ಕಿದೆ. ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಆದೇಶವನ್ನು ಪೂರೈಕೆದಾರ ಅಥವಾ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಪಾಲಿಸದೆ ಇದ್ದಾಗ ಅದು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ನಿಂದನೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ದೂರು ಸಲ್ಲಿಸುವ ವಿಧಾನ

ಗ್ರಾಹಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ದೂರನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಮೂನೆಗಳಿಲ್ಲ. (1) ಬಿಳಿ ಹಾಳೆಯಲ್ಲಿ ದೂರನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದು ಅಥವಾ ಬೆರಳಚ್ಚು ಮಾಡಿಸಬಹುದು. ದೂರುದಾರರ ಹೆಸರು, ವಿಳಾಸ, ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಮೂದಿಸಿರಬೇಕು. ಯಾರ ಮೇಲೆ ದೂರು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನಿಖರವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಬೇಕು. (2) ವಸ್ತು ಅಥವಾ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿನ ದೋಷ ಹಾಗೂ ಆದ ತೊಂದರೆ ಅಥವಾ ನಷ್ಟದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಈಗಾಗಲೇ ಪೂರೈಕೆದಾರರೊಂದಿಗೆ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದರೆ ಸೂಕ್ತ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. (3) ತಾವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಪರಿಹಾರದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಬರೆಯಬೇಕು. ಅರ್ಜಿಯೊಂದಿಗೆ ತಾವು ಪಡೆದ ವಸ್ತು

ಅಥವಾ ಸೇವೆಗೆ ನೀಡಿದ ಹಣದ ರಶೀದಿ (ನಗದು ಬಿಲ್) ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಲಗತ್ತಿಸಬೇಕು. (4) ದೂರನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಸ್ಟಾಂಪ್ ಡ್ಯೂಟಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ವಾದವನ್ನು ತಾವೇ ಮಂಡಿಸಬಹುದು.

ಇನ್ನಾದರೂ ಗ್ರಾಹಕರು ತಾವು ಅಸಹಾಯಕರೆಂದು ಭಾವಿಸದೆ ಜಾಗೃತರಾಗಿ ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತುವಂತಾಗಲಿ. ಗ್ರಾಹಕ ಆಂದೋಲನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಲ ಬರಲಿ. ಮುಕ್ತ, ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ಕಂಡುಬರಲಿ. ಎದ್ದೇಳು! ಗ್ರಾಹಕ ಎದ್ದೇಳು!

ಕೊಳ್ಳುವ ಮುನ್ನ ಯೋಚಿಸಿ, ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ.

ನಿಲ್ಲದು ನಮ್ಮ ಹೋರಾಟ, ನಡೆಯದು ಮೋಸದ ಮಾರಾಟ.

ಹೊಸ ಪದಗಳು

ಕಾಳಸಂತೆ – ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾರಾಟವಾಗಬೇಕಾದ ವಸ್ತುವಿನ ಕೃತಕ ಅಭಾವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದು.

ಕಲಬೆರಕೆ – ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ವಸ್ತುವಿನೊಂದಿಗೆ ಕಳಪೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು.

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1 ಗ್ರಾಹಕ ಎಂದರೆ ಯಾರು?

2 ಗ್ರಾಹಕ ಆಂದೋಲನದ ಮೂಲ ಆಶಯ ಯಾವುದು?

3 ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗ್ರಾಹಕನಿಗಿರುವ ಹಕ್ಕು ಯಾವುದು?

4 ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ ಯಾವಾಗ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು?

5 ಜಿಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಹಕ ನ್ಯಾಯಪೀಠದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಯಾರು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ?

II ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1 ಗ್ರಾಹಕರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಕಷ್ಟಗಳೇನು?

2 ಬಳಕೆದಾರರ ಶೋಷಣೆಗೆ ಕಾರಣಗಳಾವುವು?

3 ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆಯ ನಾಲ್ಕು ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

4 ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವೇನು?

5 ಮೂರು ಹಂತದ ಗ್ರಾಹಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

6 ಗ್ರಾಹಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ದೂರಿನಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳಾವುವು?

III ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರಿ.

1 ಗ್ರಾಹಕನಿಗಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರು ______________ .

2 ಹಣಪಡೆದು ವಸ್ತು ಅಥವಾ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೀಡುವಾತ ______________ .

3 ಪ್ರತಿವರ್ಷ ವಿಶ್ವ ಗ್ರಾಹಕರ ದಿನವನ್ನು ______________ ರಂದು ಆಚರಿಸುತ್ತೇವೆ.

4 ಪರಿಹಾರ ಮೊತ್ತವು 5 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ್ದರೆ ದೂರನ್ನು ______________ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು.

IV ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

9.2 ಕಣ್ಣಿನ ಮದ್ದಿನ ಪೊಟ್ಟಣ

1 ಪ್ಯಾಕೆಟ್ ಮೇಲೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೆಸರೇನು?

2 ನಮೂದಿಸಿರುವ ಗರಿಷ್ಠ ಮಾರಾಟದ ಬೆಲೆ ಎಷ್ಟು?

3 ಈ ವಸ್ತುವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ ದಿನಾಂಕ ಯಾವುದು?

4 ಯಾವ ದಿನಾಂಕದೊಳಗೆ ಇದನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು?

ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆ

ವಸ್ತುವೊಂದರ ಖರೀದಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಮೋಸಹೋದ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಜಿಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಹಕ ವೇದಿಕೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ದೂರನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರಿ. ಸೂಕ್ತ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನೀವೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

1 ನಿಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಜಿಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಹಕ ವೇದಿಕೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.

2 ಗ್ರಾಹಕ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಬಲ್ಲ ನಾಲ್ಕು ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರಿ.

3 ವಿಶ್ವಗ್ರಾಹಕ ದಿನಾಚರಣೆಯಂದು ಜಾಥ ಕೈಗೊಂಡು ಗ್ರಾಹಕ ಜಾಗೃತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

4 ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ರಶೀದಿ(ಬಿಲ್ಲು)ಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.

ಪಾಠ 10

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ – ಮನುಕುಲದ ಆಶಾಕಿರಣ

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಅತಿ ಭೀಕರವಾದ ಎರಡನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ಯುರೋಪಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಸತತ ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನಡೆದು (1939–1945) ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿ ಜನ ಮತ್ತು ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದ ಸ್ವತ್ತುಗಳು ವಿನಾಶಗೊಂಡವು.

ಉಗ್ರ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿದ ಮನುಕುಲವು ಶಾಶ್ವತ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ವಿಷಮ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಅಮೆರಿಕದ ಸ್ಯಾನ್‌ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡು 1945 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 24ರಂದು ಶಾಶ್ವತ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶಗಳು, ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ವಿಶೇಷ ಸೇವಾಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕೂಡ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

2 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವರು.

3 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು ಜಗತ್ತಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಶಾಂತಿ ಸೌಹಾರ್ದವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವರು.

4 ಜಾಗತಿಕ ಶಾಂತಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೋಸ್ಕರ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವರು.

ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಲಾಂಛನವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. ಲಾಂಛನದ ಮಧ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭೂಖಂಡಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಲಾಂಛನದ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಲಿವ್ ರೆಂಬೆಗಳಿವೆ. ಇವು ಏನನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ?

ಲಾಂಛನದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾದ ಭೂಖಂಡಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆಲಿವ್ ರೆಂಬೆಗಳು ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಲಾಂಛನವಾಗಿದೆ.

10.1 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಲಾಂಛನ

1 ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಉದಯ

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಎಂದರೇನು? ಅದನ್ನು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು ಗೊತ್ತೆ?

ಸುಮಾರು ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಯುರೋಪಿನ ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ಅತಿ ಭೀಕರ ಯುದ್ಧವೊಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲೇ ಇತರ ಖಂಡಗಳ ದೇಶಗಳು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡವು. ಇದೇ ಎರಡನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧ. ಯುದ್ಧದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಜೀವ, ಸ್ವತ್ತುಗಳು ನಾಶವಾದವು. ಯುದ್ಧಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಬಳಲಿ ಹೋದ ಮನುಕುಲವು ಯುದ್ಧಮುಕ್ತ ಶಾಶ್ವತ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜಗತ್ತಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ರೂಸ್‌ವೆಲ್ಟ್, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಧಾನಿ ಚರ್ಚಿಲ್ ಹಾಗೂ ರಷ್ಯದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಸ್ಟಾಲಿನ್ ಮುಂತಾದವರ ಮುಂದಾಳು ತನದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೊಂದು ದೇಶಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಇದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆಯೇ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಸಂಯುಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಘ (ಯು.ಎನ್.ಓ.) ಇದು 1945 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 24ರಂದು ಜನ್ಮತಾಳಿತು.

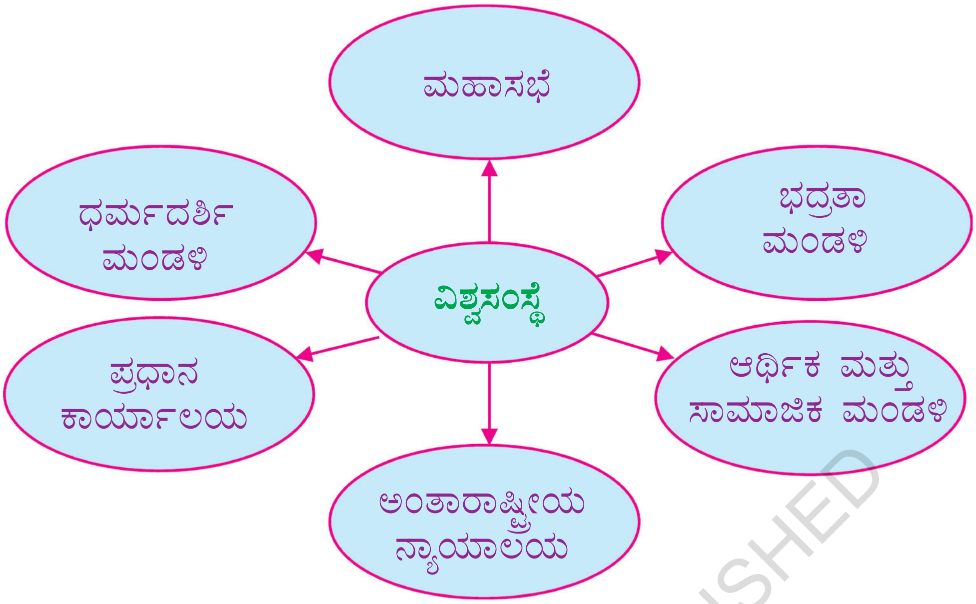
> ಹಿಂದೆ UNO ಎಂದು ಇದ್ದದ್ದನ್ನು, ಅದು ಒಂದು ಸಂಘ ಅಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, UN ಎಂದಷ್ಟೇ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅದು ವಿಶ್ವರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. UN ಎಂದರೆ ಯುನೈಟೆಡ್ ನೇಷನ್ಸ್.

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆ.
- ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ನೇಹ ಸೌಹಾರ್ದವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು.
- ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನವೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸುವುದು.
- ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲೆ ಗೌರವವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.
- ಮೇಲಿನ ಗುರಿಗಳ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಸಮನ್ವಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡುವುದು.

2 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಗಳು

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಅಂಗ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ?

1 ಮಹಾಸಭೆ

ಮಹಾಸಭೆಯು ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದನ್ನು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ನೋಡಿ. ಇದು ವರ್ಷಕೊಮ್ಮೆ ಸೆಪ್ಟಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಮಹಾಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಐದು ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿದ್ದರೂ ಆ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಒಂದೇ ಮತವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮಹಾಸಭೆಯು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಸತ್ತಿನಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ (2013) ವಿಶ್ವದ 193 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಸುಡಾನ್ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ 193ನೇ ಸದಸ್ಯರಾಷ್ಟ್ರ.

10.2 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಸಭೆ

2 ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿ

ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿಯ ಸಭೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ. ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿಯು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯಾಂಗವಿದ್ದಂತೆ. ಮಹಾಸಭೆಯು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಣಯಗಳ ಕುರಿತು ಸಲಹೆ ನೀಡುವುದು, ಜಾಗತಿಕ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇದರ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.

10.3 ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿಯ ಸಭೆ

ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ 15 ಸದಸ್ಯರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕ, ರಷ್ಯ, ಬ್ರಿಟನ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಮತ್ತು ಚೀನ ಶಾಶ್ವತ ಸದಸ್ಯರಾಷ್ಟ್ರಗಳು. ಉಳಿದ ಹತ್ತು ಸದಸ್ಯರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಮಹಾಸಭೆಯು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸದಸ್ಯರೆಂದು ಚುನಾಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಣಯ ಅಂಗೀಕೃತವಾಗಲು ಒಂಬತ್ತು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕ. ಆದರೆ ಶಾಶ್ವತ ಸದಸ್ಯರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪೈಕಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರೂ ಆ ನಿರ್ಣಯವು ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಶ್ವತ ಸದಸ್ಯರಾಷ್ಟ್ರದ ವಿರೋಧಿಸುವ ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು 'ವಿಟೋ' ಎನ್ನುವರು.

ಚಟುವಟಿಕೆ: ಮಹಾಸಭೆಯ ಬಹುಮತದ ತೀರ್ಮಾನ ಅಂತಿಮವೊ? ಅಥವಾ ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿಯ ವಿಟೋ ಅಧಿಕಾರ ಅಂತಿಮವೊ? ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

3 ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಂಡಳಿ

ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎದುರಿಸುವ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ. ವರ್ಣ, ಭಾಷೆ, ಧರ್ಮ, ಗಡಿಗಳ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿದೆ.

ನಿರಕ್ಷರತೆ, ಬಡತನ, ಹಸಿವು, ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಪುನರ್ವಸತಿ, ಆರೋಗ್ಯ, ಸ್ತ್ರೀಸಮಾನತೆ, ಶಿಶು ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಮಾದಕ ವಸ್ತುಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ನೆರವನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಂಡಳಿಯು ನೀಡುತ್ತದೆ.

4 ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯ

ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನೆದರ್‍ಲ್ಯಾಂಡಿನ ಹೇಗ್ ನಗರದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು ಮಂದಿ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಿರುತ್ತಾರೆ. ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿ ಹಾಗೂ ಮಹಾಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಇವರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸದಸ್ಯರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಉಂಟಾಗುವ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

5 ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ

ನ್ಯೂಯಾರ್ಕಿನ ಬಳಿಯ ಲೇಕ್ ಸಕ್ಸೆಸ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಶಾಶ್ವತ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಾಲಯವಿದೆ. ಮಹಾಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯು ಇದರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಮುಖ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿ. ಜಾಗತಿಕ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕದಡುವ ಯಾವುದೇ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಣ ತಂದು ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮಹಾಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಿದೆ.

10.4 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ

ಈಗಿನ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಬಾನ್ ಕಿ–ಮೂನ್ (ದಕ್ಷಿಣ ಕೊರಿಯ). ಮಹಾಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯು ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿಯ ಅನುಮೋದನೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

10.5 ಬಾನ್ ಕಿ–ಮೂನ್ ಮಹಾಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

6 ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಮಂಡಳಿ

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೊಂದು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಐದು ಸದಸ್ಯರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಇದೇ ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಮಂಡಳಿ. 1994ರಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಂಡಿವೆ.

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಧ್ವಜ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಧ್ವಜವಿದೆ. ಧ್ವಜವು ತಿಳಿನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಲಾಂಛನವಿದೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 24ರಂದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ದಿನವನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

10.6 – ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಧ್ವಜ

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ರಷ್ಯನ್, ಸ್ಪಾನಿಷ್, ಚೀನಿ, ಫ್ರೆಂಚ್, ಅರೇಬಿಕ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾಷೆಗಳು ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

3 ವಿಶೇಷ ಸೇವಾಸಂಸ್ಥೆಗಳು

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವಿಶೇಷ ಸೇವಾಸಂಸ್ಥೆಗಳು (ಉಪಾಂಗಗಳು) ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಸೇವಾಸಂಸ್ಥೆಗಳೆಂದರೆ–

- ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಘ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation - UNESCO).

  ಇದರ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿದೆ.
- ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಘ (Food and Agricultural Organisation - FAO). ಇದರ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಇಟಲಿಯ ರೋಮ್ ನಗರದಲ್ಲಿದೆ.
- ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ (World Health Organisation - WHO).

  ಇದರ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಸ್ವಿಟ್ಜರ್‌ಲೆಂಡ್‌ನ ಜಿನೀವದಲ್ಲಿದೆ.
- ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ತುರ್ತುನಿಧಿ (United Nations International Children's Emergency Fund - UNICEF).

  ಇದರ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಅಮೆರಿಕದ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿದೆ.

4 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತಿಮಿತಿಗಳು

- **ಆರ್ಥಿಕ ಕೊಡುಗೆ:** ಆರೋಗ್ಯ, ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ, ಆಹಾರ ವಿಜ್ಞಾನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಂತಾದ ರಂಗಗಳಿಗೆ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು ಅಪಾರ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡಿದೆ.
- **ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೊಡುಗೆ:** ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು ಕೋಟ್ಯಂತರ ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗೆ ನೆರವು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳು, ತಾಯಂದಿರು ಹಾಗೂ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳ ವಿಶೇಷ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಮೆಚ್ಚತಕ್ಕಂಥ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ.
- **ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಘೋಷಣೆ:** ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಘೋಷಣೆಯು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು ಮಾಡಿರುವ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ. (ಡಿಸೆಂಬರ್ 10, 1948)
- **ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಉದಯಕ್ಕೆ ನೆರವು:** ವಿದೇಶಿಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅನೇಕ ವಸಾಹತುಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾಗಿ ಉದಯಿಸಲು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಶ್ರಮಿಸಿದೆ.
- **ಶಾಂತಿ ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಎರಡು ಮಹಾಯುದ್ಧಗಳಿಂದ ಜರ್ಜರಿತಗೊಂಡ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಶಾಂತಿಯ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಮತ್ತೊಂದು ಮಹಾಯುದ್ಧ ನಡೆಯದಂತೆ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ತಡೆಗಟ್ಟಿದೆ. 1945ರ ನಂತರ ಅಣ್ವಸ್ತ್ರ ಬಳಕೆಯಾಗದಿರುವುದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ.

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕದನಗಳು ನಡೆದಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದೆ.

ಇತಿಮಿತಿಗಳು

- ಸೋವಿಯತ್ ರಷ್ಯದ ವಿಘಟನೆಯ ನಂತರ ಶೀತಲ ಸಮರವು ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಈ ಬದಲಾದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕವು ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಾಯಕ ತಾನೇ ಎಂಬಂತೆ ದೊಡ್ಡಣ್ಣನ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಬಹುಮುಖಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿಗೆ ಮಾರಕವಾಗಿದೆ.
- ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಹಲವಾರು ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಸದಸ್ಯರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮಿಲಿಟಿರಿ ಶಕ್ತಿಯ ನೆರವಿಂದಲೇ ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸದಸ್ಯರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಮಿಲಿಟಿರಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು ಉಂಟಾಗಿವೆ. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ವಂತ ಸೇನಾಪಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ.
- ಕಾಯಂ ಸದಸ್ಯರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಕಾಯಂ ಸದಸ್ಯರಾಷ್ಟ್ರ ಒಪ್ಪದಿದ್ದಾಗ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

5 ಭಾರತ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ

1945ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಒಂದಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗೊಂಡ ನಂತರ ಭಾರತವು ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದೆ.

- ಆರಂಭದಿಂದಲೇ ಭಾರತವು ವರ್ಣಭೇದ ನೀತಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದೆ.
- ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ನಿರ್ಮೂಲನಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತ ಸತತ ಯತ್ನ ನಡೆಸಿದೆ.
- ಅಣ್ವಸ್ತ್ರ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಮೊದಲನೆಯದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಭಾರತವು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಶಾಂತಿಯನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದೆ.
- ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ಕದನಗಳು ನಡೆದಾಗ ಶಾಂತಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಭಾರತ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದ ತುಕಡಿಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ನೆರವಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದೆ.

- ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪಂಡಿತ್ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಸಭೆಯ ಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ.
- ಬೆನೆಗಲ್ ನರಸಿಂಗರಾವ್ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿ ಮತ್ತು ಡಾ॥ ನಾಗೇಂದ್ರ ಸಿಂಗ್ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿ ಸ್ಮರಣೀಯ ಸೇವೆ ಗೈದಿದ್ದಾರೆ.
- ಜನರಲ್ ತಿಮ್ಮಯ್ಯ ಮತ್ತಿತರ ಭಾರತೀಯ ದಂಡನಾಯಕರು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಶಾಂತಿ ಪಾಲನಾ ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈಗ ಕಾಯಂ ಸದಸತ್ವ ಹೊಂದಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಸ್ವಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿಯ ಕಾಯಂ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಕೇವಲ ಐದು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿವೆ. ಭಾರತದಂತಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಕಾಯಂ ಸದಸ್ಯತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಲಭಿಸದೆ ಇರುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸವೆ ಸರಿ. ✤

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I ಒಂದು ಪದ ಅಥವಾ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಯಾವಾಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು?

2 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣರಾದವರು ಯಾರು?

3 'ವಿಶ್ವ ಸಂಸತ್ತು' ಎಂದು ಯಾವುದನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ?

4 ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿಯ ಕಾಯಂ ಸದಸ್ಯರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಯಾವುವು?

5 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಇಬ್ಬರು ಭಾರತೀಯ ಮಹನೀಯರನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿರಿ.

6 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

II ಎರಡು ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶಗಳಾವುವು?

2 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.

3 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ನಾಲ್ಕು ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿರಿ.

4 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿಶೇಷ ಸೇವಾಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿರಿ.

5 ‘ವಿಟೋ’ ಎಂದರೇನು?

6 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಎರಡು ಇತಿಮಿತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

III ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರ ತುಂಬಿರಿ.

1 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ __________ ನಗರದಲ್ಲಿದೆ.

2 ಜಾಗತಿಕ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಯಾದ __________ ಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

3 ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿಯ ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯ ಬಲ __________ .

4 ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನೆದರ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿನ __________ ನಗರದಲ್ಲಿದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

1 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿಶೇಷ ಸೇವಾಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಲಾಂಛನಗಳನ್ನು ವಿವರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.

2 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿವಿಧ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಭಾರತೀಯರ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಹಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.

ಪಾಠ 11

ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ–ಪ್ರೈರೀಸ್‌ಗಳ ನಾಡು

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

ಕಳೆದ ವರ್ಷ ನೀವು ಏಷ್ಯ, ಯುರೋಪ್ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕ ಖಂಡಗಳ ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಈ ವರ್ಷ ನೀವು ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ, ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ ಮತ್ತು ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕ್ ಖಂಡಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅರಿಯುವಿರಿ.

ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡದ ಸ್ಥಾನ, ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶ, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಭಾಗಗಳು, ವಾಯುಗುಣ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಸ್ಯವರ್ಗ, ವ್ಯವಸಾಯ, ಪ್ರಮುಖ ಖನಿಜಗಳು ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಂದ್ರತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1 ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ಸ್ಥಾನ, ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಹಾಗೂ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವರು.

2 ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಭಾಗಗಳ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿ ಅರಿಯುವರು.

3 ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ನದಿ ಹಾಗೂ ಮಹಾಸರೋವರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರು.

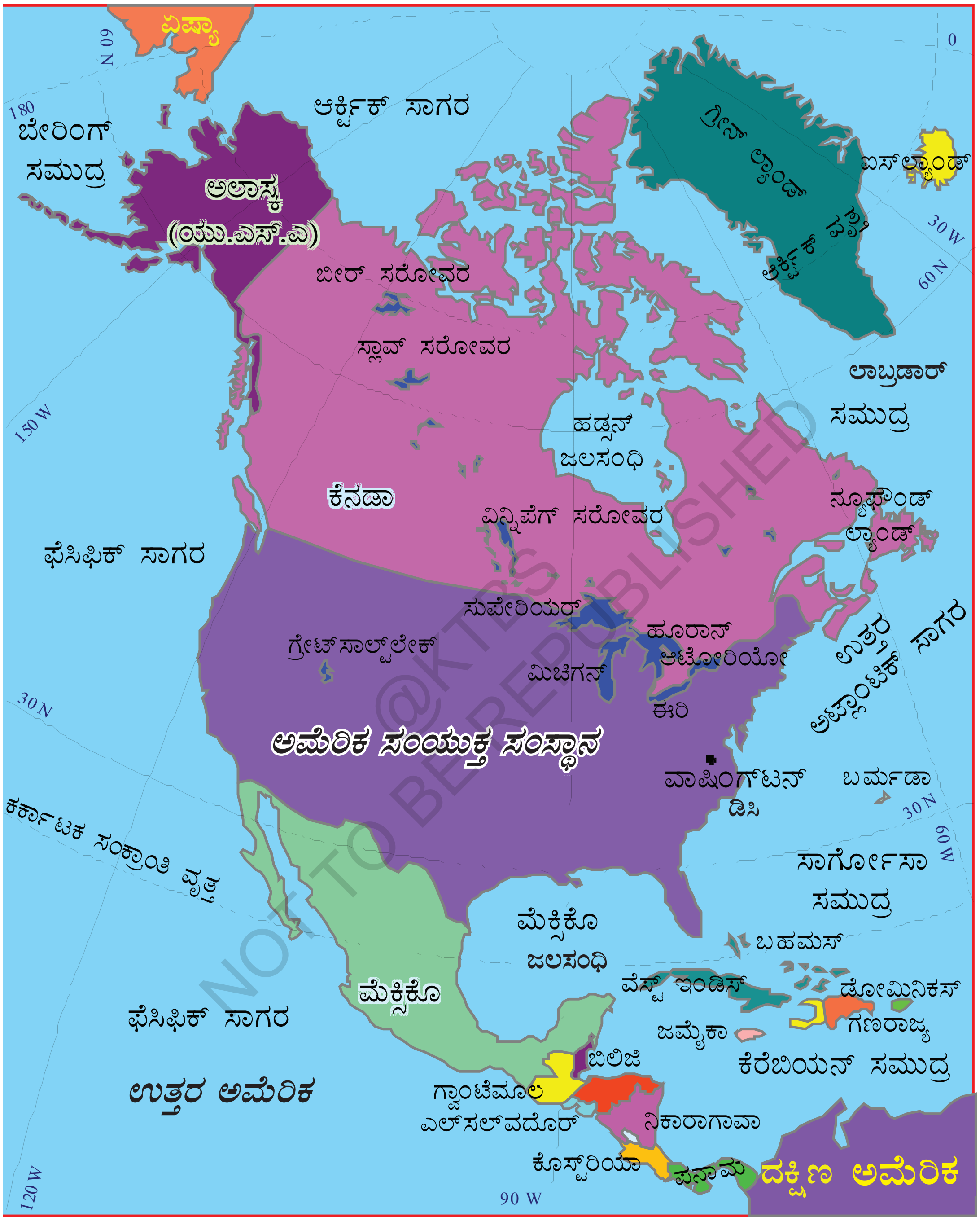
4 ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ವೈವಿಧ್ಯ ವಾಯುಗುಣವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಸ್ಯವರ್ಗ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರು.

5 ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿನ ವ್ಯವಸಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವರು.

6 ಪ್ರಮುಖ ಖನಿಜಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕವು ಹೇಗೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವರು.

7 ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೂಲ, ಸಾಂದ್ರತೆ ಹಾಗೂ ಹಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವರು.

ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಖಂಡವಾಗಿದೆ. ಈ ಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಬಹುತೇಕ ನಿವಾಸಿಗಳು ಯುರೋಪಿಯನರು ಮತ್ತು ಇತರ ದೇಶಗಳಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಸ್ಪೇನಿನವರು ಮೆಕ್ಸಿಕೊದ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಫ್ರೆಂಚರು ಕೆನಡದಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣೆ (fur) ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕೆನಡದ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಮತ್ತು ನ್ಯೂಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿನ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮಾಡಿದರಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿನ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಲೂಟಿಮಾಡಿದರು.

ಭೂಪಟ 11.1 ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ (ರಾಜಕೀಯ)

ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ಹೇರಳವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಅಲ್ಲಿನ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತಳಹದಿಯಾಗಿವೆ. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧ, ಉತ್ತಮ ಸಾರಿಗೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕವು ಜಗತ್ತಿನ

ಅತಿ ಶ್ರೀಮಂತ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೊಂದಿದ ಖಂಡಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದೆ. ಈ ಖಂಡವನ್ನು ಮಾದರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇತರ ಖಂಡಗಳೊಡನೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

1 ನೆಲೆ, ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ

ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಮಭಾಜಕವೃತ್ತದ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. ಅದು ಅಕ್ಷಾಂಶಿಕವಾಗಿ 7^0 ಉತ್ತರ ಅಕ್ಷಾಂಶದಿಂದ 84^0 ಉತ್ತರ ಅಕ್ಷಾಂಶದವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿದೆ. ಕರ್ಕಾಟಕ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ವೃತ್ತವು ($23\frac{1}{2}^0$ ಉ.ಅ) ಈ ಖಂಡದ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತರ ಮೇರು ವೃತ್ತವು ($66\frac{1}{2}^0$ ಉ.ಆರ್ಕ್ಟಿಕ್ ವೃತ್ತ) ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾದು ಹೋಗಿವೆ. ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕವು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರದಿಂದಲೂ, ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಆರ್ಕ್ಟಿಕ್ (ಉತ್ತರ ಶೀತ) ಸಾಗರದಿಂದಲೂ ಸುತ್ತುವರಿದಿದೆ. ಬೇರಿಂಗ್ ಜಲಸಂಧಿಯು ಇದನ್ನು ಏಷ್ಯ ಖಂಡದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದೆ. ಪನಾಮ ಭೂಕಂಠದಿಂದಾಗಿ ಇದು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದೊಂದಿಗೆ ಭೂಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಜಲಭಾಗಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಉದಾ:– ಮೆಕ್ಸಿಕೊ ಖಾರಿ, ಹಡ್ಸನ್‌ಕೊಲ್ಲಿ, ಅಲಾಸ್ಕ ಖಾರಿ, ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯ ಖಾರಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಸ್ ಮತ್ತು ಕ್ಯೂಬಾ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ಕೆರಬಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಕೆನಡದ ಪೂರ್ವ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯೂಫೌಂಡ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಪ್ರದೇಶವಿದೆ. ಆರ್ಕ್ಟಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ದ್ವೀಪಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರೀನ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಅತಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿರುವ ಅಂಚಿನ ಭೂಭಾಗವನ್ನು ಮಧ್ಯ ಅಮೆರಿಕವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕವು ಭೂವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ (16.46%) ಏಷ್ಯ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಗಳ ನಂತರ ಮೂರನೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಭೂಖಂಡವಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾರತಕ್ಕಿಂತ ಸುಮಾರು ಏಳು ಪಟ್ಟು (24.24 ದಶಲಕ್ಷ ಚ.ಕಿ.ಮೀ) ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ 24 ರಾಜ್ಯಗಳಿವೆ. ಕೆನಡ, ಅಮೆರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಮೆಕ್ಸಿಕೋ ಈ ಮೂರು ರಾಜ್ಯಗಳು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿವೆ. ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ಭೌತಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

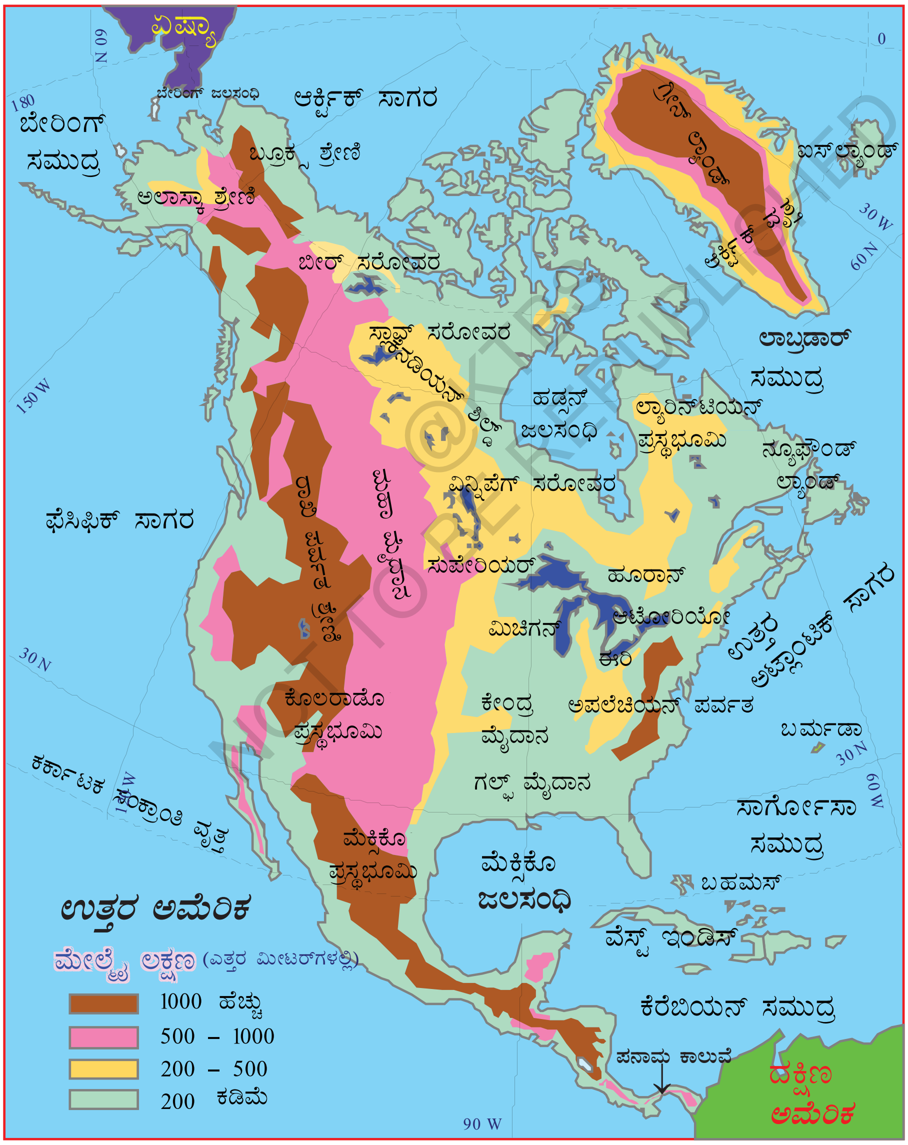
ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿದೆಯೇ?

ದೇಶಗಳು	ಅವುಗಳ ವಿಶೇಷತೆ
ಮೆಕ್ಸಿಕೋ	– ಟ್ರಾನ್ಸ್ ಕೆನಡಿಯನ್ ರೈಲ್ವೆ
ಕೆನಡ	– ಹಿಮ ಹಾಕಿ, ಹಿಮ ಕರಡಿ
ಯು.ಎಸ್.ಎ.	– ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಕ್ಯಾನಿಯನ್, ಹೋಮ್ಸ್, ಬಾರ್ ರಿಂಗರ್ ಕ್ರೇಟರ್, ವಾಲ್ಕನಾಸ್
ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಸ್	– ಕ್ರಿಕೆಟ್, ದ್ವೀಪಗಳು

2 ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಭಾಗಗಳು

ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ

1 ಪಶ್ಚಿಮದ ಪರ್ವತಾವಳಿಗಳು ಅಥವಾ ರಾಕಿ ಪರ್ವತಗಳು
2 ಮಹಾ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರೀಯ ಮೈದಾನಗಳು
3 ಕೆನಡಿಯನ್ ಭೂಫಲಕ 4. ಅಪಲೇಷಿಯನ್ ಉನ್ನತ ಪ್ರದೇಶಗಳು

ಭೂಪಟ 11.2 ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ (ಪ್ರಾಕೃತಿಕ)

1 ಪಶ್ಚಿಮದ ಪರ್ವತಾವಳಿಗಳು

ಇವುಗಳು, ಭಾರತದ ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತಗಳಂತೆಯೇ ಮಡಿಕೆ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳಾಗಿವೆ. ಪಶ್ಚಿಮದ ಈ ಪರ್ವತಾವಳಿಗಳು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅಲಾಸ್ಕದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಪನಾಮದವರೆಗೂ ಹಬ್ಬಿವೆ. ಅವು ನಿರಂತರವಾದ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಉದಾ: ಕೊಲರಾಡೊ, ಮೆಕ್ಸಿಕನ್, ಯೂಕಟನ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗಳು.

11.1 ರಾಕಿ ಪರ್ವತ ಸರಣಿ

11.2 ಅಲಾಸ್ಕ ಪರ್ವತ ಸರಣಿ

11.3 ಮ್ಯಾಕ್‌ಕಿನ್ಲೆ ಪರ್ವತ

ಪಶ್ಚಿಮದ ಪರ್ವತಾವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಕಿ ಪರ್ವತಗಳು ಅತಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸರಣಿಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೌಂಟ್ ಮ್ಯಾಕ್‌ಕಿನ್ಲೆ (6194 ಮೀ) ಅತಿ ಎತ್ತರವಾದ ಶಿಖರವಾಗಿದ್ದರೆ, ಮೃತ್ಯುಕಣಿವೆಯು (ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ 86 ಮೀ.ನಷ್ಟು ತಗ್ಗಾದ) ಅತಿ ತಗ್ಗಾದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯದಲ್ಲಿರುವ ವೈಟ್ನೀ ಪರ್ವತ ಮತ್ತು ಶ್ವೇತ ಪರ್ವತಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಏರಿಳಿತ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅವು ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿವೆ. ಈ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕೆಲವು ಅಂತರ್ ಪರ್ವತ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕೊಲಂಬಿಯ. ಕೊಲರಾಡೊ ಮತ್ತು ಮೆಕ್ಸಿಕನ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗಳು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ

ಪ್ರಮುಖವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಕೊಲರಾಡೊ ನದಿಯು ಕೊಲರಾಡೊ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಅಪಾರ ಸವಕಳಿಯ ಮೂಲಕ 'ಮಹಾ ಕಂದರ' (ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಕ್ಯಾನಿಯನ್) ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಓಲ್ಡ್ ಫೇಥ್‌ಫುಲ್ ಗೈಸರ್ – ಪ್ರಪಂಚದ ಹೆಸರಾಂತ ಗೈಸರ್ (ಬಿಸಿ ನೀರಿನ ಬುಗ್ಗೆ) ಆಗಿದ್ದು ಅಮೆರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಯೆಲ್ಲೋಸ್ಟೋನ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿದೆ.

11.4 ಓಲ್ಡ್ ಫೇಥ್‌ಫುಲ್ ಗೈಸರ್

2 ಮಹಾ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರೀಯ ಮೈದಾನಗಳು

ಕೇಂದ್ರೀಯ ಮೈದಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರೈರೀಸ್‌ನ ಮಹಾಮೈದಾನಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಪಲೇಷಿಯನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಪರ್ವತಾವಳಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಮೈದಾನಗಳು ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದ್ದು (ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ಒಟ್ಟು ಭೂಭಾಗದ 3/5ರಷ್ಟು) ಸಮತಟ್ಟಾದ ಲಕ್ಷಣದಿಂದ ಇಳಿಜಾರು ಲಕ್ಷಣದವರೆಗಿನ ಭೂಭಾಗದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಈ ಮೈದಾನಗಳು ಮಿಸಿಸಿಪ್ಪಿ ಮತ್ತು ಮಿಸ್ಸೌರಿ ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉಪನದಿಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ. ಇದು ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ಫಲವತ್ತಾದ ಮೈದಾನಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದ್ದು, ಉತ್ತಮ ಕೃಷಿ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಉತ್ತರ ಭಾಗವು ಹಿಮಹಾಳೆಗಳಿಂದ (ಹಿಮನದಿ) ಭೂನಗ್ನೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜಲಾನಯನ ತಗ್ಗುಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿವೆ. ಈ ತಗ್ಗುಗಳು ಸರೋವರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ.

ಧೂಳಿನ ಬೋಗುಣಿ (Dust Bowl) – ಇದು ಧೂಳಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸುಂಟರಗಾಳಿಯಿಂದಾಗಿದೆ. ಇದು ಅಮೆರಿಕ ಮತ್ತು ಕೆನಡದ ಪ್ರೈರೀಸ್‌ನಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿಗೆ ಅನಾಹುತವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

3 ಕೆನಡಿಯನ್ ಭೂಫಲಕ

ಕೆನಡಿಯನ್ ಭೂಫಲಕವು ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದು, ಹಡ್ಸನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ. ಇದು ಭಾರತದ ದಖ್ಖನ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯಂತೆ ಜಗತ್ತಿನ ಕೆಲವು ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಿಲೆಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದೆ.

4. ಅಪಲೇಷಿಯನ್ ಉನ್ನತ ಪ್ರದೇಶಗಳು

ಪೂರ್ವದ ಉನ್ನತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅಪಲೇಷಿಯನ್‌ಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳು ಭೂಖಂಡದ ಪೂರ್ವ ಅಂಚಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ನ್ಯೂಫೌಂಡ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಅಲಬಾಮದವರೆಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿವೆ. ಅಪಲೇಷಿಯನ್‌ಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಮಡಿಕೆ ಪರ್ವತಗಳಾಗಿದ್ದು ಭೂನಗ್ನೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಅವುಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಎತ್ತರವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

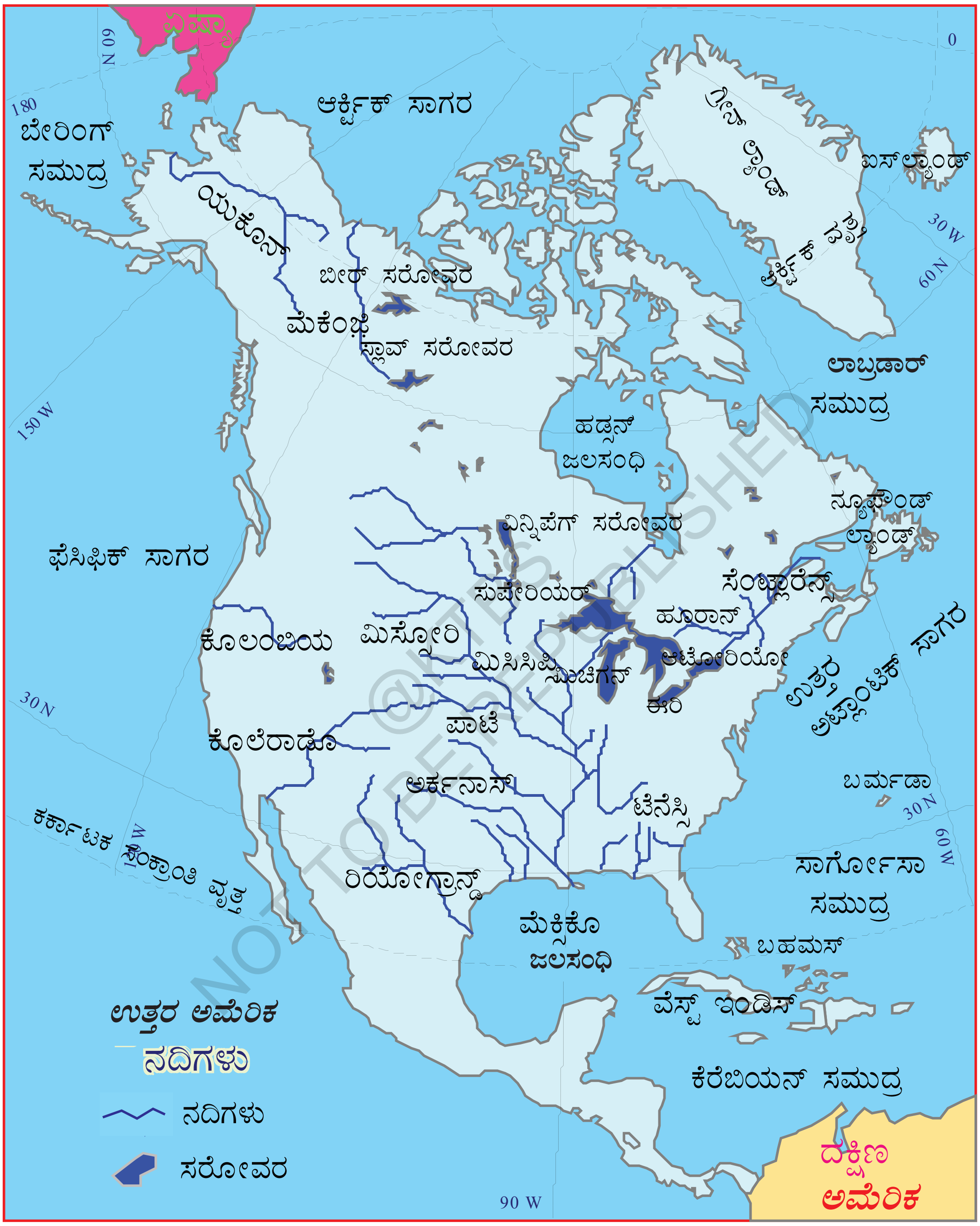
11.5 ಅಪಲೇಷಿಯನ್ ಮಡಿಕೆ ಪರ್ವತಗಳು

ಅಪಲೇಷಿಯನ್ ಸರಣಿಗಳ ಪೂರ್ವ ಭಾಗಗಳು ಪಾದಭಾಗದ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಕರಾವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಸೆಂಟ್ ಲಾರೆನ್ಸ್ ಕಣಿವೆಯು ಲಾಬ್ರಡಾರ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಪಲೇಷಿಯನ್ ಶ್ರೇಣಿಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು, ಸೀಸ, ಸತು, ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು, ತಾಮ್ರ, ಜಲಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕಾಡುಮರಗಳಂತಹ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿವೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಅಪಾರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅದು ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದೆ.

ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಸರೋವರಗಳು

ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕವು ಕೆಲವು ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕ ನದಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಖಂಡದ ಕೆನಡಿಯನ್ ಭೂಫಲಕದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಭೌತಿಕ ಲಕ್ಷಣಹೊಂದಿರುವ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸರೋವರಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿವೆ. ಅವು ಹಿಮನದಿಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಿಂದಾಗಿವೆ.

ನದಿಗಳು: ಮಿಸಿಸಿಪ್ಪಿ ಮತ್ತು ಮಿಸ್ಸೋರಿಗಳು ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ನದಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಒಟ್ಟಾರೆ ಅವು 2/3ರಷ್ಟು ಭೂಭಾಗದ ಮೂಲಕ ಹರಿಯುತ್ತವೆ. ಮಿಸಿಸಿಪ್ಪಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ನದಿಯಾಗಿದ್ದು, ಮೆಕ್ಸಿಕೊ ಖಾರಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ.

ಭೂಪಟ 11.3 ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ನದಿಗಳು

11.6 ಮಿಸಿಸಿಪ್ಪಿ ನದಿ

ಕೊಲರಾಡೊ ನದಿಯು ಕೊಲರಾಡೊ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯ ಮೂಲಕ ಹರಿಯುತ್ತಾ ಮಹಾಕಂದರವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದೆ. ಅದು ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಮಹಾಕಂದರವನ್ನು 'ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಅದ್ಭುತ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

11.7 ಮಿಸ್ಸೋರಿ ನದಿ

ಮಹಾಕಂದರ (ಅರಿಜೋನ, ಯು.ಎಸ್.ಎ.)

ಆಳ – ಸುಮಾರು 1800 ಮಿ.

ಅಗಲ – 3ರಿಂದ 29 ಕಿ.ಮೀ.

11.8 ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಕ್ಯಾನಿಯನ್ (ಮಹಾ ಕಂದರ)

ಸೆಂಟ್ ಲಾರೆನ್ಸ್ ಅಮೆರಿಕದ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಕೆನಡಗಳ ಅತಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ನದಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಮಹಾಸರೋವರಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಮೂರು ತಿಂಗಳುಗಳ ಕಾಲ ಹಿಮರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಸರೋವರಗಳು: ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕವು ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸಿಹಿನೀರಿನ ಮತ್ತು ಉಪ್ಪು ನೀರಿನ ಸರೋವರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅವುಗಳು ಕೆನಡಿಯನ್ ಭೂಫಲಕದ ದಕ್ಷಿಣದ ಗಡಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿವೆ. ಹ್ಯೂರಾನ್, ಒಂಟಾರಿಯೊ, ಮಿಚಿಗನ್, ಐರಿ ಮತ್ತು ಸುಪೀರಿಯರ್‌ಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸರೋವರಗಳಾಗಿವೆ.

11.9 ಸುಪೀರಿಯರ್ ಸರೋವರ

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಸರೋವರಗಳನ್ನು **ಹೋಮ್ಸ್** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಸುಪೀರಿಯರ್ ಸರೋವರವು ಮಹಾಸರೋವರಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದು ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸಿಹಿ ನೀರಿನ ಸರೋವರವಾಗಿದೆ. ಚಿಕಾಗೊ ಮತ್ತು ಡೆಟ್ರಾಯಿಟ್ ನಗರಗಳು ಮಿಚಿಗನ್ ಸರೋವರದ ದಡದ ಮೇಲೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸರೋವರಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಜಲಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿವೆ.

3 ವಾಯುಗುಣ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಸ್ಯವರ್ಗ

ವಾಯುಗುಣ: ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕವು ಅತಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವಿಭಿನ್ನ ಮೇಲ್ಮೈ ಲಕ್ಷಣ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾದ ವಾಯುಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅಲಾಸ್ಕ ಮತ್ತು ಗ್ರೀನ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟುವ ಹವಾಗುಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು (ಟಂಡ್ರಾ ಮಾದರಿ) ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಅಮೆರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ ನೈರುತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಮರುಭೂಮಿಗಳು ಸುಡುವ ಶಾಖವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಫ್ಲಾರಿಡದ ಆಗ್ನೇಯ ಭಾಗ, ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರೀಯ ಅಮೆರಿಕ ಉಷ್ಣವಲಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಖಂಡದ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹರಿಕೇನ್ಸ್ ಮತ್ತು ಟರ್ನೋಡೊಗಳಂತಹ ತೀವ್ರವಾದ ಬಿರುಗಾಳಿಯುಕ್ತ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿವೆ.

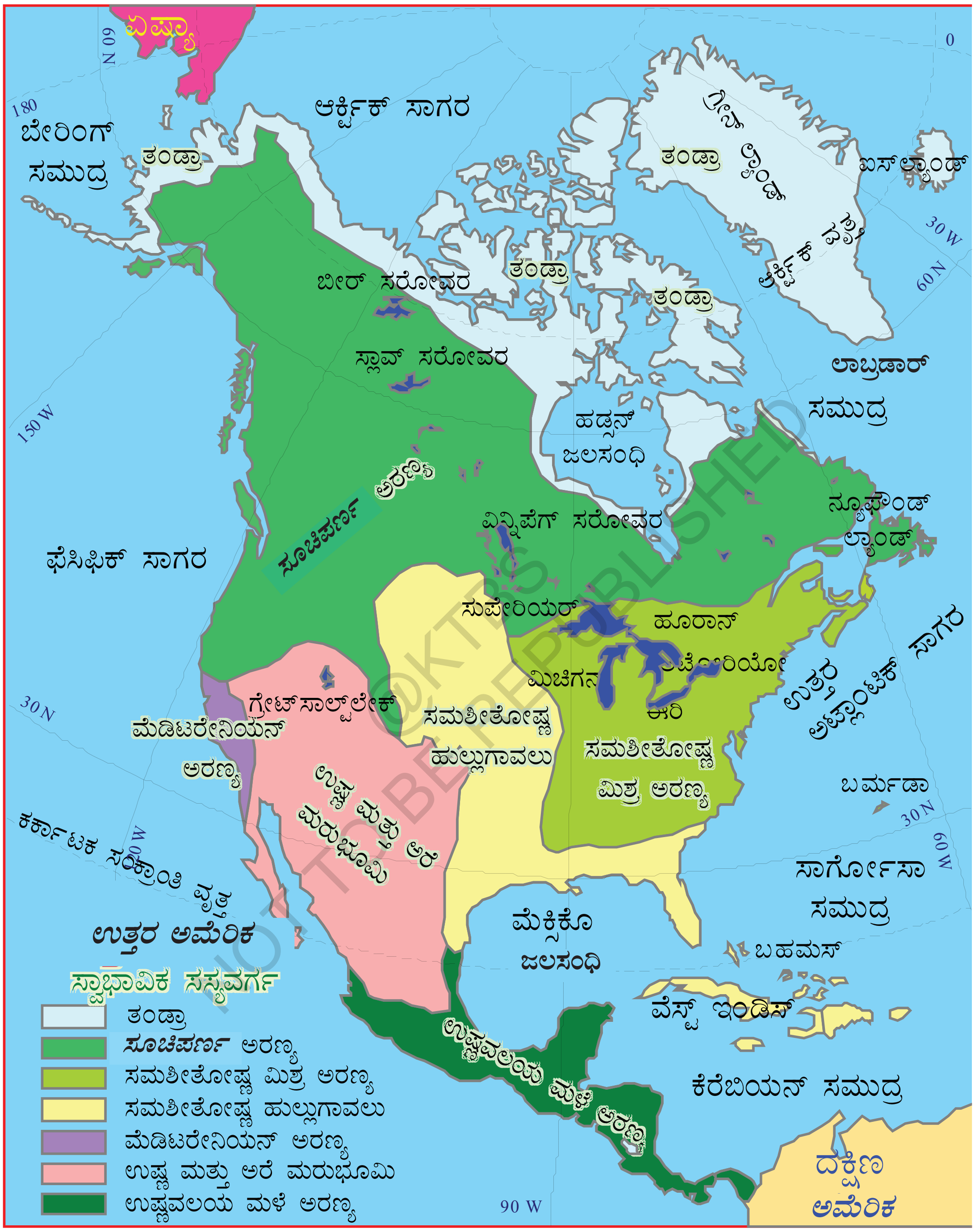
11.10 ಹರಿಕೇನ್ಸ್

11.11 ಟರ್ನೋಡೊ

11.12 ಟ್ವಿಸ್ಟರ್

ಭೂಪಟ 11.4 ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಸ್ಯವರ್ಗ

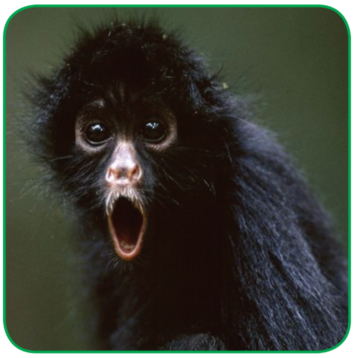
ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಸ್ಯವರ್ಗ: ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಸ್ಯವರ್ಗ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗಗಳ ಜೀವನವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ವಾಯುಗುಣ, ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಭೂಸ್ವರೂಪ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕವು ಹೊಂದಿರುವ ವಾಯುಗುಣ ಮತ್ತು ಭೂಸ್ವರೂಪದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಂದಾಗಿ, ಅದು ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಅರೆಶುಷ್ಕ ಸಸ್ಯವರ್ಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಈ ಸಸ್ಯವರ್ಗದ ಪಟ್ಟಿಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಾಯುಗುಣ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಟಂಡ್ರಾ ಮಾದರಿಯ ಸಸ್ಯವರ್ಗವು ಉತ್ತರ ಮೇರುವೃತ್ತ (ಆರ್ಕ್ಟಿಕ್ ವೃತ್ತ) ದೊಳಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೆನಡ, ಅಲಾಸ್ಕ ಮತ್ತು ಗ್ರೀನ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಚಳಿಗಾಲವು ದೀರ್ಘ ಮತ್ತು ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟುವ ಹಾಗೂ ಬೇಸಿಗೆಯು ಅತಿಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯ ಲಕ್ಷಣದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಸ್ಯವರ್ಗಗಳೆಂದರೆ ಪಾಚಿ ಮತ್ತು ಹಾವಸೆಗಳು ಮಾತ್ರ. ಬೇಸಿಗೆ ಋತುಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹೂಬಿಡುವ ಸಸ್ಯಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಕಷ್ಟ ಮತ್ತು ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕಬಲ್ಲ ಹಿಮಜಿಂಕೆ, ಕಾರಿಬೊ ಮತ್ತು ಶಾಖಾಹಾರಿಗಳಾದ ಹಿಮಕರಡಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ.

11.13 ಸೂಚಿಪರ್ಣ ಅರಣ್ಯ

ಟಂಡ್ರಾ ಪಟ್ಟಿಯ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ತಂಪಾದ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ವಿಧದ ವಾಯುಗುಣ ಪ್ರದೇಶವಿರುವುದರಿಂದ ಶೀತವಾಯುಗುಣದ ನರಿಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇದು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಸೂಚಿಪರ್ಣ ಅರಣ್ಯದ ಪಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು **ಟೈಗಾ** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಸೂಚಿಪರ್ಣ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸದಾ ಹಸಿರಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಂಕುಲಗಳಾದ ಪೈನ್, ಫರ್, ಸ್ಪ್ರೂಸ್, ಲಾರ್ಚ್ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಉಣ್ಣೆಯಂತಹ ಕೂದಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಉದಾ: ಲೈನಾಕ್ಸ್, ಸಾಬಲ್, ಸಿಲ್ವರ್ ಫಾಕ್ಸ್ ಇತ್ಯಾದಿ

11.14 ಬೀವರ್

11.15 ಕಪ್ಪು ಕರಡಿ

11.16 ಹಿಮ ಕಪ್ಪುಕರಡಿ

11.17 ಸಿಲ್ವರ್ ಫಾಕ್ಸ್

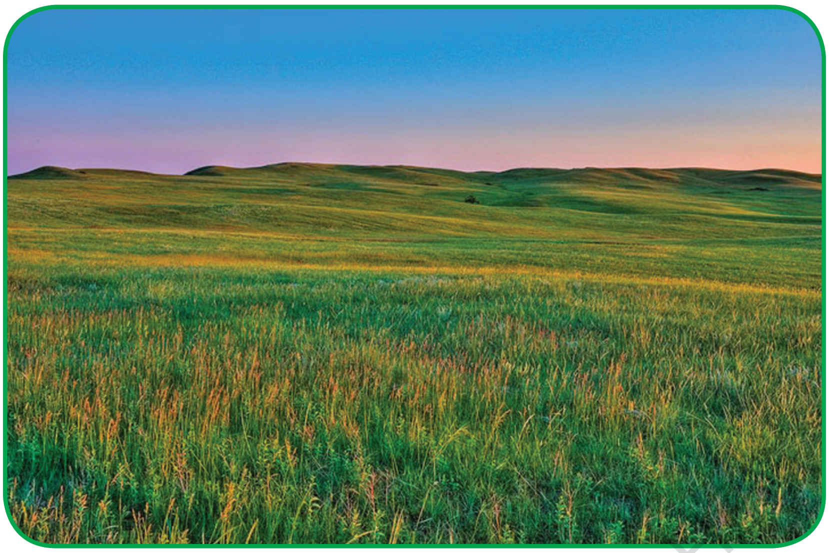
11.18 ಸೈಪ್ರಸ್

11.19 ಚೆಸ್ಟ್‌ನೆಟ್

ಎಲೆಯುದುರುವ ವಿಧದ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಸೆಂಟ್ ಲಾರೆನ್ಸ ಮತ್ತು ಮಹಾಸರೋವರಗಳ ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಉತ್ತರ ಭಾಗವು ಶೀತದಿಂದ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ ಭಾಗವು ಬೆಚ್ಚನೆಯ ಗುಣದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಚಳಿಗಾಲವು ಶೀತವಾಗಿದ್ದರೆ ಬೇಸಿಗೆಯು ಬೆಚ್ಚಗಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಮರಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಡಿಸಿದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಉದಾ: ಸೈಪ್ರಸ್, ಓಕ್, ಆಕ್ ಮತ್ತು ಚೆಸ್ಟ್‌ನಟ್‌ಗಳು. ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳೆಂದರೆ ಬೀವರ್, ಕಪ್ಪುಕರಡಿ, ಹಿಮಇಲಿ ಮತ್ತು ಪೋರ್‍ಕ್ಯುಪೈನ್‌ಗಳಾಗಿವೆ.

ತಂಪಾದ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಲಯದ ಸಸ್ಯವರ್ಗ ಮತ್ತು ವಾಯುಗುಣವನ್ನು ಅಮೆರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ರಾಕೀ ಪರ್ವತಗಳು ಮತ್ತು ಮಿಸಿಸಿಪ್ಪಿ–ಮಿಸ್ಸೋರಿ ಮಹಾನದಿ ಮುಖಜಭೂಮಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಪ್ರದೇಶವಿದೆ. ಇದನ್ನು **ಪ್ರೈರೀಸ್** ಎಂತಲೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ವಿಶಾಲವಾದ ವೃಕ್ಷರಹಿತ ಮೈದಾನವಾಗಿದೆ. ಈ ಮೈದಾನ ಪ್ರದೇಶವು ಗೋಧಿ ಬೇಸಾಯ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದ ಗೋಧಿಯ ಕಣಜ ಅಥವಾ 'ರೊಟ್ಟಿಯ ಬುಟ್ಟಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

11.20 ಪ್ರೈರೀಸ್ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು

ಸೂಚಿಪರ್ಣ ಮತ್ತು ಎಲೆಯುದುರುವ ಅರಣ್ಯಗಳ ಮರಗಳು ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ಮಿಶ್ರ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಕೆನಡ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯಗಳು ಅಂತಹ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಮರಗಳೆಂದರೆ ಬರ್ಚ್, ಬೀಚ್, ಮ್ಯಾಪಲ್, ಓಕ್ ಮುಂತಾದವುಗಳು.

11.21 ಮಹಾಗನಿ

11.22 ಮ್ಯಾಪಲ್

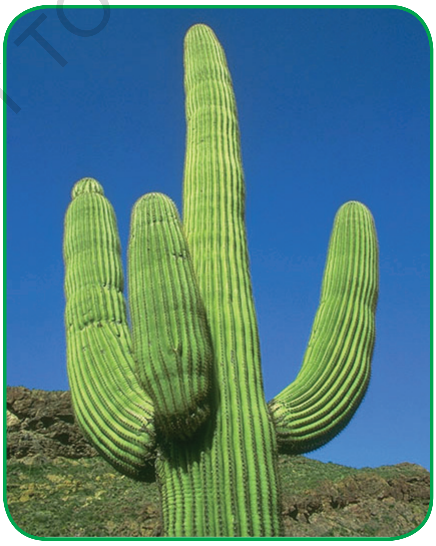
ಕೆನಡ ಸರೋವರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೇಶ. ವಿರಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಅಪಾರ ಟೈಗಾ ಮಾದರಿಯ ಕಾಡುಗಳಿಂದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಅತ್ಯಧಿಕ ಮರದ ರಫ್ತು ಇಲ್ಲಿಂದಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೆಕ್ಸಿಕೊದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗ ಮತ್ತು ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಸ್ ಪ್ರದೇಶವು ಉಷ್ಣವಲಯದ ಅರಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಮರಗಳಾದ ಮಹಾಗನಿ ಮತ್ತು ಲಾಗ್‌ವುಡ್‌ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತಿರುವ ಮಿಶ್ರ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯು ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ವಿಧದ ವಾಯುಗುಣ ಪರಿಸ್ಥಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯ, ಮೆಕ್ಸಿಕೊ ಮತ್ತು ಅರಿಝೋನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಖಂಡದ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗದ ಮರುಭೂಮಿಯಂತಹ (ಶುಷ್ಕ) ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪಾಪಾಸು ಕಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಮುಳ್ಳಿನ ಪೊದೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯ. ಇಲ್ಲಿನ ಮರುಭೂಮಿಯ ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು 'ಮರುಭೂಮಿಗಳ ಚಳಿಗಾಲ'ವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

11.23 ಮರುಭೂಮಿ ಸಸ್ಯ – ವಿವಿಧ ಪಾಪಾಸು ಕಳ್ಳಿಗಳು

4 ಕೃಷಿ

ಕೃಷಿಯು ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕಸಬಾಗಿದೆ. ಈ ಖಂಡದ ಕೇಂದ್ರೀಯ ತಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೆನಡ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಅತ್ಯಧಿಕ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ಒಟ್ಟು ಭೂಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಶೇ.10ರಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶವು ಮಾತ್ರ ಕೃಷಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಕೃಷಿಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವ ಉತ್ಪನ್ನ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು, ಏಕೆಂದರೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ಫಲವತ್ತಾದ ಮಣ್ಣು, ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರಾವರಿ, ಯಾಂತ್ರಿಕ ಬೇಸಾಯ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮಾನವನ ಪೂರ್ಣ ಶ್ರಮವಿರುವುದರಿಂದ ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕವನ್ನು ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಕೃಷಿಪ್ರದೇಶವನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದೆ.

ವಿಶಿಷ್ಟ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಪಟ್ಟಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಉದಾ: ಕಾರ್ನ್‌ಪಟ್ಟಿ, ಗೋಧಿಪಟ್ಟಿ, ಹತ್ತಿಪಟ್ಟಿ, ತಂಬಾಕುಪಟ್ಟಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೆನಡ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಗೋಧಿಯನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರೈರೀ ಪ್ರದೇಶವು ಗೋಧಿ ಬೇಸಾಯಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಮಣ್ಣನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದು, ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ರಫ್ತು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳವು **ಕಾರ್ನ್** ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಪಡೆದಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸಂಯುಕ್ತ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಮೆಕ್ಸಿಕೊಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹುತೇಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೆಕ್ಕೆ ಜೋಳವನ್ನು ಹಸುಗಳು ಮತ್ತು ಹಂದಿಗಳ ಮೇವುಗಳಿಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಮೆಕ್ಸಿಕೊದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳವು ಇಂಧನ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

11.24 ಗೋಧಿ

11.25 ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ

ಇತರ ಪ್ರಧಾನ ಬೆಳೆಗಳೆಂದರೆ ಬಾರ್ಲಿ, ಓಟ್ಸ್ ಮತ್ತು ಆಲುಗಡ್ಡೆಗಳಾಗಿವೆ. ಬಾರ್ಲಿಯನ್ನು ಬಿಯರ್ (beer) ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಓಟ್ಸನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇವುಗಳಿಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಆಲುಗಡ್ಡೆಯನ್ನು ಸಹ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಇದು ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ತಂಬಾಕುಗಳನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಿಸಿಸಿಪಿ ನದಿಯ ಕಣಿವೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಹತ್ತಿ ಪ್ರದೇಶವು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅಮೆರಿಕ ತಂಬಾಕು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿಶ್ವದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಚೀನದ ನಂತರ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಕಬ್ಬು ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ. ಕ್ಯೂಬಾ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೂರನೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಇದನ್ನು 'ಜಗತ್ತಿನ ಸಕ್ಕರೆ ಬೋಗುಣಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

11.26 ಸೇಬಿನ ತೋಟ

11.27 ದ್ರಾಕ್ಷಿ

ಕಾಫಿ ಮತ್ತು ಕೋಕ್‌ಗಳು ಉಷ್ಣವಲಯದ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಯ ಅಮೆರಿಕದ ಭಾಗಗಳು ಮತ್ತು ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯ, ಫ್ಲಾರಿಡಾ, ನ್ಯೂಜೆರ್ಸಿ ಮತ್ತು ನಗರ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಕಿತ್ತಳೆ, ನಿಂಬೆ (ಲಿಂಬೆ), ಸೇಬು, ಸೀಬೆ, ಪೀಚ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯವು ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ಶೇ.90ರಷ್ಟು ದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ದ್ರಾಕ್ಷಾರಸ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯವನ್ನು 'ದ್ರಾಕ್ಷಾರಸದ ರಾಜ್ಯ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡದ ಈಶಾನ್ಯ ಭಾಗದ ಅಂಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಸಾಗರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು, ನ್ಯೂಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಜಾರ್ಜಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ನ್ಯೂಫೌಂಡ್

ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕರಾವಳಿಗಳ ಆಳವಿಲ್ಲದ ಖಂಡಾವರಣ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹೆಸರಾಂತ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿವೆ.

5 ಪ್ರಮುಖ ಖನಿಜಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು

ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕವು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೃಪೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ. ಅದರ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳೆಂದರೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಮಣ್ಣುಗಳು, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳು, ಖನಿಜಗಳು, ಶಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತುಗಳಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ ಭೂಖಂಡವು ವಿವಿಧ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಖನಿಜಗಳ ಅಧಿಕ ನಿಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಚಿನ್ನದ ನಿಕ್ಷೇಪವು ಜನರನ್ನು ಈ ಖಂಡಕ್ಕೆ ಬಹು ಹಿಂದೆಯೇ ಆಕರ್ಷಿಸಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು, ತಾಮ್ರ, ನಿಕಲ್, ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಸತುಗಳು ಇತರ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಖನಿಜ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಖಂಡವು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು, ಕಲ್ಲೆಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಖನಿಜ ಗಣಿಯೆಂದರೆ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿಯಾಗಿದೆ. ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯ ಮತ್ತು ಯೂಕಾಟನ್ ಕಣಿವೆಗಳು ಚಿನ್ನದ ಗಣಿಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿವೆ. ಸುಪೀರಿಯರ್ ಸರೋವರ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರಿನ ನಿಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದಿವೆ. ಅತಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ದರ್ಜೆಯ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರನ್ನು ಕೆನಡಿಯನ್ ಭೂಫಲಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮೆಕ್ಸಿಕೊ ವಿಶ್ವದ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳ್ಳಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ. ಅಮೆರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕ ತಾಮ್ರವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ.

11.28 ಚಿನ್ನ

11.29 ಕಬ್ಬಿಣ

11.30 ಉಕ್ಕು

11.31 ಇದ್ದಿಲು

11.32 ತಾಮ್ರ

11.33 ನಿಕಲ್

11.34 ಬೆಳ್ಳಿ

11.35 ತವರ (ಸತುವು)

ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕವು ಇಲ್ಲಿನ ಅಪಲೇಷಿಯನ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕ ನಿಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅಮೆರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಪ್ರಪಂಚದ ಅತ್ಯಧಿಕ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲನ್ನು ರಫ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರದಂಚಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲದ ಅಧಿಕ ನಿಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಅಮೆರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಪ್ರಮುಖ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಅಣುಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವ ದೇಶವೂ ಆಗಿದೆ.

ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಕೆನಡಗಳು ಅತಿ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು, ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು, ತಾಮ್ರ, ಬಾಕ್ಸೈಟ್‌ಗಳಂತಹ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳು ಭಾರಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ. ಶಕ್ತಿ, ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯು ವಿಸ್ತೃತ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಏರಿ, ಸುಪೀರಿಯರ್ ಮತ್ತು ಮಿಚಿಗನ್ ಸರೋವರಗಳ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕಿನ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿನ ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಜಲಸಾರಿಗೆಗಳು ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಪಿಟ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್ ನಗರವನ್ನು 'ಉಕ್ಕಿನ ನಗರ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕಿನ ಕೈಗಾರಿಕೆಯು ಮೂಲ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಇದು ಇತರ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಾದ ಆಟೋಮೊಬೈಲ್, ಹಡಗು ನಿರ್ಮಾಣ, ಲೋಕೋಮೋಟೀವ್ಸ್, ಭಾರಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ವಿಮಾನ ನಿರ್ಮಾಣ ಮುಂತಾದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ.

11.36 ಪಿಟ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್ – ಉಕ್ಕಿನ ನಗರ

ಅಮೆರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಕೆನಡಗಳಲ್ಲಿ ಮೃದು ಮರಗಳನ್ನು ಕಾಗದ, ಕಾರ್ಡ್‌ಬೋರ್ಡ್ ಮತ್ತು ನ್ಯೂಸ್‌ಪ್ರಿಂಟ್‌ಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತಿರುಳನ್ನು ಕೃತಕ ನಾರು ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವರು. ಕಾಗದ, ತಿರುಳು ಮತ್ತು ನ್ಯೂಸ್‌ಪ್ರಿಂಟ್‌ಗಳ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೆನಡವು ಅತಿ ಪ್ರಮುಖ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ. ಮರಕಡಿಯುವಿಕೆ ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸಂಘಟಿತ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಕೆನಡದಲ್ಲಿ ಮರಕಡಿಯುವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ಜನರನ್ನು **ಲಂಬರ್ ಜಾಕ್ಸ್** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಯು ಕೃತಕ ರಬ್ಬರ್, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳು ಮತ್ತು ಔಷಧಿಗಳಂತಹ ವಿಭಿನ್ನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗ ಮರದ ಬದಲಾಗಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಮೆರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಚಿಕಾಗೊ ನಗರವು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ.

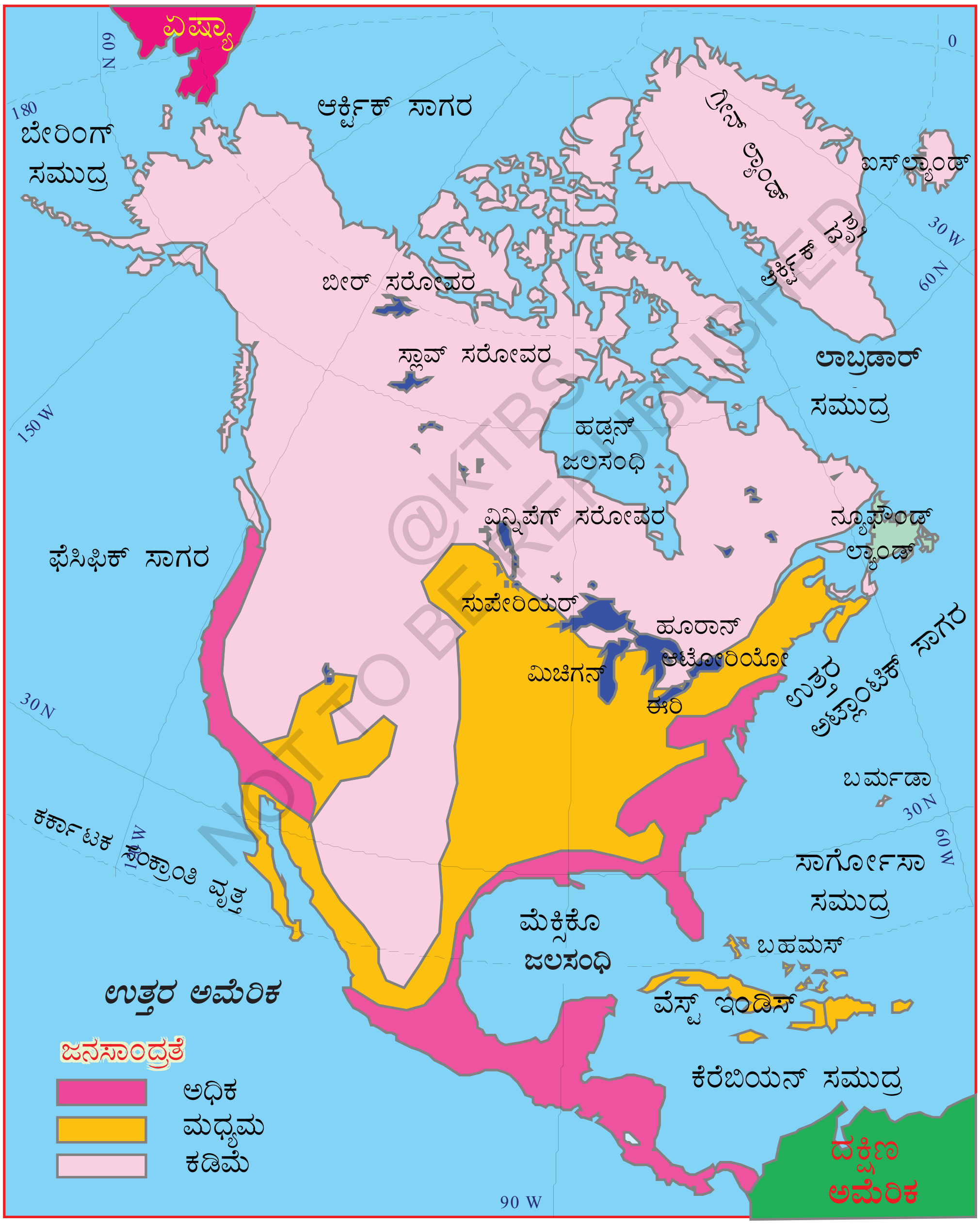
ಮಾಂಸವನ್ನು ಡಬ್ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬುವುದು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚಿಕಾಗೊ, ಕಾನ್ಸಾಸ್ ನಗರ ಮತ್ತು ಸೆಂಟ್ ಲೂಯಿಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಹರಡಿದೆ. ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ವಸ್ತುಗಳು ಸಹ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಹಲವು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಯಂತ್ರಗಳು ಅಮೆರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಕೆನಡ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ರಫ್ತಾಗುತ್ತವೆ.

11.37 ಚಿಕಾಗೊ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನಗರ

6 ಜನಸಂಖ್ಯೆ

ಬಹುತೇಕ ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕನರು ಯುರೋಪಿಯನರು, ಅಮೆರಿಕನ್ ಇಂಡಿಯನ್ಸ್ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕನ್ನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಜನರು ಸ್ಪ್ಯಾನಿಷ್, ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಫ್ರೆಂಚ್ ಅಥವಾ ಅಮೆರಿಕನ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಭೂಪಟ 11.5 ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ಜನಸಾಂದ್ರತೆ

ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ಪೂರ್ವಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಗರೀಕರಣವಿದೆ. ಉದಾ: ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್, ವಾಷಿಂಗ್‌ಟನ್, ಚಿಕಾಗೊ ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದರೆ ಖಂಡದ ಬಹುತೇಕ ಉತ್ತರ ಭಾಗವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಿಮಾವೃತದಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದರಿಂದ ಖಾಲಿ ಲಕ್ಷಣದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ಅಮೆರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ ನಗರ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅಧಿಕ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿವೆ. ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ಶೇ.98ರಷ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ✤

ಹೊಸ ಪದಗಳು :

ಪ್ರೈರೀಸ್, ಕೆರಿಬಿಯನ್, ಪರ್ವತಾವಳಿಗಳು, ರಾಕೀಸ್, ಅಪಲೇಷಿಯನ್, ಕೆನಡಿಯನ್, ಮಡಿಕೆ ಪರ್ವತ, ಭೂಫಲಕ, ಮಹಾಕಂದರ, ಹೋಮ್ಸ್, ಹರಿಕೇನ್ಸ್, ಟರ್ನೋಡೊ, ಟಂಡ್ರಾ, ಹಿಮಜಿಂಕೆ, ಕಾರಿಬೊ, ತೈಗಾ, ಬೆಳೆಪಟ್ಟಿ, ಓಟ್ಸ್, ಡಸ್ಟಬೌಲ್, ಕೋಕಿಂಗ್, ಲೋಕೋಮೋಟೀವ್ಸ್, ಲಂಬರ್ ಜಾಕ್ಸ್.

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1. ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡವನ್ನು 'ಪ್ರೈರೀಸ್‌ಗಳ ನಾಡು' ಎಂದು ಏಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ?
2. ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡದ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ತಿಳಿಸಿರಿ.
3. ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.
4. ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಕ್ಯಾನಿಯನ್ ಹೇಗೆ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದೆ?
5. ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ಪ್ರಮುಖ ಸಸ್ಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿರಿ.
6. ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.
7. ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ 'ಲಂಬರ್ ಜಾಕ್ಸ್' ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ?
8. ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಜನರು ಹಾಗೂ ಅವರ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

1. ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡದ ಬಾಹ್ಯರೇಖಾ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಟ್ಲಾಸ್ ಪುಸ್ತಕದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಖಂಡದ ಪ್ರಮುಖ ಪರ್ವತ, ನದಿ, ಮಹಾಸರೋವರ, ಮೈದಾನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರಿ.
2. ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಸ್ಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.

ಪಾಠ 12	ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ–ಆ್ಯಂಡೀಸ್‌ಗಳ ನಾಡು

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡದ ಸ್ಥಾನ, ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಅಂಶಗಳು, ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರೋವರಗಳು, ವಾಯುಗುಣ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಸ್ಯವರ್ಗ, ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಸಾಕಣೆ, ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸಂಯೋಜನೆ, ಜನಾಂಗ, ಹಂಚಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸಾಂದ್ರತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಪರಿಚಯವಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು.

1 ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಸ್ಥಾನ (ನೆಲೆ), ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ವಿಸ್ತಾರ) ಹಾಗೂ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವರು.

2 ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ನದಿ ಹಾಗೂ ಸರೋವರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವರು.

3 ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ವಾಯುಗುಣದ ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ವೈವಿದ್ಯ ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗ ಹಾಗೂ ಸಸ್ಯವರ್ಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವರು.

4 ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಸಾಕಣೆಯಲ್ಲಿನ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವರು.

5 ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಜನಾಂಗೀಯ ಮಿಶ್ರಣ, ಹಂಚಿಕೆ, ಸಾಂದ್ರತೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವರು.

❋ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕವು ಪ್ರಪಂಚದ ನಾಲ್ಕನೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಭೂಖಂಡವಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1498ರಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಸ್ಟೋಫರ್ ಕೊಲಂಬಸನು ಈ ಭೂಖಂಡವನ್ನು ತಲುಪಿ, ಅದನ್ನು ಭಾರತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯರನ್ನು ರೆಡ್ ಇಂಡಿಯನ್ಸ್‌ರೆಂದು ಕರೆದನು. ನಂತರ ಯುರೋಪಿಯನರು (ಸ್ಪ್ಯಾನಿಷ್ ಮತ್ತು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು) ಈ ಭೂಖಂಡಕ್ಕೆ ಮುಗಿಬಿದ್ದರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕವು ಆ್ಯಂಡೀಸ್ ಪರ್ವತ ಮತ್ತು ಅಮೆಜಾನ್ ನದಿಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ವಿಶೇಷವಾದ ಭೂಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಅದು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಧಿಕ ಕಾಫಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳ ನಾಡು' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

1 ನೆಲೆ, ವಿಸ್ತಾರ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಅಂಶಗಳು

ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡದ ಬಹುಭಾಗವು ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಧಗೋಳದಲ್ಲಿದೆ. ಭೂಮಧ್ಯರೇಖೆ ಮತ್ತು ಮಕರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ವೃತ್ತಗಳು ಈ ಖಂಡದ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗಿವೆ.

12.1 ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ (ರಾಜಕೀಯ)

ಇದು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅಗಲವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ ಕಡೆಗೆ ಕಿರಿದಾಗಿದ್ದು ತ್ರಿಕೋನಾಕಾರವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಅಕ್ಷಾಂಶಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು 12^0 ಉ. ಅಕ್ಷಾಂಶದಿಂದ 56^0 ದಕ್ಷಿಣ ಅಕ್ಷಾಂಶದವರೆಗೂ

ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶಿಕವಾಗಿ 35^0 ಪ. ರೇಖಾಂಶದಿಂದ 81^0 ಪಶ್ಚಿಮ ರೇಖಾಂಶದವರೆಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡವು ಪಶ್ಚಿಮಾರ್ಧಗೋಳದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡವು ಉತ್ತರ ಭಾಗವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ದಿಕ್ಕುಗಳು ಜಲಭಾಗಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದಿದೆ. ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಪನಾಮ ಕಾಲುವೆಯು ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡವು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಮುದ್ರಗಡಿಯಿಂದ, ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಈಶಾನ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಸಾಗರದಿಂದ, ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರದಿಂದ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕ್ ಸಾಗರದ ಹಿಮನೀರಿನಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

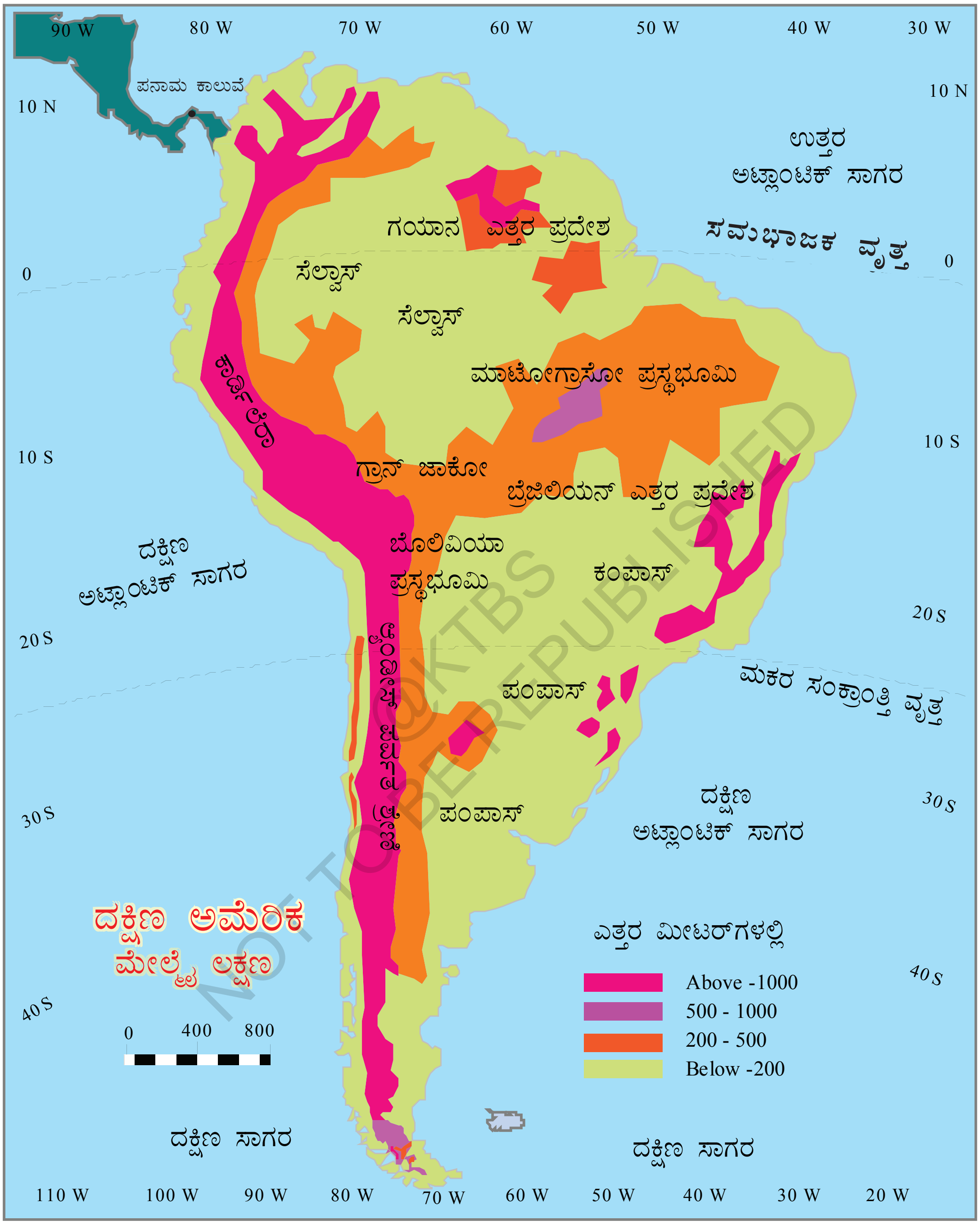
ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಒಟ್ಟು ಭೂಭಾಗವು ಸುಮಾರು 177.1 ಲಕ್ಷ ಚ.ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಷ್ಟಿದ್ದು ಅದು ಭಾರತಕ್ಕಿಂತಲೂ 3–1/2 ಪಟ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ಈ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಹದಿಮೂರು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿವೆ. ಬ್ರೆಜಿಲ್ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚ್ ಗಯಾನವು ಅತಿ ಚಿಕ್ಕ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ, ಬೊಲಿವಿಯಾ ಮತ್ತು ಪರಾಗ್ವೆ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳು ಕರಾವಳಿ ತೀರವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಚಿಲಿ ದೇಶವು ನೀಳವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ.

- ಪನಾಮ ಕಾಲುವೆಯು (1912) ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಮುಖ್ಯ ಸಾಗರ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ.
- ಅರ್ಜೆಂಟೈನಾ ಮತ್ತು ಬ್ರೆಜಿಲ್‌ಗಳು ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಆಟಕ್ಕೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿವೆ.
- ಕ್ರಿ.ಶ.2016ಕ್ಕೆ ಬ್ರೆಜಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಲಿಂಪಿಕ್ ಸಮಾವೇಶ ನಡೆಯಲಿದೆ.
- ವೆನಿಜೂಲ ದೇಶವು ಮಾಡಲಿಂಗ್ ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ.
- ಸಾವೋ ಪೌಲೊ ಸಿಟಿ ಆಫ್ ಸ್ಕೈಸ್ಕೇಪರ್ (ಗಗನಚುಂಬಿ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಶಹರ) ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ.

2 ಮೇಲ್ಮೈ ಲಕ್ಷಣಗಳು

ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಭೂಮೇಲ್ಮೈ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅದು ಹಿಮಾವೃತವಾದ ಶಿಖರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದಟ್ಟವಾದ (ಉಷ್ಣವಲಯದ) ಸಮಭಾಜಕವೃತ್ತದ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಭೂಖಂಡವು ಅತಿ ಫಲವತ್ತಾದ ಮೈದಾನ ಪ್ರದೇಶ ಅಂತೆಯೇ ಅನುಪಯುಕ್ತ ಮರುಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಖಂಡದ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಭಾಗಗಳೆಂದರೆ:

1 ಆ್ಯಂಡೀಸ್ ಪರ್ವತಗಳು
2 ಪೂರ್ವದ ಉನ್ನತ ಪ್ರದೇಶಗಳು
3 ಕೇಂದ್ರೀಯ ತಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶಗಳು
4 ಪಶ್ಚಿಮದ ಕರಾವಳಿ ಮೈದಾನಗಳು

ಭೂಪಟ 12.2 ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ (ಪ್ರಾಕೃತಿಕ)

1 ಆ್ಯಂಡೀಸ್ ಪರ್ವತಗಳು

ಆ್ಯಂಡೀಸ್ ಪರ್ವತಗಳು ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಸಾಗರದ ಕರಾವಳಿ ತೀರದುದ್ದಕ್ಕೂ ಸುಮಾರು 6,440 ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಷ್ಟು ದೂರ ಹಬ್ಬಿರುವ ಪ್ರಪಂಚದ ಅತ್ಯಂತ ಉದ್ದವಾದ ಪರ್ವತ ಸರಣಿಯಾಗಿದೆ. ಇವು ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಸಾಗರದಂಚಿನ ಅಗ್ನಿಯುಂಗುರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಭೂಕಂಪನಗಳು ಮತ್ತು ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಗಳಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಮೌಂಟ್ ಅಕನ್‌ಕಾಗುವ (6,960 ಮಿ.) ಅರ್ಜೆಂಟೈನಾ–ಚಿಲಿ ಗಡಿಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಅತಿ ಎತ್ತರದ ಶಿಖರವಾಗಿದೆ. ಆ್ಯಂಡೀಸ್ ಪರ್ವತ ಪ್ರದೇಶವು ತಾಮ್ರ ಮತ್ತು ತವರಗಳಂತಹ ಶ್ರೀಮಂತ ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

12.1 ಆ್ಯಂಡೀಸ್ ಪರ್ವತಗಳು

2 ಪೂರ್ವದ ಉನ್ನತ ಪ್ರದೇಶಗಳು

ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ಉನ್ನತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. (i) ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಗಯಾನ ಉನ್ನತ ಪ್ರದೇಶಗಳು (ಭೂಫಲಕ) ಮತ್ತು (ii) ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಜಿಲ್ ಉನ್ನತ ಪ್ರದೇಶಗಳು (ಭೂಫಲಕ). ಇವುಗಳು ಭಾರತದ ದಕ್ಷಿಣ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯಂತೆ ಹಳೆಯ ಶಿಲೆಗಳಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಓರಿನೊಕೊ ನದಿಯ ಉಪನದಿಯಾದ ಚೂರನ್ ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ಎತ್ತರವಾದ ಏಂಜಲ್ ಜಲಪಾತವನ್ನು (974 ಮೀ.) ಗಯಾನ ಭೂಫಲಕದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿದೆ.

12.2 ಏಂಜಲ್ ಜಲಪಾತ

3 ಕೇಂದ್ರೀಯ ತಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶಗಳು

ಆ್ಯಂಡೀಸ್ ಪರ್ವತಗಳು ಮತ್ತು ಪೂರ್ವದ ಉನ್ನತ ಭೂಭಾಗಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇವು ವಿಶಾಲವಾದ ನದಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ: ಅಮೆಜಾನ್, ಓರಿನೊಕೊ ಮತ್ತು ಲಾಪ್ಲಾಟಾ ನದಿಮುಖಜಭೂಮಿಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಮೆಜಾನ್ ನದಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವು ಅತಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ.

4 ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿ ಮೈದಾನಗಳು

ಇವುಗಳು ಕಿರಿದಾದ ಮೈದಾನಗಳಾಗಿದ್ದು ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರ ಮತ್ತು ಆ್ಯಂಡೀಸ್ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿ ತೀರವು ಬಹುತೇಕ ಒಡೆದ ತೀರದಂತಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕರಾವಳಿಯಿಂದ ಆ್ಯಂಡೀಸ್ ಪರ್ವತವು ಕಡಿದಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಚಿಲಿ ಮತ್ತು ಕೊಲಂಬಿಯಗಳ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿ ತೀರದುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಿರಿದಾದ ಕರಾವಳಿ ಮೈದಾನಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಕರಾವಳಿಯು ಒಡೆದ ತೀರವಾಗಿದೆ. ಹಲವಾರು ದೊಡ್ಡನಗರಗಳು ಕರಾವಳಿ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿವೆ. ಕರಾವಳಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ದ್ವೀಪಗಳಿವೆ.

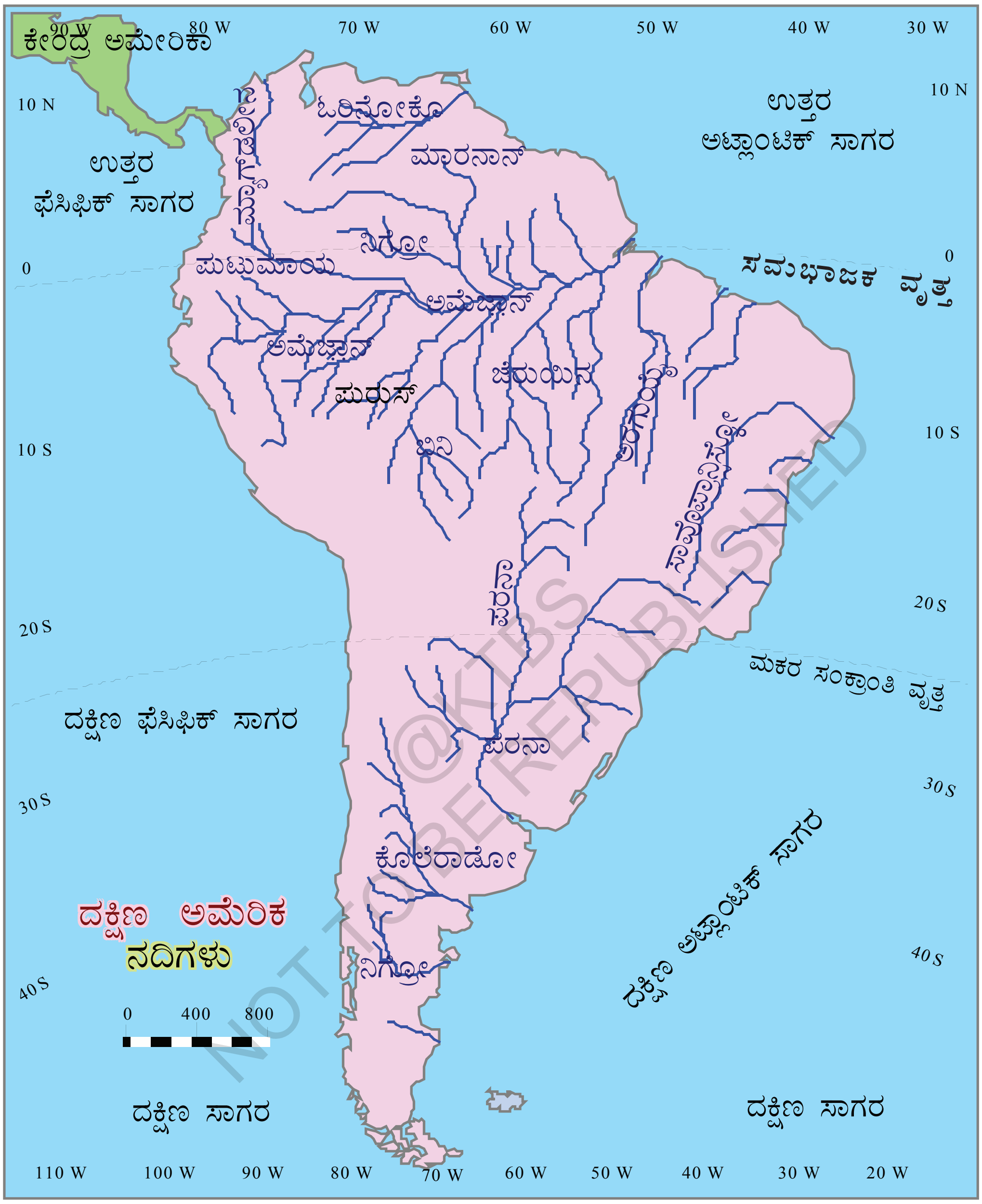
1 ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರೋವರಗಳು

ಅಮೆಜಾನ್, ಪರಾನ, ಪರಗ್ವೆ, ಉರುಗ್ವೆ ಮತ್ತು ಓರಿನೊಕೊಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಪ್ರಮುಖ ನದಿವ್ಯೂಹಗಳಾಗಿವೆ. ಅಮೆಜಾನ್ (6,450 ಕಿ.ಮೀ.) ನದಿಯು ಆ್ಯಂಡೀಸ್ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಅತಿ ಉದ್ದವಾದ ನದಿಯಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ನದಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ನದಿಯ ಪಾತ್ರದುದ್ದಕ್ಕೂ ಬಹುದೂರ ನೌಕಾಯಾನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಓರಿನೊಕೊ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ನದಿವ್ಯೂಹವಾಗಿದೆ. ಪರಾನ, ಪರಗ್ವೆ ಮತ್ತು ಉರುಗ್ವೆಗಳ ಒಗ್ಗೂಡಿದ ನದಿವ್ಯೂಹವನ್ನು ಲಾಪ್ಲಾಟಾವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಟಿಟಿಕಾಕ ಸರೋವರವು (ಬೊಲಿವಿಯ) ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ಸರೋವರವಾಗಿದೆ ಹಾಗು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ನೌಕಾಯಾನಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿರುವ ಸರೋವರವಾಗಿದೆ.

12.3 ಟಿಟಿಕಾಕ ಸರೋವರ

ಭೂಪಟ 12.3 ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ ನದಿಗಳು

- ಅಮೆಜಾನ್ – ನದಿ
  - – ಅನಕೊಂಡ ಮತ್ತು ಪಿರಾನ್ಹ
  - – ಅತಿದೊಡ್ಡ ನದಿ, 1,000ಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾದ ಉಪನದಿಗಳು
  - – ವಿಶ್ವಭೂಭಾಗ ಸುಮಾರು 11.5%ದಷ್ಟು ಭೂಭಾಗ

3 ವಾಯುಗುಣ

ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕವು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ವಾಯುಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಖಂಡದ ವಾಯುಗುಣದಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿನ ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಹಾಗು ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರಗಳ ಸಾಮೀಪ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಈ ಖಂಡದ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭೂಮಧ್ಯರೇಖೆಯು ಹಾದುಹೋದರೆ, ಇದರ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಕರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ವೃತ್ತವು ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡು ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕಂಡುಬರುವ ಭೂಭಾಗವು ಉಷ್ಣವಲಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅಗಲವಾದ ಭಾಗವು ಉಷ್ಣವಲಯ ವಾಯುಗುಣದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ವಾಯುಗುಣವು ಶಾಖ ಮತ್ತು ತೇವಯುತವಾಗಿದೆ. ಸಮಭಾಜಕವೃತ್ತವಿರುವುದರಿಂದ ಅಮೆಜಾನ್ ನದಿ ಬಯಲು ಉಷ್ಣ ಮತ್ತು ತೇವಯುತ ಸಮಭಾಜಕವೃತ್ತದ ವಾಯುಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಪರಿಸರಣ ಮಳೆಯ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಭಾರಿ ಮಳೆಯು ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅಮೆಜಾನ್ ಮುಖಜಭೂಮಿಯು ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಸಸ್ಯವರ್ಗ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಸರೀಸೃಪಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಂಗಗಳು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಒಂದು ಭೂಭಾಗದ ಜಲರಾಶಿಯು ಬೆಳಗಿನಿಂದಲೇ ಸೂರ್ಯನ ಶಾಖದಿಂದ ಆವಿಯಾಗಿ ಮೇಲೇರಿ, ಮೋಡವಾಗಿ ಅಂದೇ ಅದೇ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲ ಮಳೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ 'ಪರಿಸರಣ ಮಳೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸಮಭಾಜಕ ವೃತ್ತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲ ಬೀಳುವ ಪರಿಸರಣ ಮಳೆಯನ್ನು ಅಪರಾಹ್ನದ ಮಳೆ, ಚಹ ವಿರಾಮದ ಮಳೆ, ಮತ್ತು 4 ಗಂಟೆಯ ಮಳೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಖಂಡದ ಪಶ್ಚಿಮ ಅಂಚಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಆ್ಯಂಡೀಸ್ ಪರ್ವತಗಳು ಹಬ್ಬಿವೆ. ಕರಾವಳಿ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಬೀಸುವ ಮಾರುತಗಳು ವಾಯುಮುಖ ಭಾಗದ ಕಡೆಗೆ ಮಳೆಯನ್ನು ತರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಆ್ಯಂಡೀಸ್ ಪರ್ವತದ ಪೂರ್ವ ಭಾಗಗಳು ಕಡಿಮೆ ಮಳೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇದು ಮಳೆನೆರಳಿನ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಲಯದ ಮರುಭೂಮಿಗಳಿವೆ. ಅಟಕಾಮ ಮರುಭೂಮಿಯು (ಚಿಲಿ) ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಅತಿ ಶುಷ್ಕ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ 200 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ.

12.4 ಅಟಕಾಮ ಮರುಭೂಮಿ

4 ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಸ್ಯವರ್ಗ

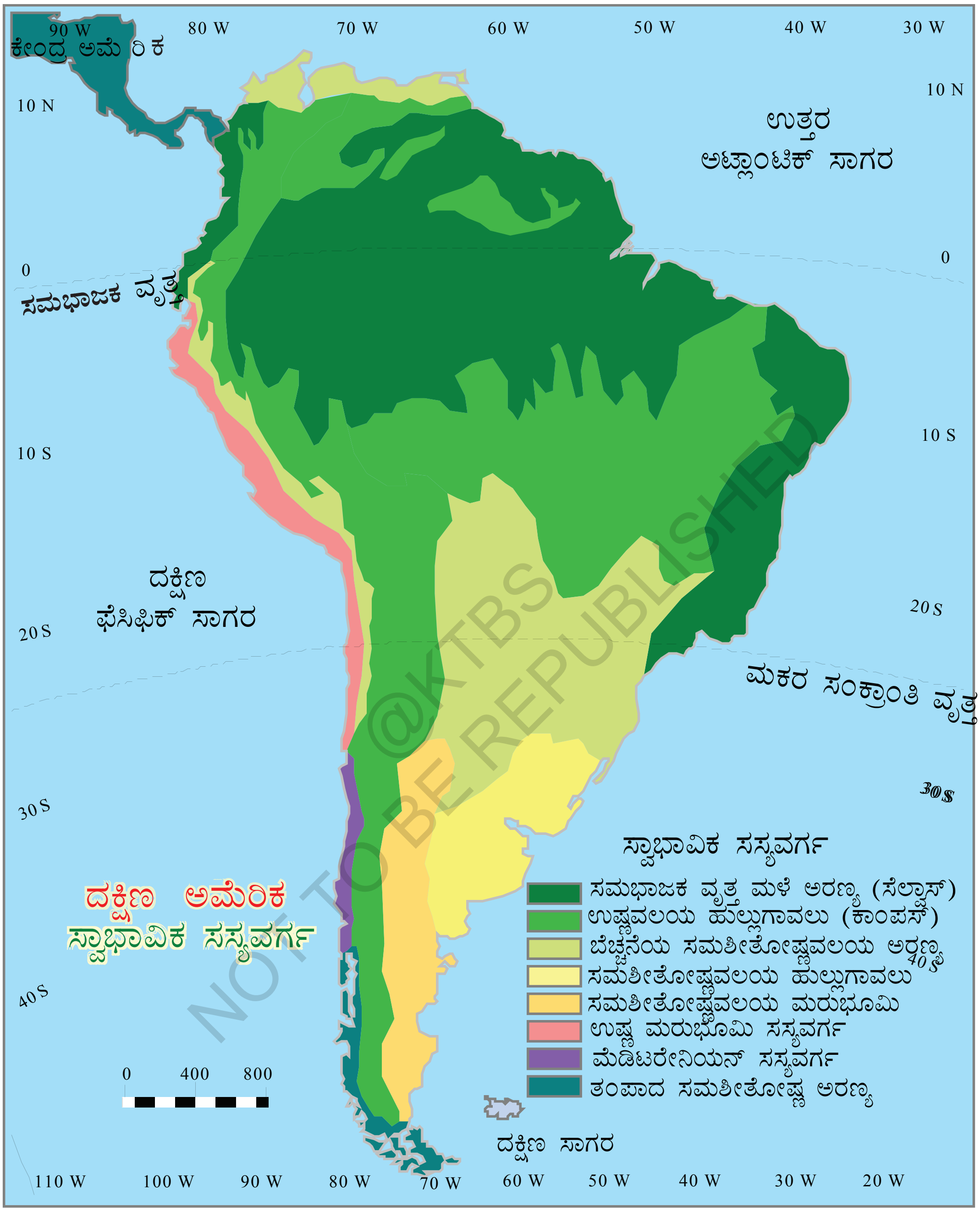

12.5 ನಿತ್ಯ ಹರಿದ್ವರ್ಣದ ಕಾಡು

12.6 'ಸೆಲ್ವಾಸ್'

ಅಮೆಜಾನ್ ಬಯಲಿನ ಸಮಭಾಜಕವೃತ್ತ ಪ್ರದೇಶವು ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಮಳೆಅರಣ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ **ಸೆಲ್ವಾಸ್** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಗಟ್ಟಿ ಮರದ ನಿತ್ಯ ಹರಿದ್ವರ್ಣ ಕಾಡುಗಳು ಸಾಂದ್ರವಾದ ಚಪ್ಪರದಾಕಾರದ ಮರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಮಹಾಗನಿ ಮತ್ತು ಎಬೋನಿಗಳು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಮರಗಳಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ರಬ್ಬರ್ ಮರಗಳನ್ನು 'ಲ್ಯಾಟಿಕ್ಸ್' (ರಬ್ಬರ್ ಹಾಲು) ತೆಗೆಯಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಭಾಜಕವೃತ್ತ ಅರಣ್ಯಗಳ ಎರಡೂ ಪಾರ್ಶ್ವಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಓರಿನೊಕೊ ನದಿ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಲಾನೋಸ್ ಎಂದು ಕರೆದರೆ, ಬ್ರೆಜಿಲಿನ ಉನ್ನತ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ (ವೆನಿಜೂಲ) **ಕಾಂಪಾಸ್** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ರೆಜಿಲಿನ ಆಗ್ನೇಯ ಕರಾವಳಿಯು ಉಷ್ಣವಲಯದ ಎಲೆಯುದುರುವ ಕಾಡುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ಭೂಪಟ 12.4 ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಸ್ಯವರ್ಗ

ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ 'ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳ ನಾಡು'

- ವೆನಿಜೂಲದ ಲಾನೋಸ್ (Lianos)
- ಬ್ರೆಜಿಲ್‌ನ ಕಾಂಪಾಸ್ (Compos)
- ಅರ್ಜೆಂಟೈನಾದ ಪಂಪಾಸ್ (Pampos)

ಗ್ರಾನ್ ಚಾಕೋ ಪ್ರದೇಶದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗವು (ಅರ್ಜೆಂಟೈನಾ ಮತ್ತು ಉರುಗ್ವೆ) ಅತಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಲಯದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಅದನ್ನು **ಪಂಪಾಸ್** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಆ್ಯಂಡೀಸ್ ಪರ್ವತದ ಪೂರ್ವದ ಕಡೆಗೆ ಪಟಗೋನಿಯ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯಿದ್ದು ಕುರುಚಲು ಸಸ್ಯವರ್ಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಲಯ ಮರುಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಪ್ರದೇಶವು ಮಿಶ್ರ ವಿಧದ ಅರಣ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

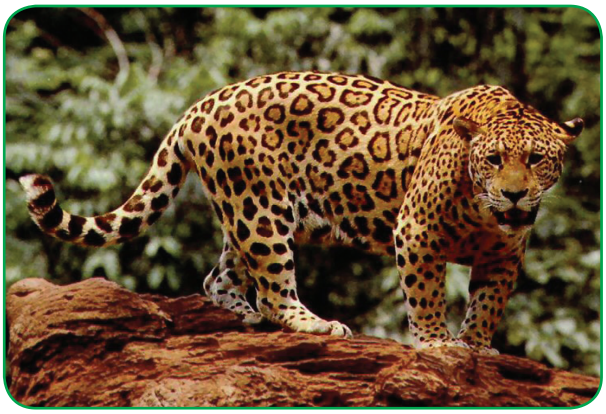
12.7 ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಲಯದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು

5 ವನ್ಯ ಜೀವಿಗಳು

ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕವು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರೀಸೃಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡವನ್ನು 'ಪಕ್ಷಿಗಳ ಖಂಡ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಕಾಂಡರ್ ಪ್ರಪಂಚದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಆಫ್ರಿಕದಲ್ಲಿನ ಆಸ್ಟ್ರಿಚ್‌ನಂತೆ ರ್ಹಿಯಾ ಹಾರಲಾರದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಹಾರುವ ಮಂಗ, ಅಳಿಲು ಮತ್ತು ಮಂಗಗಳು ಅಮೆಜಾನ್ ಅರಣ್ಯಗಳ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ. ಹೆಬ್ಬಾವು (ಅನಕೊಂಡ) ಇಲ್ಲಿನ ಮಳೆ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸರೀಸೃಪವಾಗಿದೆ. ಪ್ಯೂಮ ಮತ್ತು ಜಾಗ್ವಾರ್‌ಗಳು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಕೋತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಆಹಾರವನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿವೆ. ಲಾಮ ಮತ್ತು ಆಲ್‌ಪಾಕಗಳು ಒಂಟೆಯಂತಹ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅವು ಉದ್ದವಾದ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ನಿವಾಸಿಗಳು ತಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಗಾಲ್ಪಗೋಸ್ ದ್ವೀಪಗಳು ಬೃಹದಾಕಾರದ ಆಮೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲಿನ ನೊಣಗಳು ಮತ್ತು ಕೀಟಗಳು ನಿದ್ರಾ ಹೀನತೆಗೆ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ಅಮೆಜಾನ್ ನದಿಯು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಸ್ಟಿಂಗ್ ರೇ, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪಿಷ್ ಮತ್ತು ಪಿರಾನ್ಹ [ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಅತಿ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಮೀನು]ಗಳಾಗಿವೆ. ನದಿಗಳು ಮೊಸಳೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಹೊಂದಿವೆ.

12.8 ಲಾಮ

12.9 ಜಾಗ್ವಾರ್

12.10 ಕಾಂಡರ್

12.11 ಅನಕೊಂಡ

12.12 ಆಲ್‌ಪಾಕ

12.13 ಪ್ಯೂಮ

12.14 ಆಮೆ

12.15 ಪಿರಾನ್ಹ ಮೀನು

12.16 ರ್‍ಹಿಯಾ

6 ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಸಾಕಣೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಶೇ.10ರಷ್ಟು ಸಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯದ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕೃಷಿ ಪ್ರದೇಶಗಳೆಂದರೆ ಅರ್ಜೆಂಟೈನದ ಪಂಪಾಸ್ ಮತ್ತು ಉರುಗ್ವೆ ಬ್ರೆಜಿಲ್‌ನ ಉನ್ನತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಭಾಗಗಳು ಹಾಗು ಮಧ್ಯ ಚಿಲಿಯ ಪೂರ್ವ ಕರಾವಳಿಗಳಾಗಿವೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಅತಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಬೆಳೆಗಳೆಂದರೆ ಮೆಕ್ಕೆ ಜೋಳ, ಗೋಧಿ, ಭತ್ತ, ಕಾಫಿ, ಹತ್ತಿ, ಕಬ್ಬು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು.

ಮೆಕ್ಕೆ ಜೋಳವು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ದೇಶೀಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಇದು ಬೆಚ್ಚನೆಯ ಉಷ್ಣವಲಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ. ಗೋಧಿಯನ್ನು ಅರ್ಜೆಂಟೈನ ಮತ್ತು ಚಿಲಿ ದೇಶಗಳ ತಂಪಾದ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಲಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗೋಧಿಯನ್ನು ಅರ್ಜೆಂಟೈನದಿಂದಲೂ ಸಹ ರಫ್ತು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಲುಗಡ್ಡೆಯನ್ನು ಆ್ಯಂಡೀಸ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭತ್ತವನ್ನು ಬ್ರೆಜಿಲ್‌ನ ಕರಾವಳಿ ತೀರದುದ್ದಕ್ಕೂ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

> ಬ್ರೆಜಿಲ್‌ನ್ನು 'ಪ್ರಪಂಚದ ಕಾಫಿಯ ಪಾತ್ರೆ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಆಫ್ರಿಕದಲ್ಲಿರುವ ಇಥಿಯೋಪಿಯಾ ದೇಶದ 'ಕಾಫಿ' ಪ್ರದೇಶವು ಕಾಫಿ ಬೆಳೆಯ ಮೂಲವಾಗಿದ್ದು 'ಕಾಫಾ' ಅಥವಾ ಕಾಫೀ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರೆಜಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳಿವೆ. ರಿಯೋಡಿ ಜನ್ಯೆರೊವನ್ನು 'ವಿಶ್ವದ ಕಾಫಿ ಬಂದರು' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

12.17 ಕಾಫಿ ತೋಟ

ಆಹಾರೇತರ ಬೆಳೆಗಳಾದ ಕಾಫಿ ಹಾಗು ಕೋಕಾಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕವು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ. ಬ್ರೆಜಿಲ್ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಫಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಕೊಲಂಬಿಯ ಮತ್ತು ಈಕ್ವೆಡಾರ್‌ಗಳು ಸಹ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕಾಫಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ. ಬ್ರೆಜಿಲ್‌ನ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೋಕೊವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

12.18 ಕಬ್ಬು

ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಆ್ಯಂಡೀಸ್ ಪ್ರದೇಶದ ಶುಷ್ಕ ಇಳಿಜಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ರಫ್ತು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕವು ಕಬ್ಬು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದ್ದು. ಬ್ರೆಜಿಲ್ ಕಬ್ಬನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಜಗತ್ತಿನ ಎರಡನೇ ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ.

ಪಂಪಾಸ್ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳು ಪ್ರಾಣಿ ಸಾಕಣೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಪ್ರಾಣಿ ಸಾಕಣೆಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕುದುರೆಗಳು, ಹಂದಿಗಳು, ಕುರಿ ಮತ್ತು ಹಸುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ದನದ ಮಾಂಸವನ್ನು ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ರಫ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದೇಶ ಅರ್ಜೆಂಟೈನವಾಗಿತ್ತು. ಮಾಂಸಕ್ಕಾಗಿ ಹಸು ಸಾಕಣೆ ಮಾಡಲು ಮೇವಿಗಾಗಿ ಪಂಪಾಸ್‌ಗಳು ಉತ್ತಮ ಹುಲ್ಲುಗಳಾಗಿವೆ. ಉತ್ತಮ ಹಾಗು ದಟ್ಟವಾದ ಹಸಿರು ಮೇವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಡೈರಿ ಉತ್ಪನ್ನನೀಡುವ ಪ್ರಾಣಿಸಾಕಣೆಗಾಗಿ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇವಿರುವ ಪಟಗೋನಿಯದ ಮೈದಾನಗಳು ಮತ್ತು ಪರ್ವತಗಳು ಕುರಿ ಸಾಕಣೆಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿವೆ. ಗೋಪಾಲಕರು (**ಗೌಶೋಸ್**) ಪಶುಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

12.19 ಕುರಿ ಸಾಕಣೆ

12.20 ಹಸು ಸಾಕಣೆ

ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರದ ಕರಾವಳಿಯಂಚಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳು ನೆಲೆಗೊಂಡಿವೆ. ಪೆರು ಮತ್ತು ಚಿಲಿ ದೇಶಗಳ ಕರಾವಳಿ ತೀರಗಳು ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಬಹುತೇಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಇಲ್ಲಿನ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಆಹಾರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಟಿಟಿಕಾಕ ಸರೋವರ ಮತ್ತು ಅಮೆಜಾನ್ ನದಿಗಳು ಸಿಹಿನೀರಿನ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆದಿವೆ.

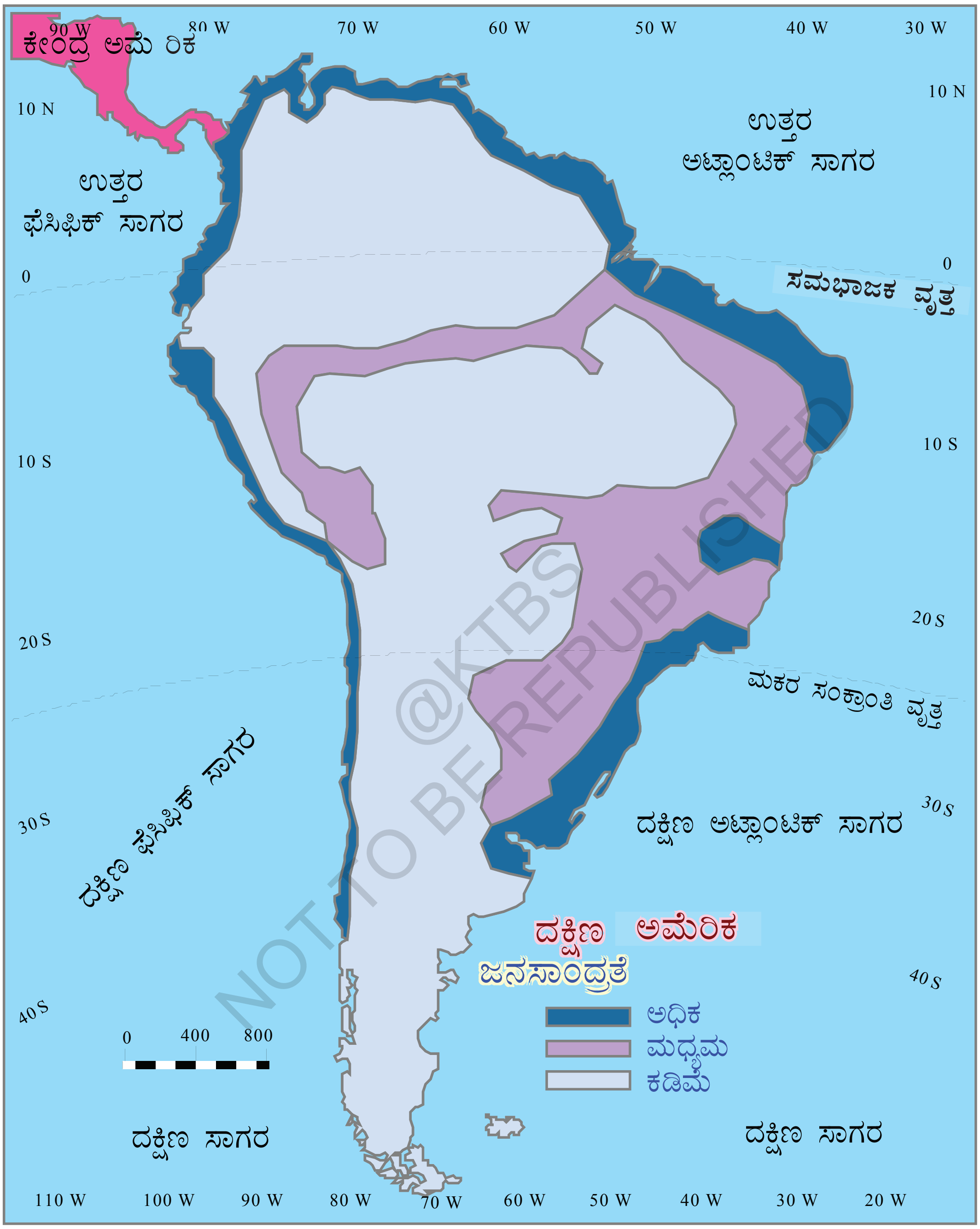

12.21 ಮೀನುಗಾರಿಕೆ

7 ಜನಸಂಖ್ಯೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ನಿವಾಸಿಗಳು ಮಿಶ್ರ ಜನಾಂಗೀಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಯೂರೋಪಿಯನರು ಚಿನ್ನವನ್ನು ಅರಸಿ ಬಂದ ನಂತರ ಇಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿ, ಇಲ್ಲಿನ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ಆಫ್ರಿಕದಿಂದ ಗುಲಾಮರನ್ನು ಕರೆದು ತಂದರು. ಈ ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವೆ ವಿವಾಹವೇರ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಮಿಶ್ರ ಜನಾಂಗವು ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಜನಾಂಗಗಳಿವೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕವು ವಿಶ್ವದ ಸರಾಸರಿ (47%) ನಗರೀಕರಣ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ನಗರೀಕರಣ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು (80%) ಹೊಂದಿದೆ. ಅತ್ಯಧಿಕ ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಉರುಗ್ವೆಯಲ್ಲಿದ್ದು (93%), ಕನಿಷ್ಟ ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಗಯಾನದಲ್ಲಿದೆ (36%).

ಭೂಪಟ 12.5 ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ – ಜನಸಾಂದ್ರತೆ

ದಟ್ಟಕಾಡಿನ ಅಮೆಜಾನ್ ಹಾಗೂ ಆ್ಯಂಡಿಯನ್ ಪರ್ವತಗಳು, ಅಟಕಾಮ ಮರುಭೂಮಿಗಳು ಮತ್ತು ಪೆಟಗೋನಿಯಗಳಂತಹ ಸಾಂದ್ರವಾದ ಅರಣ್ಯಗಳು ಅತಿ ವಿರಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಬಹುತೇಕ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯು ಬೃಹತ್ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಬಂದರುಗಳಾದ ಬ್ಯೂನಸ್ ಐರಿಸ್, ರಿಯೋಡಿ ಜನ್ಯೆರೊ, ಸಾವೊ ಪೌಲೋ ಮುಂತಾದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡದ ಅಧಿಕ ಜನರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಖಂಡದ ಕೇಂದ್ರಭಾಗವು ವಿರಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಈ ಖಂಡವನ್ನು 'ಟೊಳ್ಳುಭೂಮಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕವು ವಿಶ್ವದ ಸರಾಸರಿ ಜನನ ಪ್ರಮಾಣದಷ್ಟೇ ಜನನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು [21/1000] ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವು ವಿಶ್ವದ [9/1000] ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ [6/1000] ಇದೆ. ಆದುದರಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಹೆಚ್ಚಳದ ದರವು ಪ್ರಪಂಚದ ಸರಾಸರಿ ದರಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ✤

ಹೊಸ ಪದಗಳು

ರೆಡ್ ಇಂಡಿಯನ್ಸ್, ಆ್ಯಂಡೀಸ್, ಅಗ್ನಿಯುಂಗುರ, ಈಕ್ವೆಡಾರ್, ಗಯಾನ, ಓರಿನೊಕೊ, ಅಮೆಜಾನ್, ಲಾಪ್ಲಾಟಾ, ಗ್ರಾನ್‌ಚಾಕೋ, ಗಾಲಪಗೋಸ್, ಹೋರ್ನೋಸ್, ಪರಾನ, ಪರಾಗ್ವೆ, ಉರುಗ್ವೆ, ಟಿಟಿಕಾಕ, ಉಷ್ಣೋದಕ, ಶೀತೋದಕ, ಸೆಲ್ವಾಸ್, ಲ್ಯಾಟೆಕ್ಸ್, ಕಾಂಪಾಸ್, ಪಂಪಾಸ್, ಪಿರಾನ್ಹ, ಗೌಶೋಸ್, ಪಟಗೋನಿಯ, ಅಟಕಾಮ.

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1 ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡದ ಸ್ಥಳೀಯರನ್ನು 'ರೆಡ್ ಇಂಡಿಯನ್ಸ್' ಎಂದು ಏಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ?

2 ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತೀರ್ಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

3 ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಹಾಗೂ ಅತಿ ಚಿಕ್ಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿರಿ.

4 ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ಎತ್ತರ ಜಲಪಾತ ಯಾವುದು? ಅದು ಯಾವ ನದಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದೆ?

5 ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಪ್ರಮುಖ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

6 ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಪ್ರಮುಖ ಸಸ್ಯ ಹಾಗೂ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿರಿ.

7 ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ನಗರಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿರಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

1 ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡದ ಬಾಹ್ಯರೇಖಾ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಟ್ಲಾಸ್ ಪುಸ್ತಕದ ಸಹಾಯದಿಂದ ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ರಾಜಧಾನಿ, ಪ್ರಮುಖ ಪರ್ವತಗಳು, ನದಿಗಳು, ಸರೋವರಗಳು ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಗುರುತಿಸಿರಿ.

2 ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಸ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿ ಹಾಗೂ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.